

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

LV
19
135.5

8v-19,135.5

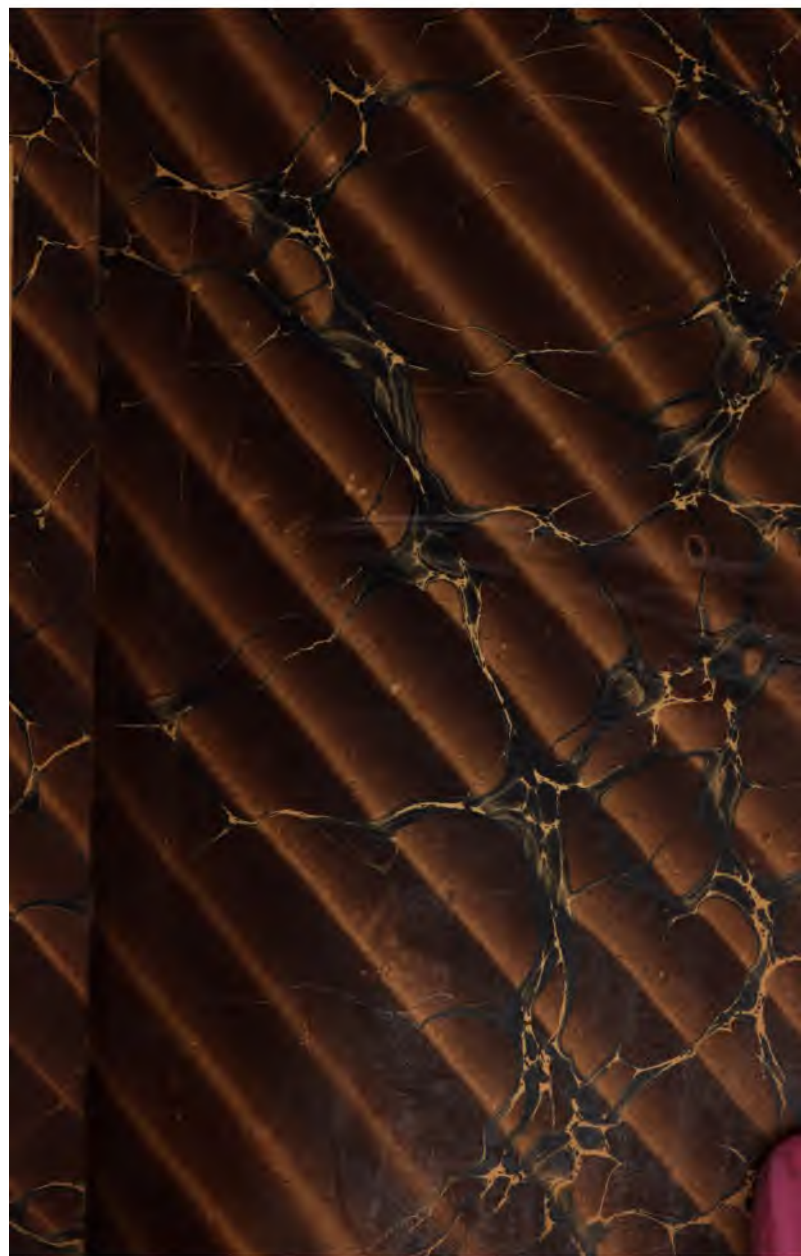

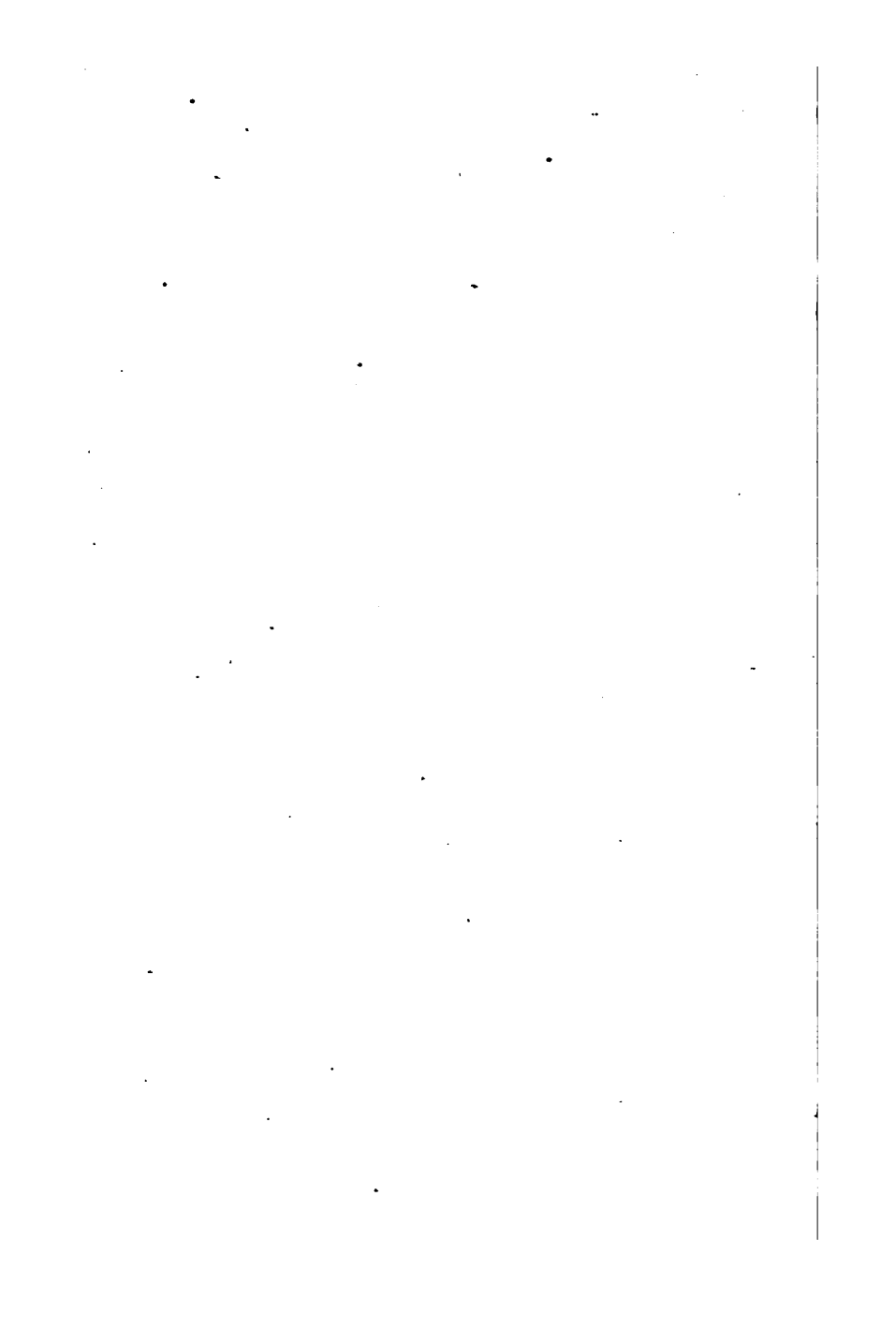
Harvard College Library

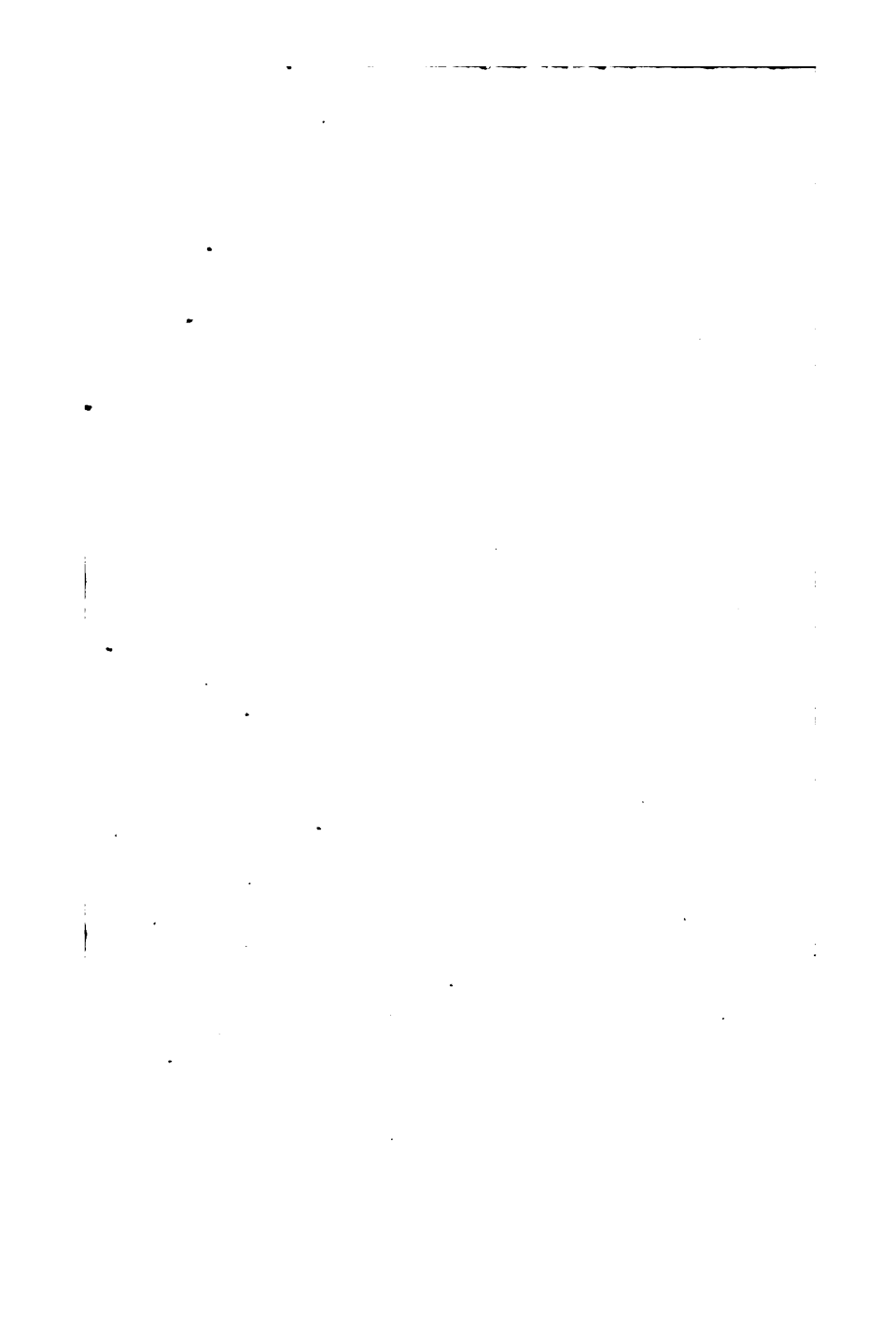
FROM THE

SALISBURY FUND.

In 1858 STEPHEN SALISBURY, of Worcester, Mass.
(Class of 1817), gave \$5000, the income to be applied
to "the purchase of books in the Greek
and Latin languages, and books in
other languages illustrating
Greek and Latin
books."

Q
VIRGILIUS VIRGILIANUS,

SIVE

QUAESTIO DE VIRGILII

LOCIS QUIBUSDAM DUBIIS AUT CORRUPTIS.

ACCEDIT INDEX

IN

**QUO POETAE OMNIS CUM RERUM TUM VERBORUM AN-
TIQUITAS PROPRIETASQUE BREVITER EXPLICATUR.**

SCRIPSIT

FRID. HENR. BOTHE.

HEIDELBERGAE & SPIRAE

SUMTIBUS AUGUSTI OSWALDI.

MDCCCXI.

lv 19.135.5

Salisbury fund

VIRGILIUS VIRGILIANUS.

PRAEFATIO.

Virgilianum reddere studui Virgilium iis in locis, in quibus is mihi non videtur, sed trivialis nugatoriusque, non sua quidem culpa, verum temporis et hominum innumerorum, qui per tot secula in eo describendo occupati fuere, partim stupidi illi aut indocti, partim nasutuli sibi que plus justo tribuentes, et qui parvo fortasse numero exemplarium uterentur per vecordiam Caligulae, poetam summum ex bibliothecis amoventis, tanquam ingenio doctrinaque destitutum, ut non inepte Heynius conjicit in Vita Virgilii extrema.

P R A E F A T I O.

Et de minorum quidem corruptione carminum Nostri inter omnes constat et maximam esse, et libris nihil juvantibus recte in illis opem adhiberi criticae conjecturae. Sed in tribus quoque potioribus Maronis operibus (eclogas dico et Georgica cum Aeneïde) aliquot etiam restant naevi, quos eximi ex tam pulchro corpore interest eruditorum. Quod utinam ex sententiâ successisset, animoque nostro ac voluntati respondisset, quò nihil incertius est, eventus! Contra sunt loci, quos sanos curando perdiderunt viri docti cum veteris ignorantia sermonis, tum incuria in eligendis meliorum librorum lectionibus, cumque praejudicatarum opinionum velut tempestatibus abriperentur. Ea nos rectae interpretationis amolientes pro virili parte impedimenta non alium ex re molesta fructum quaesivimus quam hunc, ut sine offensione legi posset vates, quem a pueris maximi fe-

P R A E F A T I O.

cimus (*); neque malevolos quosdam curamus, qui, cum nihil ipsi multum tricando extricent, aliorum facta et dicta dente livido arrodunt. Quo genere hominum haud utiliores rei litterariae sunt illi, qui *artem musicam*, cum Afro ut loquar, *ad paucos recidere volunt*, per seque inertes sat habent magistrorum, ne intellecta quidem saepe, verba repetere.

Quod ad specimen attinet Indicis Virgiliani hic propositum, ea in re non male operam collocasse nobis videmur propterea, quod nonnulla sunt in rebus verbisque poëtae vel parum adhuc explicata, vel in libris prolixioribus tradita, quae sub uno conspectu posuimus, servatis saepe ipsorum scriptorum verbis, ubi me-

(*) Significatae sunt istae emendationes atque suspensiones nostrae in altera Virgilii Manhemienensis editione, a nobis recognita.

P R A E F A T I O.

liora non inveniebamus: ut non tirones modo et minus nummati juvarentur, sed amatoribus quoque harum litterarum diffusae lectionis minueretur taedium.

Scribebam Vinhemiae in Palatinatu,
mense Oct, 1819,

F. H. B.

VIRGILIUS VIRGILIANUS.

Eclogarum 3, 109. sequ. non erat quod vel mutarent lectionem, vel haec *voûelac* insimularent viri docti. Palaemon postquam laudavit juvenes, qui de rebus amatorii cantaverant, etiam ipse sententiam hac de re addit suam, dicens, opus esse, ut quisque amoris dulci diffidat, nisi amarum eum experiri velit. Simplex oratio, simplex homo; futura posita pro imperativis. (*)

Eclog. 4. quantas excitaverit turbas, ut in qua explicanda ne sibimetipsis quidem editores satisfecerunt.

- (*) Vitae Virgilii antiquae §. 16. ita interpungitur: *Non verum Aegonis. nostri sic rure loquentur.* Sed rectius me facturum existimavi, si jungerem verba *Aegonis nostri*, ut *nostri* nomini Aegonis familiariter adderetur, sicut passim apud Comicos, in quo nomine intelligendus est Maro, quem latine locutum esse negabat ineptus iste criticus. Ceterum non nisi hoc loco et 5 Virgilii (Georg. 2, 219, Aen. 7, 543; Io, 445; 12, 218 et 893) conjecturae cum nostrae tum aliorum tantum tribuimus, ut in ipsum eam ordinem reciperemus.

rint, nemo est qui ignoret. Semper autem in nascente illo puero v. 8. intelligendus mihi quoque visus est Augustus ipse, cujus ad cunas adstare se fingit Virgilius, ejusque facta et fata dicere secundum libros Sibyllinos, rationeque habita illorum, quae de Augusto nascituro et infante tradit Suet. Oct. 94. Eam interpretationem non improbens Joh. Lud. de la Cerda tamen dubitari non posse putat, quin quaedam in hoc idyllio accipienda sint de Salonino, Pollionis filio, velut illa v. 11.: *Teque adeo decus hœc aevi, te consule inibit, Pollio.* In quo dissentiendum nobis est a viro docto cum propterea quod ejus Salonini nullum est in toto carmine indicium, tum quia, quae hic commemorantur alterius aetatis aureae miracula, ea necesse non est ut ab ipsis pueri natalibus incipere dici existimentur, sed ad insequens aliquod tempus referri possunt, quo consul fuerit Pollio. Idque tempus intelligamus licet annum U. C. 714., quo anno Pollionis consulis et Maecenatis opera pax composita fuit Brundisii Augustum inter et M. Antonium, maxima quidem populi Rom. laetitia ac feliciorum temporum expectatione. Ab eo Pollionis consulatu initium capere Virgilius dicit aureum illud aevum, ducemque eundem Pollionem, cujus auspiciis resp. adhuc optime administrata fuerit, bellorum civilium vestigia aboliturum auguratur. De ipsis quidem pueri illius natalibus non esse cogitandum, vel versus 17. indicat, quo pacatum, h. e. ab ipso pacatum, orbem patriis rectorus esse di-

citur virtutibus, quae viri partes sunt, non infantis; neque aliud volunt vv. 37, 48 (*aderit jam, non adest, tempus*), et inprimis 53., ubi tam longam, h. e. usque ad illud tempus durantem, vitam sibi optat vates, quo tempore conspecto et ab se carminibus celebrato libenter se dicit moriturum, quamvis triginta non amplius tum annos natus.

Eclog. 5, 22. cum vulgo ita distinguatur: *Quum, complexa sui corpus miserabile nati, Atque deos atque astra vocat crudelia mater*, quo facto duplex atque accipiendum est pro *et, et*, cujus usus exempla desidero: interpunctionem, quae habetur in edd. Rob. et Henr. Stephanorum, Ald. 1580, Commelin. 1599, Cerdæ aliisque revocavi hanc: *Quum complexa*, h. e. *Quum complexa est*, ellipsi usitatissima, praesertim huic nostro. Vid. index.

Eclog. 9, 21. *Vel* significat *Velut*, sicut passim, et quae dictum *Ἰαυμασινῶς* pro *qualia, quam egregia*, ut 3, 72, 5, 81.; tota autem oratio refertur ad verba *Quis caneret Nymphas?* quibus praestantia vatis Menalcae significata est.

Eclog. 10, 31. recentiores ita interpungunt: *Tristis at ille: Tamen cantabitis* etc. Male: nam jungenda sunt verba *Tristis at ille tamen* (dixit), ut intelligatur, Gallum, quamvis voce pene lacrimis praclusa, tamen sic respondisse pastoribus.

Georgicarum 1, 360. scribendum putavi cum N. Heinsio ex codd. Pierii Rom., utroque Mentel., Voss. et Reg. a. m. 1.: *Jam sibi tum a curvis male tempe-*

rat unda earinis, cum duo dativi simul positi ferendi mihi non viderentur.

Georg. 2, 37. itidem interpunctione erratur in edd., in quibus illa sic sese habent:

*Quare agite, o, proprios generatim diserte cultus,
Agricolae, fructusque feros mollite colendo;
Nec segnes jaceant terrae. Juvat Ismara Baccho
Conserere, atque olæ magnum vestire Takurnum.
Tuque ades, inceptumque una decurre laborem,
O decus, o famæ merito pars maxima nostras,
Maecenas etc.*

male quidem interturbantibus istis montibus, de quibus dicta parenthesi includenda sunt, more Virgiliano in iis, quae vel causam rei ab se memoratae continent, vel exemplum aliquod proponunt, quo ipsam orationem interrumpere noluerit. Recte Servius: *Per hos montes significat, etiam montuosa et aspera loca tentanda esse. Prosa oratione dixisset: nam juvat vel Ismarum vitibus conserere etc. Idem remedium cum aliis quibusdam locis adhibui, tum versibus Georg. 3, 79—83, ubi sic legitur in libris: — strepitus. Illi — gilvo. Tum etc., in quo Ald. 3. et Henr. Stephanum secutus sum. Cf. notata ad Cir. 5 seqq.*

Georg. 2, 69. expressi lectionem codicum Rotten-dorph. alterius, Zulich. et trium Martini, quam Serv. quidem rejicit, sed quo saepe valet judicio, cum non videret, vulgatum horrida interpretamen-

tum esse eâdem potestate, sed eleganter, usurpati verbi horrens.

Georg. 2, 219. recepi emendationem Fabri: nam vulgata scriptura *Quaeque suo viridi semper se gramine vestit* putida est planeque Virgilio indigna.

Georg. 2, 296. aut multum ego fallor, aut legendum est *Tam* fortes late ramos et brachia tendens etc., h. e. tam fortis est. Non enim arbor tum demum fortes ramos habere dicenda est, cum multos nepotes durando vicerit, h. e. cum annosa fuerit, cum contra sit, siquidem quo quaeque vetustior est arbor, eo debiliores fieri ejus ramos consentaneum est; sed quia fortes sunt rami et tota arbor, ob eam causam multa durat secula. Cf. 426 — 428. Nihil autem frequentius in libris a et u litterarum confusione. Vide Jos. Scal. Castigatt. in Catull. p. 85. etc.

Georg. 2, 362. *At* arcessivi e Goth. I., cum id, non *Ac* vulgatum, requireret ipsa membrorum orationis (354 seqq.) oppositio: nam ante quidem laborandum esse dicit; at nunc paulisper quiescendum.

Georg. 3, 118. posui *labos* pro vulgato *labor*, non quo caesurae vim ignorem, sed quod hoc illud elegantius est, saepeque cum eo, tanta olim r et s litterarum similitudine, confusum.

Georg. 3, 558. miror contemni libros scriptos et excusos, qui habent *discant*, cum id non dignius sit altero, quod Pierio videbatur, sed rectius uniceque expetendum: nam *discunt* soloecum est, cum *donec*

futurum quid designet h. l., non id, quod fieri dicatur seu factum esse intra aliquod tempus.

Georg. 4, 294. *jacit est loquitur*, quemadmodum dicunt *verba seu sermones jacere pro loqui* et Livius scripsit 6, 14.: *Thesauros Gallici auri occultari a patribus jecit*. Subintelligendum esse, sicut passim, ut haec sit sententia: *omnis regio dicit, certam in hac arte salutem esse*.

Aeneidos 1, 340. vix dubito quin legendum sit *Imperium Dido Tyria gerit urbe profecta*, non *regit*, quo modo qui locutus sit, scio neminem. Pertinet hoc ad locum de commutatis inter se vocabulorum syllabis, inductum illum a me nuper in *Vindiciis* Ovid. ad Met. 15, 364.; qui fons uberrimus est corruptionis. Cf. notata ad Culic. 120. et 359, C. Sigon. ad Liv. 8, 13., et quos praeterea laudat Fea ad Hor. Od. 3, 27, 3.

Aen. 1, 636. Dure et audacia lyrica dici Heynio videtur *vinum dei laetitia*; itaque reponit, quod in paucis codd. legitur, *dii pro diei*, Gelliumque laudat pro ea scriptura propugnantem Noct. Att. 9, 14. Nec sane ineptum est *laetitia diei*, sed longe aptius *laetitia dei*, Bacchi, quem proclive est intelligi, cum passim audiat laetitiae dator; velut hoc ipso libro 734., vinumque appellari soleat *γᾶνος*, laetitia. Vid. clariss. Jacobsii Annotatt. ad Anthol. Palat. p. 225. Quid ad hoc *laetitia diei*, sive significari putes dona hospitalia, sive ipsum vinum dici existimes, quod sane commemorandum est, ut ubique commemora-

tur, in describendo conviviorum apparatu, praesertim laetiore, qualis hic est? Perstitimus igitur in vulgata lectione, quam probarunt etiam Nic. Heinsius et Burmannus. Bonus vir Gellius non semel nubem pro Junone amplexus est.

Aen. 1, 742. *Hic exhibet negotium, cum viri nomen modo positum fuerit, nec quisquam dubitare possit, quin is ipse haec canat. Quare haud nolim: — Atlas, Ac canit etc. Male intrusa h littera, ut saepe. Similiter supra 321: Ac prior, Heus, inquit, etc. qui locus conferatur totus.*

Aen. 2, 275. etsi defendi potest *redit*, quia tamen sequitur *jaculatus*, h. e. jaculatus est, haud invitus reposuerim, eodem in eadem oratione usurpato tempore verbali:

Hectore, qui exuvias rediit indutus Achilli.

quam lectionem vel ii mutaverint, qui nescirent, *rediit* postremam syllabam sequente vocali recte producere caesurae causa; vel illi, qui *redit* invenissent in libris suis, pravo more librariorum, geminatas litteras semel perscribentium. Possis etiam, non mutato *redit*, legere *jaculatur* sequente versu; sed potior est altera illa ratio.

Aen. 2, 616. non de nihilo est, quod Heynius adhaesit ad verba *nimbo effulgens et Gorgone saeva*, cum *nimbus* nihil aliud significare possit quam *nubem*, qua effulgere dicitur Minerva. Legendum censeo *n. e. in Gorgone saeva*, eleganti et a Graecis petito

usu praepositionis, quem cum alii declaravere, tum inprimis J. F. Gronovius ad Senecam Tragicum. Cf. 5, 37.

Aen. 3, 4. etsi vulgatae lectioni *desertas* colorem aliquem tenuem faciunt, quae infra habentur 122. sequ., tamen nusquam alibi in Aeneïde deserta terra, sed promittitur exulibus Trojanis vel Italia, ut 2, 780, 1; 3, 163 seqq., 477, etc., vel antiqua ipsorum patria, quam desertam intelligere non licet; cum *laeto ubere* acceptura esse dicatur *reduces* versu 95. Tribuendum igitur aliquid puto codicibus nec paucis et partim antiquitate venerabilibus, in quibus est *diversas*; non quo id ipsum genuinum existimem, quod quidem si posuisset Maro, valde infans esset; sed quod latere sub illo rectius aliquod mihi vocabulum videtur. Nihil autem propius accedit ad vulgatum quam verbum *decretas*, quod ut cum altero permutaretur, causa fortasse fuit litterarum c et s majuscularum in scriptis veteribus similitudo. (DECRETAS, DECERTAS.)

Aen. 3, 48, 49. etiamnum affectos puto, cum similia similibus, more suo, librarii adscriberent. Nam ut quosdam versuum suorum, qui valde placuissent, poetae repetierint, qualibus repetitionibus scatet Maro: non tamen vel in iisdem operibus, vel brevibus intervallis id fecerunt, causaque repetitionis parum idonea. Velut, in Virgilio ut subsistamus, verba *vox faucibus haesit* et 2. Aen. leguntur 774. et 4, 280., denique 12, 868., versusque horum medius

repetitus totus est l. l. libri 12. Sed hic intra spatium 70 non amplius versuum ut eadem bis ebulliat scriptor elegans? Quis credat, cum praesertim formido Aeneae monstrum hoc videntis jam supra descripta sit versibus 29. et sequente? Quam igitur suspicionem olim significavi ad Sophocl. Trach. 826., ea nondum dimota est, sed duplici glossemate inquinatum locum arbitror legendumque:

Tum vero ancipiti mentem formidine pressus

Obstupui, Hunc auri quondam cum pondere magno etc.

Aen. 3, 456. male distinguitur in fine, cum haec una eademque sit oratio *precibusque oracula poscas ipsa canat*, h. e. *posc. prec.*, ut ipsa *can. or.*

Aen. 3, 580. ambiguitatis fugiendae causa legam potius: Aetnam impositum ruptis flammam exspirare caminis, quemadmodum Oeta et Ossa etc. masculino nonnunquam genere usurpantur, intellecto montis nomine. Vidd. Terrent. ad Hor. Od. 3, 25, 11., N. Heins. et Burm. ad Ovid. Met. 9, 165.

Aen. 4, 149. *Haud illo segnior ibat Aeneas: tantum egregio decus enitet ore.* Quid oris decus ad segnitiam? An dedit *sequior*, ut passim *secius* pro *segnius* restituerunt viri docti? Vide 5, 862 etc. Vox Apuleji certe et Ulpiani.

Aen. 4, 169. *haud scio an frigeat malorum commemoratio post leti.* Quare haud nolim rescribi *laeti*, *laetitiae*, ut idem dies gaudium mortemque dicatur attulisse; qua sententia valde locus erigitur. *Taci.*

tus Ann. 12, 8.: *At Agrippina, ne malis tantum facinoribus notesceret, veniam exilii pro Annaeo Seneca, simul praeturam, impetrat, LAETUM in publicum rata ob claritudinem studiorum ejus.*

Aen. 4, 534. dedi *Hem* pro *En* vulgato, quod non facit ad sententiam. *Hem*, quid? habet Terentius. Vidd. lexica. Passim haec confusa.

Aen. 4, 554, sequ. duplex jam offendit. Puto hanc fuisse Maronis manum:

Aeneas celsa in puppi (nam certus eundi)

Carpebat somnos, rebus jam rite peractis.

nam certus eundi, intellecto erat, cujus verbi ellipsi nihil usitatius apud hunc Nostrum.

Aen. 4, 657. scripsi *si littora tantum Dardaniae nunquam tetigissent* etc., cum vulgata lectione *tantum nunquam aures offenderentur*.

Aen. 5, 59. temere trepidatur. Poscendi erant Aeneae venti, sive expetenda felix navigatio, ut in Italiam perveniret ad annuas ibi inferias patri celebrandas. Hoc pertinent etiam Neptuno exstructae arae 639. sequ.

Aen. 5, 136. INTENTAQUE brachia remis INTENTI expectant signum. Quis ita balbutientem ferat quemquam, nedum Virgilium? Legendum puto *intortaque*, cui quam simile sit *intentaque*, sciunt, qui scriptos codd. versarunt.

Aen. 5, 487. *ingens manus*, sive Aeneae manus proprie intelligatur magna, tanquam heros, sive

dici existimemus turbam Trojanorum, quam statuere ille iussit malum, non adeo placet, ut nolim reponi *Ingentemque*, malum magnum, siue altum. Cf. 489, 511. Eum manu Aeneas erigens solus quam fortis fuerit, sponte colligas; pertinetque *manu* ad pingendam actionem, ut apud Horatium Sat. 1, 9, 64., Epist. 1, 11, 23., Art. poet. 269., totque aliis in locis.

Aen. 5, 810. ne bis in una oratione *cum* habeatur conjunctio, legendum fortasse est *cuperem qui vertere* etc. Istaе voculae saepissime confunduntur.

Aen. 5, 822. Quamvis ellipses amet Virgilius, abruptior tamen est oratio, quam quae suspicione careat depravationis. *Comitum* forte exaratum puto pro *comitant*, verbo Ovidiano, quod Nostro minime indignum est. Similes vel forma vel numero ductus litterarum quam saepe commutati inter se fuerint in Mss., neminem doctorum latet, litteraeque a et u non raro sibi invicem offecerunt.

Aen. 5, 850. Recte Servius. Oratio haec est: Quid enim (h. e. Quidni, ut apud Horat. Sat. 1, 1, princ.) credam Aenean, Austris fallacibus et coeli fraude toties deceptus? apparetque, *si pater* velav esse.

Aen. 5. versus 872, 73. hic posui, ut statim sciamus, sicut decet, quis loquatur verba *O nimium — arena*. Vulgo ab his incipiunt sequentem librum; sed Serv. ad 871.: Sciendum sane, inquit, *Tuccam et Varium* hunc finem quinti esse voluisse: nam a Virgilio duo versus sequentes (lib. 6, 1. et 2.) huic juncti fu-

erunt; unde in nonnullis antiquis codd. sexti initium est Obvertunt pelago proras.

Aen. 6, 31. adhuc legendum arbitror *omne*, quod extat in codd. Rom. aliisque multis vett. Nam quod Lucret. *omnia* sic posuit extremo versu 2, 719., non valere videtur ad idem politioni Virgilio obtrudendum. Statius Theb. 3, 626.: *Vobis ventura atque OMNE, quod ultra est, Pandere moestus eo.* Et ita Graeci *πάν* pro *πάντα*. Videsis nos ad Senec. Herc. Oet. 48.

Aen. 6, 227. haud scio an ineptum sit et parum latinum, quod legitur in libris, *socios pura circumtulit unda*. Recte, nisi omnia me fallunt, Nic. Heinsius, adstipulante postea codice Zulich.: *puram circumdam*. Possis etiam *circumluit* secundum Macrobiū libros et Maserium. Sed melius alterum. Sequente versu malim *e ramo*, ne ramum conjectum in socios existimemus. Proclivis lapsus, cuius et alia exempla extant apud scriptores.

Aen. 6, 612. non possum non probare Joh. Schraderi conjecturam in Schedis propositam: nam istos poenam non expectare modo, sed revera pendere, ex sequentibus intelligitur. Ergo rectum *expendunt*, nisi malis *exceptant*, litterarum c et p sedibus inter se permutatis, ut passim factum. Vide nos supra ad Aen. 1, 340. et ad Senec. Herc. fur. 268. Sequente v. haud cunctanter ascivi 2 Heinsii codicum lectionem *merset*, quae etiam Schradero placebat prae vulgato *mersit*, quod vix caret soloecismo.

Aen. 6. post 743. versus *Quisque et Mittimur* eo posui loco, quo ponendos videri Heynius monuit, Quod ni feceris: oratio erit dissoluta, nec sibi constabit. Transposita autem quaedam esse tantum non in omnibus poetis scriptoribusque vett. per oscitationem librariorum, tam manifesta res est, ut mirer quosdam hoc remedium fastidire.

Aen. 7, 543. codd. fere dant *convexa*, quod explicaturi operam et oleum perdunt viri docti. Medicee manus 1. est *conversa*, quod a Cuninghamo probatum recepit Brunckius. Sed hoc procul dubio glossema est verbi elegantioris. Moret. 2.: *connexa*, unde facile fuit eruere *connixa*, quemadmodum *niti pennis* et similia dicuntur. Idque recipere in ordinem non dubitavimus.

Aen. 7, 619. fortasse non male fecerit, si quis legat *ut coecis* etc., h. e. postquam se in interiora domus regiae recepit, quod fecisse et clavum reip. deseruisse dicitur Latinus 600.

Aen. 7, 668. haerent in vulgata lect. *Indutus*, quam corruptam censeo, et ejus loco ponendum *Indutis*, ut dentes leonini (h. e. leonis caput) induti dicantur capiti Aventini. Georg. 3, 363.: *vestesque rigescunt Indutae*. Cf. Aen. 11, 680 sequ.

Aen. 7, 744. *Nursae* olim vulgatum restitui, cum Nursini recenseantur a Plinio 3, 12. in Sabinorum populis, quorum vicini erant Aequi sive Aequicoli, ut qui Marsos inter et Pelignos Sabellosque montes exiguum tractum incolerent ad utramque Anienis ri-

pam, donec a Romanis extinguerentur. *Nersae* nomen, quod praetulerunt, ignotum est.

Aen. 7, 804. *florentes aere cavernae* quid sibi velint, non exputo. *Fulgentes aere catervas* dixit 8, 593, idque etiam hoc loco sufficiens videri potest, vel, quod alteri simile, *flavescentes*, qui auri propriè color est, ad quem colorem quo magis accedit aeris, eo magis laudatur.

Aen. 8, 532. Suspectus locus. Cum aliqui codd. habeant *nec vero*: haud nolim sic rescribi *Nunc vero, hospes (ne quaere — ferant), ego poscor Olympo*.

Aen. 9, 270. malim ambiguitatis vitandae causa: et clipeum. Copulae temere nunc addi, nunc omitti solent a librariis.

Aen. 9, 812. vulgo legitur *tum toto* etc. Arcessivi lectionem duorum Burmanni codicum, quia sequitur *Tum demum* etc.

Aen. 10, 366. *quando* vulgatum friget, ut quod nihil addat sententiae; quare Parrhasiani cod. scripturam *quondam*; h. e. aliquando, praetuli.

Aen. 10, 445. audax fui reponendo *abscessum* pro *abscessu*, quod nemo est qui explicet, nec dicitur *mirari aliquem*, sed *aliquid*. Simillima haec, quam causam erroris puto; quemadmodum 11, 243. libri aliquot ostendunt *Diomede* pro *Diomedem*, quod in aliis habetur, scatentque ejusmodi peccatis Msti.

Ejusdem libri 478. non magis expediunt *Tandem*: nam *strinxit de corpore* dici ut graecum *ἐπέγραψε τῷ*

σάμαρος, non persuadet Heynius. Quid, quod friget *tandem* in actione celerrima, et cujus vix discernas partes? Admisi igitur lectionem Gothani 2.: nam quod codex ille recens et inscite scriptus esse dicitur, id non eam vim habet, ut convellatur ejus auctoritas; neque vel casu exaratum videtur *partem* pro *tandem*, vel interpretamenti habet speciem.

Aen. 10, 614. *Nempe petivi ex codd. Bigot. et Zulich. Namque an sic usurpetur ut γὰρ τοι, γὰρ δὲ, vimque asseverandi habeat eam, quam scilicet, utique, ignoro, nec sola similitudine duci me patior, sed exempla ejus usûs apud Latinos requiro, quae apponere Heynius neglexit.*

Aen. 10, 623. *meque hoc ita ponere sentis.* Dure haec verba explicantur ab Heynio, nec dubium mihi est, quin tam ambiguo loquendi modo alium substituturus fuisset Maro magis perspicuum. *Tendis* convenit sententiae, idque non ita dispar est verbo *sentis*, ut cum eo permulari forte non potuerit. Vel hoc igitur vel quiddam simile succedet in locum scripturae depravatae, neque later amplius lavabitur, cum praesertim Dorvill. a m. 2. habeat *ponere si vis*, quod videtur esse interpretamentum verbi *tendis*.

Aen. 11, 41. *Lacrimis ITA FATUR obortis: Tene, INQUIT etc.* Inanis *ταυτολογία*, cujus similes non sunt repetitiones ejusmodi verborum illae, quas nuper explicavi in Vindiciis Ovidianis ad Met. 6, 281. Duo Burm.: sic fatur. Inde colligas, adverbium esse suppositivum, legendumque: *lacrimis affatur*

obortis. Tene, inquit, etc. Primum generaliter significatur, Aeneam affatum esse puerum; deinde ipsa ejus verba ponuntur. Nihil planius.

Aen. 11, 95. Cur autem *ad ALIAS lacrimas?* Hostine hostis deffendus est, quem occiderit? Minime. Sententia hoc vel simile aliquid requirere videtur: *Nos alio nunc a lacrimis eadem horrida belli Fata vocant.*

Aen. 11, 171. Codd. nonnulli et vett. edd. ad unam omnes *Tyrrhenumque*, neque abesse potest copula; cum praecesserit *Tyrrhenique*. Legendum censeo *Tuscūmque*, cui pro glossemate alterum fuerit adscriptum. Cf. 629 etc.

Aen. 11, 213. in ordinem recepi Franc. codicis lectionem, quae neque Burmanno displicuit. Vulgatae *tectis, praedivitis urbe Latini*, scabra est nec facile explicabilis oratio; illa est *ἐν διὰ δυοῖν*.

Aen. 11, 243. transversos egit viros doctos hellenismi studium, quod nimium Fea recte exagitat in Horatii sui praefatione. Nemo Latinorum dixit *Diomedē* pro *Diomedem*, neque potuit ambigui causa, quod in graeco *Διομήδην* inest nullum. Accedit metri ratio, qua elidere prohibemur postremam syllabam in *Διομήδην*. Quid multa? Evanuerit forte apex ejus syllabae, ut 10, 445, perstandumque est in lectione plurimorum librorum *Diomedem*.

Aen. 11, 373. Corrupte poetam (pace tantorum virorum dixerim), qui, scripturam librorum omnium mutantes, *Et iam dederunt pro Etiam. Etiam*

hoc loco est *hortantis adverbium*, ut ait Servius, seu potius indignantis, quod in interrogationibus frequens etiam imperativo nonnunquam jungitur, velut Plautus dixit Bacch. 1144.:

*ETIAM tu, homo nihili, quod dā dant boni, CAVE
culpa tua amissis.*

Aen. 11, 781. Quid est, quod Camilla ardere dicitur amore spoliiorum et praedae per agmen totum? Leviter affectum puto locum, et sic legendum:

— *unum ex omni certamine pugnae
Caeca sequebatur totumque incauta per agmen,
Foemineo UT praedae et spoliiorum ardebat amora.*

Aen. 11, 831. male subiectus videtur in fine Aeneidos: nam mors satis descripta in praegressis.

Aen. 12, 48. Pro me cur his dicitur? Malim equidem: hanc, praecor, optime, promte Deponas.

Aen. 12, 144. Libri Magnanimi Jovis ingratum ascendere cubile, versu elumbi, quanquam haud nescio, quam licentiam Metrici concedant poetis in verbis a praepositione incipientibus; sed necessitate ejus rei urgente nulla id auxilii expetendum non arbitror, cum praesertim tritum librarii ordinem verborum secuti esse more suo videantur.

Aen. 12, 218. Cruciantur interpretes, dum corrupta explicare student. Male libri *aequis*, recte Schraderus et lenissima medicina *aequos*. Etiam sequente v. peccatum est, nisi quis dicat, quam rem adjuvisse tacito suo incessu dejectisque in terram oculis videatur Turnus. Legendum videtur

Haud juvat, Haud erigit Rutulorum animos. Saepius confusâ *Haud*, aut, ad etc.

Aen. 12, 232. Hoc est: Et infensa Turno Etruria, fatales manus. Fatales autem manus Etruscorum dicuntur propterea quod fato iniquo factum esse videbatur, ut Mezentium hospitio Turnus excipiens odia in se totius Etruriae converteret, Aeneae jam opem ferentis, cum Diomedes a foedere cum Latinis jungendo abhorruisset. Probus itaque versus, neque in suspicionem adducendus.

Aen. 12, 401. Cum populo Paeonum nihil hic debeatur, sed mos dicatur medicorum, *Paeonium* autem (Παώνιον) o longum habeat, haud scio an legendum sit *Paeonem in morem*, quam lectionem illâ fuerint interpretati. *Paeon* mos, ut *Romula gens*, *he-roas sensus* etc.

Aen. 12, 659. *tui fidissima* dubito an sit latinum, praeferamque sane *tibi fid.* Scripserint forte *tiui*, ut saepius b et u litterae confusae sunt; hinc error.

Aen. 12, 739. Cum *Vulcania* dixerit, quid attinet subjicere *dei*, quasi quis deum esse Vulcanum nesciat? Suspicio, a poëta profectum esse *arma adeo* ad etc. Origo vitii repetenda videtur a scriptura continua et more librariorum bis positas easdem litteras semel exarandi, quem morem etiam supra attigimus in nota ad 2, 275.

Aen. 12, 802. Locus affectus: nam quod placebat Heynio, *verba et mihi curae saepe tuo dulci tristes ex ore recurrunt* hoc significare nec toties me quere-

lis tuis fatiges, id quo modo fieri posset, vellem ostendisset vir eruditissimus, cum tacitam Junonem dolori indulgere suo nolit Jupiter. Aen. 1, 652.: Sub noctem cura recursat, h. e. Sub noctem curae denuo meminit. Et similiter Tac. Hist. 2, 78.: Recursabant animo vetera omnia. Sil. 6, 555.: Captaeque recursat Attonitis arcis fucies. Eadem sententia h. l. legendum censeo:

*Nec te tantus edat tacitam dolor, UT mihi curae
Saepe tuo dulci tristes ex ore recurrent.*

h. e.: Cave tacito dolore tam vehementer afficiare, ut saepius obversetur ante oculos meos curarum tristium imago in ore tuo dulci conspectarum, cogarque earum meminisse, etiam cum nolo: Sic expedita omnia, idque unius litterae dispendio et verbis inter se commutatis, quae centies fraudi sibi invicem fuerunt.

Aen. 12, 893. dedi clausumve pro vulgato clausumque, quod alienum a mente loci: nam diversa sunt volare et terra condi. Istaec voculae nulla non pagina miscentur.

Culicis statim in limine impingitur: nam quid sibi volunt istaec versu 4.

*Omnis ut historiae per ludum consonet ordo
Notitiae?*

aut quis notitiae historiae dictum putet cum Scaligero pro notitiae historiae, quod ipsum prosaicae convenit orationi, poeticae Virgiliique non convenit? In-

ter turbas et conatus librariorum atque interpretum insistendum censeo lectioni nonnullorum librorum *Nutritae*, ex qua male feriat quidam homines fecerunt *Nutrices*, cordatiores, sed ipsi quoque a scopo aberrantes, *Notitiae*, quod nunc legitur, cum melius videretur aliquid ponere, quod intelligi posset, quam sensu cassum? Verum sexcenties commutatae inter se sunt o et u litterae; sexcenties apex perit compendiorum; quis igitur dubitet, *Nutritae* degenerasse in *Nutritae*? Sane legendum est *Non tritae*. Hic noster Georgicorum 3, 3.:

CETERA, quae vacuas tenuissent carmine mentes,
OMNIA IAM VULGATA: quis aut *Eurysthea* durum,
Aut illaudati nescit *Busiridis* aras?
Cui non dictus *Hylas* puer etc.?

b. e. quis nescit *Herculis* facta, quis *Argonautarum* etc.? Ista et quae versibus 26 seqq. commemorat, omnium sermone trita erant et a multis poetis ad taedium usque decantata; sed mors *Culicis* non magis trita, quam *Batrachomyomachia*, cui simile fingere volebat fortasse scriptor carminis, quisquis fuit. Versu 9. parum placent *securi* FRUCTUS, non quo dici nequeant securi, quos tuto possis carpere, sed quod fructus hic nihil aliud sunt quam carmina, nec poeta dicens, posteriore tempore se gravius quid locuturum, cum tempus concesserit secure loqui, ut digna Octavio polire seu scribere possit carmina, crimen effugit perplexae et *ταυτολόγης* orationis. Legendum videtur *fluctus*, fluctus bellorum civilium, et

accipiendum *fluctus securos* per hypallagen satis usita
tam pro ipso poëta securo a fluctibus. Horatius
Epist. 2, 2, 46.:

*Dura sed emovere loco me tempore grato,
Civilisque rudem belli tulit aestus in arma.*

Od. 2, 7, 15.:

*Te rursus in bellum resorbens
Unda fretis tulit aestuosus.*

Et sic passim. (*) Vers 21. non male Heynius *canten-*
tis pro tenentis. 34. lenius est et addere extremo ver-
su, quam inserere medio sequente post *Phoebo*, ut
placet Heinsio aliisque. Saepe locum eum tenet co-
pula, nec raro perit. 35 seqq., ne longi simus, sic
videntur legendi:

*Et tu, sancte puer, memoraberis, ac tibi certa est
Gloria perpetuum Latii mansura per aevum;
Et tibi sede pia maneat locus, et mihi sospes
Debita felices memoretur vita per annos,
Grata bonis lucens.*

Et tu, Etiam tu, cum tempus permiserit. Cf. 9.
Verba *latii* et *lucis* persimilia in multis aevi medi
Mstis. Dictum autem Latium pro imperio Romano,
ut potior ejus pars. Ovidius: Quo nullum Latio cla-
rius extat opus etc. Vulgata et tibi sospes etc. frigere
mihi videntur. Subinde mixta haec pronomina in

(*) Possis etiam *fluctus* ita accipere μεταφορικῶς, ut aequor
ap. Hor. Od. 4, 15, princ. (*Phoebus — increpuit lyra,*
Ne parva Tyrrhenum per aequor Vela darem.)

libris. Dicitur autem Octavii vita, sospes ei debita, quam, ἀγαθοῦ, φλέγεσσαν, ut ait Aeschylus apud Scalligerum, poëta optat ut sibi memorare carminibusque celebrare liceat per annos felices. 56. fort. leg. cum Heynio:

Imminet e ripa prostante in imaginis unbram.

58. recte vett. edd. illi. Lege:

*O bona, pastoris si qui non pauperis usum
Mente prius docta fastidiat, et probet! Illi
Omnia luxuriae spretis incognita Curis,
Quae lacerant avidas inimico pectine mentes.*

et probet, sed *probet*, ut adversari solet copula. Vide Horat. Tursellin., I. M. Heusinger. ad Phaedri fab. 1, 3, 2 etc. *Pectine*, πλῆκτρον, flagello, vel simili instrumento, ut late patet usus vocabulorum πλῆκτρον et *pecten*. Vulgatum *pectore* ferri nullo modo potest, nec placent, quae aliis, *foenore*, *foedere*, *pignore*. 66. nec *Boeti* nomen tolerabile est, nec *Boëthi* metro convenit. An fuit *Bedae*, de quo Plin. H. N. 34, 8. non uno loco? 79. *procul* absolute positum est, ut saepius, h. e. *procul* a loco, in quo nunc versatur scriptor, urbe: nam ruri eum non degere, ex praegressis colligas. Sed *probando* nullo negotio mutandum in *probandas*. Beatissimus dicitur is, qui agnovit, *probandas* esse opes non *avidas*, non *insatiabiles*, non *immodicas*. 94. recte N. Heinsius: *Frondis Hamadryadum*. *Gratis* *frondis* *Tempe* graeco modo loquendi dictum pro eo, quod est: *gratis* *pro-*

pter frondem Ham. Idem: *quorum*, non *quarum*, ut libri, quod ad proximum nomen Hamadryadum retulerunt, qua saepe sunt oscitatione, descriptores. Mox *apricas curas* ne ipse quidem prebo, et reponendum censeo *amicas*, quod isti simillimum, sententiaeque tam aptum, quam quod maxime. 100. verius fortasse est *Tenditur evectus*. Codd. *Tendit in evectes*, *Tendit et evectus*, unde efficias etiam *Tendit et evectos*, quod non deterius Aldi et vulgata lectione. 105. N. Heinsio legendum esse videbatur: *lymphae*,

Quae subter viridem saliebat garrula muscum,

et recte quidem, nisi quod ponendum potius est *resilibat*, h. e. *resiliebat*, ut alibi Virgilius dixit antiquo more *lenibam*, *nutribam*, Catullus *custodibam*, Terentius *servibam* etc. 113. nihil melius reperio Fabriciana conjectura

Posterioris poenam gnati de morte datura.

119. *chorea* — *fundentes*. Synthesis, ut monet Heyn. 120.

Ipsa loci natura domum resonante susurro

Quis dubat, et dulci fessas refovebat in umbra.

Quid, quaeso, *domus ad choreas*? Sub dio saltasse dicuntur Panes et Satyri cum Nymphis, *natura loci resonante susurro* nemorum ac fontium non *domum*, sed *modum* dicitur dedisse, h. e. fecisse, quemadmodum *turbas dare* legitur apud Terentium, et apud ipsum Maronem A. 2, 463.: *qua summa labantes*

Juncturas tabulata dabant, et 482. *ingentem lato dedit ore fenestram*, ad quae loca vid. Servius. Modos autem *facere* notum e didascaliis Terentianis. Pertinet *σφάλμα* ad permutata syllabarum initia. Cf. notata ad A. 1, 340. Dein legendum *fessos*, siquidem non Nymphas modo, sed etiam Panas Satyrosque fatigatos fuisse saltando consentaneum est. 128. recte Heins. *implexae*, et sequente y. Schraderus *pandebant*, adstipulante Heynio. *Tenti rami*, bene se habent, ut in quibus pandantur atque explicentur velamina. 130 seqq. Locus tantum non conclamatus ac depositus. Haec in mentem veniebant:

*Post etiam cui, Demophoon, aeterna relinquis
 Prob! fidei lumenta tuae, male perfide, inultis,
 Perfide Demophoon et nunc desende puellis.*

h. e.: Etiam adfuit Phyllis in amygdalam mutata, cui tu postea (diu post Phaëthontem, utpote post excidium Trojae), aeterna fidei tuae lamenta relinquis seu reliquisti, o Demophoon, male perfide etc. In quibus *Post etiam pro Posterius et inultis* N. Heinsio, *lamenta pro lamentandi editori Gottingensi, desende* Scaligero, reliqua debentur nobis, quae in medium attulimus, ne *ἁσύμβολοι* advenisse videremur, misereque habitum scriptorem male etiam ipsi perfidi deservisse. 135. Fabric. Heins. Schrader.: *addita*. Sequ. versu *hirsutaque taxus* erat in Ms. Koeler., cui lectioni quo modo Heyn. adversari dicat versum sequ., non intelligo. Quo quidem N. Heins. recte scripsisse

videtur *Ac petit pro Appetit, et mox nec laeta cupressus pro et l. c.* 139. malim *movent fagus*, h. e. *moventur*, cum praesertim in Voss. legatur *monent*. Nec displicet Jacobsii, viri eruditissimi elegantissimique, conjectura *patent*. 145. Schrader.:

Carmina per vacuos edunt resonantia campos,
quo nihil aptius verisimiliusque invenio. Sequentia, nisi supposita sint, expediuntur fortasse sic legendo:

*His suberat gelidis manans e fontibus unda,
Quae levibus placidum rivis sonat acta soporem;
Sed quaqua geminas avium vox obstrepat aures.*

Sonare liquorem quid sit, parum perspicio. *Quaqua pro quanquam placuit Barthio Adverss. 20, 23., h. e. ab omni parte.* 161. scriptor fortasse dederat:

Ni Fors incertos jussisset ludere casus.

Ludere passim dicitur Fortuna. Mox Heins.: *Obvia vibranti decerpens (vel detergens) gramina lingua;* Schrader.: *O. v. carpens gravis ore trilingui; uterquo ingeniose; sed ferri posse videtur vulgata, si gravis aëra sic interpretemur: gravis quod ad aërem seu spiritum serpentis attinet, gravi anima praeditus.* Cf. 175. 174. malim *contendere*, et 176.: *Saevis arreperens*, hoc quidem cum Scaligero. 184. seqq. certo intelligi quodam modo possent, si sic legéretur: *namque*

*Qua diducta genae pandebant lumina: gemmans
Hoc senioris erat mature pupula telo
Icta levi, qui prosiluit etc.*

genae, palpebrae, ut intelligatur, ictum fuisse hominem a culice in interstitio palpebrarum. Mature, in tempore. Mox haud reprehenderim legentem cui desitus etc., desitus, qui cessavit. 192. Fortasse secundum Ald. et Schraderum: Quam casus sociarit opem numenve deorum, Prodere sit dubium: nam medius versus haud dubie a glossatore profectus est. Quae sequuntur, non omnia attingo, sed feliciori medico curanda trado. 196. legi posset: frondemque (ramum, truncum, quo percutiebatur a pastore) petentis Ictibus ora ferit —;

*Et quod erat, tarde somni languore remoto,
Nescius, an species tantum accessisset ad artus,
Hoc minus etc.*

Ora (ut Scal.) et ossa etiam alibi confusa propter r et s litterarum in multis aevi medii libris similitudinem. Species, εἶδωλον, imago somnii. 210. sequar equidem vett. edd., in quibus est Quis meritis; deinde legam cum N. Heinsio: aut quo delatus, h. e. quo forte scelere admisso, et mox cum eodem: per inania Avernii. 216. vett. libri cum scripti, tum excusi Videt, Videt et, Vidi ut, et Lumina cum lucent. Legendum puto:

*Praeda Charontis agor, vidi et flagrantia taedis
Lumina, quis lucent infernis omnia templis.*

Infernis dedit Domitius Calderinus, quod merito ardebit Heynio. 227. Egregie Jacobs.: Justitia et prior illa Fides. Nec male Heins.: Instantia vici etc.

241. idem rectissime: *Vir ultimus anni Extat.*

242. Nihili sunt ista in omnia. Legam:

Gutturis urenti revolutus innis ab orsu.

vel *arenti* cum libris, eadem sententia. Audacius etiam Heyn.:

Gutture ab arenti revolutis fluminis undis.

247. seqq. utcunque restituantur legendo:

— *Erinnys.*

Sic et Hymen praesaga dedit connubia mortis,

Atque alias alio densat super agmine turbas,

Impietate fera vecordem Colchida matrem,

— — —
Tum Pandionias etc.

Praesaga certa, ut opinor, conjectura Heynius. 252.

Heins.: *Q. v. cit Ilyn, et Ilyn quoque Bist. rex etc.*

261. *Comites Proserpinae heroides* non sunt ferendae, nec mirum, obscuram visam fuisse Heynio sententiam. Videtur sic legendum:

Obvia Persephona immites Heroïdas urget

Adversas perferre faces; Alcestis etc.

Heroïdibus, quales sunt Danaï filiae et Medea, obvia est Proserpina, arcetque eas ab amne Elysio et perferre cogit adversas Furiarum faces; at Alcestis securum agit aevum etc. 265. seq. fort.: *Ithaci semper ducis Icariotis Foemineum incorrupta (a Furiis) deus etc.* 268. sequ. fort.:

Quis misera Euridice tacito moerore recessit,

Poenaque respectus aeternum in te manet, Orpheu.

Quis, a quibus, procis et ceteris damnatis apud Inferos, inter quos damnatos Orpheo perdurandum est, quia jussum Plutonis migravit. 274. jungenda sunt *Tartara cruenta*. 281. Heyn.: „Interpolatio,“ inquit, „h. l. grassata est: steterant amnes jam praecesserat v. 277. Heinsius conjecit *sequiturque comes*; tum mavult sonoros.“ Et hoc quidem recte; sed altera viri optimi conjectura nimis aberrat a scriptura codicum. Legendum sine controversia:

*Jamque imam viridi radicem moverat alte
Quercus buxo, steteratque amens, silvaeque sonoros
Sponte sua cantus rapiebant cortice amara.*

amens, stupefacta. 285. verba nocte relictā ita interpretatur Heyn., ut cursum intelligat, quo noctem dea efficit regitque. Mihi durum id videtur, nec tamen probo Marklandi commentum nocte relecta, quod abhorret a sententia loci, sed noctem significare existimo nubem, qua relictā seu discussa passa est Diana se contigi lumine claro, ut loquitur Catullus carmine de Pelei Thetidisque nuptiis extremo. Noster Aen. 3, 194.:

*Tum mihi caeruleus supra caput adstitit imber,
Noctem hiememque ferens.*

Et Georg. 1, 328.:

*Ipsae Pater media nimborum in nocte coruscae
Fulmina molitur dextra.*

Et Aen. 4, 123.: nocte tegentur opaca, ubi nubibus obtentum obscuratumque coelum intelligitur. Ne-

que inepte sic accipias Homericum illud Iliad. 1, 47.:
ο δ' ἦς νυκτὶ ἐοικώς, et conjungi solent *nox et nubes*,
 tanquam similia, velut Horatius dixit Epist. 1,
 16, 62.:

Noctem peccatis et fraudibus objice nubem.

Sed veram etiam noctem intelligas licet, cujus remota caligine conspiciendam se dedit diva, cui sententiae contrarium est, quod dicitur Aen. 4, 570:
Sic fatus nocti se immiscuit atrae.

287. *Non fas, Non erat in vitam divae exorabile numen.* Consisa oratio, sed vitio carens. In finem actionis indicat, ut passim. *Exorabile in vitam*, exorabile ut vitam daret seu concederet, quale numen negat esse Proserpinae. 310, 11. Heins.:

*Ipsa jugis namque Ida patens vernantibus, ipsa
 Ida facies altrix cupidis praebebat alumnis*

Sed *Aequa ferri potest*, h. e. propitia.

318.

*Ignibus hic talisque super, si classibus Argos
 Eripiat reditus.*

Recte Heins. *taedisque*, quae vocabula etiam Senecae Herc. fur. 1236. alibique confusa sunt. Difficilius est judicare de fide verbi *super*, quod mendo laborare Heynius putans legendum conjecit *furens*. Verius fortasse, certe lenius, est *subit*. 341. Joh. Schraderus: *Tenderet evectus*; sed hoc *σολοιζῆς*, quia sequitur praesens tempus *Frangitur*. Malim itaque *Iverit evectus*. 344. sollicitanda non sunt verba *Nereis ad*

undas Signa dabat, h. e. apud undas, tanquam dux bellicus. Dein coepta nova sententia legendum, secundum Ms. Koeler.: *Pars (undarum seu pelagi) inflexis superata (est) carinis: Quum* etc. 349. repono *undae* et v. sequ. *certant*, quia sequitur *Corruere* et *sol his* (nam sic leg. pro vulgato *iis*) et *sidera cuncta minantur*. 352. fort.: — *minantur*, *Ut venit in terras coeli fragor; ac modo laeta* etc. 359. miror Heynium parvi pendere N. Heinsii et Friesemanni emendationem. Quid, quaeso, est *Heroës*, — *Omnis Roma decus magni quos suscipit orbis?* Verum est, si quidquam aliud, *suspicit*, miratur, veneratur, annumerandumque hoc vitium *iis*, de quibus monui ad Aen. 1, 340. 366. Heins. et Burm.: *Finitimi*, nec male, quidquid dicit Heynius, cui quae placent, *Clusini, Etrusci, Tyrrheni*, immane quantum absunt a vetere scriptura. Non ita in promptu est dicere, quo modo vox loco aptissima mutari in ineptissimam potuerit; nec diffiteor, eam solam ob causam diffidere me viro- rum doctissimorum conjecturae, malleque propemodum

LUCMONIS *cessit cui fracta potentia regis.*

Regis Lucmonis, seu *Lucumonis*, *Porsenae*. Rarius nomen ansam praebuerit corruptionis, nec litterarum ductibus valde differunt *Lucmonis* et *Legitimi*, constatque e et g saepius mixta esse in codicibus. Propert. 1, 29.:

Prima galeritus posuit praetoria Lucmo.

De Lucumonibus Etruscis, e quibus Porsenna fuit, omnia in vulgus nota. 367. fort., expuncto versu 369., qui glossemati simillimus est:

*Hic Curius clarae socius virtutis, et ille
Flaminius, devota dedit qui corpora famae,
Illic, Scipiadaeque duces etc.*

Famae enim legendum puto, intelligendumque C. Flaminium, iterum consulem, qui perit proelio ad Trasimenum. Corpora, corpus, ut alibi non semel.

374. seqq. legendum censeo:

— *qua, maxime Minos,
Conscelerata pia discernis vincula sede.
Ergo iam causam mortis me dicere junctae
Verberibus saevo cogunt ab iulice Poenae.*

Vinctae vulgatum nemo expetit, neque apta sequentibus Petaviani cod. et veterum edd. lectio vitae. Saepissime mixta haec vocabula. 378. sequ. Codd. scripti: Nec tolerabilibus. Non et nec subinde confusa in libris. Rescribam equidem:

*Quum mihi tu sis causa mali, nec conscius adsis
Non tolerabilibus curis. Haec immemor audis etc.*

Veterum quidem edd. scriptura adsis, Sed tolerab. curis haec immemor audis soloeca est, legendumque audias; verum id versui refragatur. 379 sequ. Quidni legamus:

— *Haec (vel Haecne) immemor audis
Et tanquam vani dimittes somnia ventis?*

Vetus lectio est *Et tamen in vanis dimittes somnia v. Vani, mendacis, culicis.* 385. Malim *sollicitae d. inertia vitae.* Descriptio haec somni. Notum Flacci illud *Ducere sollicitae jucunda oblivia vitae.* 386. Fort.:

Interiusque gravat mentem aegror, nec tulit ultra etc.

400. fort. *Parthica* cum Scaligero: *est enim, inquit Heyn., myrti genus philadelphum, quod apud Parthos inveniri Athenaeus tradit.* 403. Heins. *turba, quod placet.*

Jamque ad *Cirin* itidem curis nostris utcunque expoliendam accedamus, quae non minus depravata est. Cujus versu 5. et proximis, cum P. Leopardi vett. edd. apud I. Nic. Leonssem Epiphyll. 8. 23. habeant *Non me ea curat eo dignum se cudere carmen, sic legendum censeo:*

— — — umbra,

*Nec mea cura adeo dignum scit cudere carmen
(Longe aliud studium atque alios accincta labores
Altius ad magni suspendit sidera mundi,
Et placitum paucis causa est ascendere collem):
Non tamen absistam coeptum detexere munus.*

Ista parenthesis vere Virgiliانا est: vide notata ad Georg. 2, 37. 12, 13. Fort.:

*Quodsi munificae proferre valent genus omni
Mirificum seculo: nado sit tibi velle libido.
Si me etc.*

h. e.: Quodsi Musae munificae meae valent in notitiam hominum adducere seu celebrare genus (Vale-

riorum) omnibus reip. Romanae seculis mirificum: modo libeat tibi, Messala, id velle. 21. malim magna, quibus respondeant non magna exordia v. 47. Alioquin etiam nescias, quid peplo intexere cogitet poeta.

40. recte, nisi fallor, Jo: Schrader.: *exterrita amoris*: nam fuit Scyllae amor portenti similis. 58. Legi posset *Illam esse aerumnam, quam saepe etq., ut ipse Scylla vocetur aerumna, h. e. pestis, exitium. Saepe cur displicuerit Schradero et Heynio, non intelligo. Saepe legi solet Homerus, saepe igitur etiam illa historia de Scylla. In versum 63. et alios similiter corruptos, qui deinceps sequuntur, incumbere nunc non vacat. 70. Heyn. malebat: Sive est Aëacis speciem mutata venenis. 89. Heins.: Quidquid et (vel id) est, tali quod quis de c. l., Somnia sunt.*

174. fort. de nocte. 175. Broukhus.: *amores, stellas, in quas mutatae olim virgines. 186. Heins. astuto. Malim equidem Argivo, Graeco, quem minime expectaris hostem esse itidem Graeco, qualis erat Nisus. 214. Fort.: bidenti Ut vadit: demtq. subita form. etc. 216. Fort.: Jam, qua etc. 218. Heins.: S. ad celsi. 248. istis. Fort. isse, et sequente v. senio pro insulso scoria, cum viro quodam docto Misc. Observatt. 4. p. 323. 266. Scriptum fuisse videtur:*

*Dicam equidem: quoniam fictum me dicere, nutrix,
Non sinis.*

288. Leg.: *Semperne aut, et portabit sequente versu. 293. Fort.:*

*Jam, jam nunc nobis ab! quae (vel ecquae) senioribus
ullum*

Copia vivendi vitae genus?

315. Recte, ut opinor, Heins. lepore, et 327. *feraris.* 328. haud nolim:

*Nunc ergo, infectum fieri quod non pote, conor
Electere: ama, neque etc.*

338. fort.: *comites, o alumna*, correpta interjectione ante vocalem litteram. Vid. index. 343. Heyn. *aptare*, quod probabile. 345. *Lege crebrosque*, ut haec certe connectantur. Sed totus locus ita se habuit fortasse in *αὐτορρητικῶν* poetarum:

*Incipit, haud crebrosque insani pectoris ictus
Fert anus, assiduis mulcens praecordia palmis.*

350. Heins.: *Egelida* v. *jamjam quat. ab O.* 374. *Stygialia.* Inaudita vox, neque librorum, sed Scaligeri. *Libri frigidula.* Lege:

*Inde Jovi geminans (vel ingeminans) magico furialia
sacra etc.*

278. *Malim pellacia.* Verba saepius confusa. 380. fort. leg. *caventi* cum Heynio. 383. seqq. ponendum esse suspicor:

*Jam longo optat quoniam succurrere amor.
Nec minus, illa tamen regebi quoque moenia Cretae (sic
Scal.)*

Gaudebat: cineri etc.

408. Fort.:

Vos Pandionia (ut Heyn.) si quae de gente venitis,

si quae, quia Procne et Philomela potissimum intelliguntur. 410. Rectum foret quod haud salva licuit te dicere, Procne, quia dudum Procne in avem mutata fuit. 455. Heyn.:

Sit satis o (sic Heins.) tantum miseram vidisse malorum.

Certe solam friget. 466. malim: *Insesumque feris. Verba ferus et suus* identidem inter se commutantur. Vide interpretes ad Ovidii Met. 1, 159, nosque ad Senecae Phoeniss. 23. et passim cum in isto opere tum in Vindiciis Ovidianis. 473. Heyn.: *Sunion hinc, statio* etc. 478. idem: *Et Diam et Siphnon sement.*

481. Heins.: *Afer ut hib.* 482. Possis:

Donec tale decus formae vexarier aequor

Non tulit et miseros mutavit virginis artus;

ut ipsum aequor Scyllae misertum sit. Sed Heynius: „Ecce,“ inquit, „visum obijcitur novum et dignum conjectore apud Jul. Sabinum. Ubi Seriphon et Dionysam memoravit, porro legitur: Aegos pro Aegaeo mari ponitur, quod etiam Valer. Flaccus usurpavit: Et quanto fremitu se sustulit Aegos. Nota haec vix alio quam ad hunc versum spectare potest, legitque adeo in libro suo Sabinus pro aegros Aegos, quod pro Aegaeo mari dictum vult. Hoc quidem perperam: nam Aegaeum mare mythice non per Aegon, sed per gigantem Aegaeonem repraesentatur; sed idem Aegaeon etiam Aegan effertur, Αἰγάων, Αἰγάων, Αἰγὰν, ut Titan ex Titaeon, a Titaea, matre. Ita etiam meliores libri apud Valer. Flaccum loco laudato, qui est lib. 1, 629., exhibent

Aegan, ubi vid. Voss.“ Haetenus bene vir doctissimus; sed quod addit: *Nec tamen quicquam prodest ad sensum, si legere velis et in nostro Aegan*, aliud egisse videtur, cum id scriberet: nam aut *aequor* legendum est, aut *Aegan*, nisi quis abesse gigantem malit, cum nihil afferre videatur auxilii, omniaque haec ad *Amphitriten* referens jubeat sic legi:

Donec tale decus vexavier aequore formae

Non tulit et miseros mutavit virginis artus

Caeruleo pollens conjux Neptunia regno.

Verum equidem reponendum censeo nomen *Aegan* et hoc loco, et apud Stat, Theb. 5, 56, ubi vulgo habetur *Aegon*, quo modo Ἀγκυραν pro Ἀγκυραίων dicitur apud Pindarum Pyth. 8, 66, 80.: nam Αἴγων derivandum esset ab Αἰγάων, ut Ποσειδῶν a Ποσειδάων.

496. fort.: *utque undique mutabantur*: Oris etc.

505. rectius fuerit: — *pennas, Inde aliae partes* etc.

529. fort.:

Reddidit ablatam mutato corpore vitam.

532. pessime libri Mss. et cusi: *deorum*. *Duorum*, Nisi (nam patrisque pro gnatique legendum vidit Heyn.) et Minoïs, judicio damnata erat Scylla; sed unum tantummodo, patrem, odio suo persecuta est.

Catalectorum 5, 6. Oudendorp. legebat, metri causa: *qua jam adsim tibi*. Malim: *quis, ira, furore, lingua*. Non semel haec vocabula confusa: vid. C. Fea ad Hor. Epod. 2, 21. *Adsim in malam partem*,

ut *addita* Teucris Juno A. 6, 88. 7. legendum videtur cum Scriverio *Ei* vel *Hei* *prost.* 21. seqq.:

Nec te moveri, elumbis, in crocotula (Heyn.)

Prensis videbo alaribus (Scal.) -

Flavum prope Thybrin, atque olentes nauticum

Vocare etc.

Alaribus, κρεπυλοῖς, alis crocotae vestis, quas ille muliebriter vestitus adducit, ne saltantem impedian, ut recte Heynius interpretatur. 29. ponendum puto *et salivosis aquis*, ut dapibus homo istis repletus dicatur, quae, quamvis sordidae, salivam ei adhuc moveant. 31. malim *docta* pro *docte*, sed eadem sententia, ne versus ruat. Stâtîm Colvius ad Apul. et Burm. *Olusque* pro *Os usque*, quod alienum.

Catal. 7, 6. recte Heins. *Musarum.* 11. fort.:

Ite hinc, Camoenae, vosque limine a saevo;

vosque, vos quoque. Saevum seu severum limen dicit philosophiae.

Catal. 8, 6. fort. legendum *Atque hoc*, et 8. *Quinctius*, sequente autem versu *obtudisse*, tibi vulgatum attondisse metro adversatur. Eadem maxime de causa 16. non invitus dederim *reposuisse*. 22. Heins.: *Paterna lora buxeumque pectinem.* Malim, ut lepidius leniusque, *proximique*, ut a patre lorâ se accepisse Sabinus dicat, proximi vero seti vicini pectinem furatum esse.

Catal. 11, 7. fort. *nostris*, Romanis. 33. sequ. legendum:

*Regia non Semele, non Inachis Acrisione,
Immiti expertae fulmine et imbre Jovem,*

non *Immitti*, quod frustra defenditur. 39. fort. *donarunt* (dei). Cf. 21 sequ. 44. Quid, si legas:

Tam procul ah! grata, tam procul a patria.

Litterae g et c, r et n, a et o quoque, mixtae saepius,
nec semel h male intrusum turbas dedit. 51. fort.:

Caedere nunc Afrae (vel Afrum) perjurae millia gentis.

Perjurae etiam Oudendorpio in mentem venit, eoque ducunt libri, qui *perjure*. 53. fort.: *quaerere partem*, et mox, perspicuitatis gratia: *Ipsa has (laudes), ipsa etc.* 61. posuerim:

Ad laudem adspirare humilis si audere Camoenae,
Si patrio Grajos carmine adire sales
Possumus.

Catal. 13, 10. * Casaub.: *tam*. Fort.:

Clio tam cretâ candida non loquitur.

cretâ candida, *cretâ* notata, probanda.

Moreti 8. recte Scal. et Heins. *fomes*. 15. fort.:

Et reserat clausi, quo providet, ostia clavi.

Certe *clausi*, a *clausum*, recte se habet, neque obtemperandum Heinsio, *caveae* reponenti. *Quo providet*, quo clauso sibi prospicit, repositis ibi rebus ad vitam necessariis. 23. rectissime Heyn.: *geminumque mo-*

larem. Excudi jussimus in ed. Manhem. 65. legendum fortasse *pauca* pro *plura*, quod abhorret a sententia loci. Ms. Helmstađ. habebat *multa*, quod glossatoris. 71.

Vicinos apte cura submittere rivos.

Corrupta haec, et quidem, nisi omnia me fallant, male intellectis verborum compendiis, litterisque f et p, nec non a et u, v et r, denique o et a, inter se commutatis, quod saepe factum. Legendum autem censeo:

Vicinoque a fonte cavae submittere rivos.

scriptum fuerit *aponte, aparte, aperte, apte.* 77. libri:

Plurima surgit ibi crescitque in acumina radix,

quem versum cur in ordinem Heynius non receperit, cum in tribus minimum habeatur Mss, nescio. Ceterum legendum:

Plurima surgebat crescens in acumina radix.

96. Heins. *stramine.*

Copae v. 12. malim trepidans, festinans. Pinguis oratio strepitans rauco murmure rivus aquae. Horatius Od. 2, 3, 11.: *obliquo laborat*

Lympha fugax trepidare rivo.

13. Burm.: *Sunt et Corycio.* 25. rectum est *Calybita*, et sequente v. Is. G. Vossii commentum *Ve-*

stae, quas emendationes etiam Heynius alique probant. 36. malim *coronando*, sepulchrâli. Iste formae verborum proprie dictorum non raro miscentur. Vide Vindic. Ovid. ad Met. 1, 190.

I N D E X.

Not. Lib. 6. Aen. nobis numeratur a. v., qui vulgo 3. est, de quo vide ad eum locum.

- Ab** Jove principium Musae E. 3, 60.
 abolescet, peribit, A. 7, 232. Lucret. 5, 732.
Abydus, urbs Asiae ad Helle-
 spontum sita, etiamnum
 ostreis nobilis (Gûys Voyage
 litter. de la Grèce 2. p.
 238.), G. 1, 207.
a vertice, desuper, ex alto,
 G. 2, 310.
ac, et quidem, A. 2, 626. Te-
 rent. Eun. 5, 3, 6.
acalanthis sive **acanthis**, car-
 duelis, avis, G. 3, 338.
Acamas, Thesei fil., A. 2, 262.
acanthus, arbor e spinarum
 genere, alia Aegyptiaca,
 alia Arabica, Mimosa Nilo-
 tica Linn., vulgo acacia,
 unde gummi Arabicum col-
 ligitur. G. 2, 119. herba
 E. 3, 45 etc.
accingunt, **accinguntur**, A. 2,
 235.
Acerrae. vid. Clanius.
Achaemenides Ithacensis A. 3,
 588 seqq.
Achelous, Aetoliae fl., dictus
 pro quovis alio, G. 1, 9.
Achilles magnus E. 4, 36.
acilides, jacula, A. 7, 730.
Actaeus, Atticus, quia omnis
 Attica regio dicta est Actaea,
 h. e. littoralis, E. 2, 24.
Actias, Attica, G. 4, 463.
activum passiva potestate G. 3,
 507. A. 1, 402; 2, 208, 229,
 235; 3, 607 etc.
Actium promont. et oppidum
 cum portu et fano Apelli-
 nis in sinu Ambracio A. 3,
 275 seqq.
Acragas m., in quo situm Agri-
 gentum, A. 3, 703. V. Agri-
 gentum.
acumina, **punctiones**, Cul. 182.
ad prima, **inprimis**, G. 2, 134.
addita Juno Teucris A. 6, 83;
 quo sensu *adrim* Cat. 5, 6.
addunt in spatia G. 1, 313.
I. e., inquit Serv., *curren-*
do eorum cursus augetur. Sed
 Porcellin.: *dant se cursu per*
campum. Intell. se, quod le-
 gitur etiam in multis codd.,
 sed male.
adiect. pro **adverb.** G. 3, 500.
adsuescere bella animis A. 6,
 830.

- Aegaeon centimanus A. 10; 565. (Aegan Cir. 482.)
 aegis, thorax, A. 8, 435.
 Aegle, Naïs, E. 6, 20.
 Aegyptus. v. verba Persarum vetus etc.
 L. Aemilius Paulus, Persei victor a. U. C. 586, ante Chr. 164, A. 6, 836.
 aemula, invida, A. 5, 415.
 Aeneas. Cf. Iulus.
 aenigmata rustica E. 3, 104—7. (Dici videtur *Coelii*, decoratoris Mantuani, sepulcrum. *Regum*, Ajacis Telam., *flores*, hyacinthi.)
 Aeolides, Ulysses, qui a Sisypho, Aeoli filio, genus ducebat, A. 6, 527.
 Aeolus A. 1, 52.
 Aequi Falisci, antiquum nomen Faliscorum, A. 7, 695.
 aequor terrae, planities, campus, G. 2, 205, 541 etc.
 aër, caligo; unde aëris campi pro regno Inferorum A. 6, 885.
 aerea vasa rumpi frigore tradidit Eratosthenes ap. Strab. 2. p. 126. G. 3, 363.
 aes. v. Italia etc.
 aesculus, genus quercuum, Jovi sacrum, G. 2, 15.
 aestiva, aestiva pascua seu pecuaria, quae aestate pascuntur, G. 3, 472.
 Aether pater omnipotens, Jupiter, G. 2, 325.
 Aethiopum nemora G. 2, 120.
 Ante Justinianum Serum gens Indica, seu, vetusto more loquendi, Aethiopica, sic parare sericum credita est, ut lanuginem, a bombycibus textam, ex certarum arborum foliis deperceret. Plin. 4, 17. s. 20. Salm. ad Solin. c. 63 etc.
 Aetna m. A. 3, 571.
 Afri E. 1, 65.
 Agamemnonius, Mycenaeus, ut videtur, A. 7, 723.
 Aganippe, fons in Helicone m. Boeotiae, E. 10, 12.
 Agathyrsi, Scythae. V. Geloni.
 agitare greges, agere de gregibus, G. 3, 287.
 agmen aquarum G. 1, 322. Cf. A. 2, 782.
 Agrigenti moenia A. 3, 704.
 Maximis olim ea urbs referata erat opibus ex agri fertilitate et Carthaginiensium mercatu. Ejus rex Theron victorias Olympiae quadrigales reportavit. V. Pindar. M. Vipsan. Agrippa, praefectus classi Augustae ap. Actium, A. 8, 682. Cf. rostrata, urbs.
 Agylla, urbs Etruriae, mox Caere dicta, A. 7, 652; 8, 597.
 Ah Corydon, Corydon etc. E. 2, 69.
 alae, pinnae formidinis, A. 4, 121.
 alae pares, pariter sublatae, A. 9, 14.
 Alba Longa A. 3, 389; 8, 41 etc. Condita urbs ante Romam a. 399, ante Christum 1149.
 Albunea, Nympha et fons sulfureus in agro Tiburtino, cum antiquo Fauni templo et oraculo in luco sacro A. 7, 83.
 Alburnus Lucaniae m. G. 3, 147.

- Alcimedon caelator E. 3, 37, 44.
 Alcinoid silvae, poma; G. 2, 87.
 Alcon Myleus, statuarius et caelator. Cul. 66.
 Alexin alium invenies E. 2, 73.
 alipedes equi A. 7, 277.
 aliquis, alius quis, A. 2, 48.
 alit, auget, A. 5, 231.
 alituum A. 7, 27.
 Allecto sive Aleeto A. 7, 324.
 Allia exiguum flumen Italiae, Romanorum clade a Gallis accepta notum, nunc amnis S. Giovanni della Torre, qui infra Castel Giubileo Tiberi miscetur, secundum Capmartin de Chaupy. (Découverte de la maison de campagne d'Horace; 3. p. 148 sequ.). A. 7, 717.
 Aloidae. Ἀλωεῖδαι, Aloei filii Otus et Ephialtes, gigantes, A. 6, 580.
 Alpheia flumina Pisae G. 3, 180.
 Alpheus fl. Elidis prope Pisam, ludia Olympicis clarus, G. 3, 19. Arethusam sequens per mare A. 3, 694.
 Alpinae nives E. 10, 47.
 alternis, alterne, G. 1, 71 etc.
 Amazon (Camilla) 11, 648.
 Amazones 11, 659 etc.
 Amasenus fl. in agro Volscorum A. 7, 685.
 amellus, aster Atticus caeruleus vulgaris (Sternkraut, Sternblume), frequens in Italia, Sicilia et Gallia Narbon. G. 4, 271.
 amens animi A. 4, 203.
 Amerina salix inter tria salicis genera memoratur ap. Colum. 4, 30, 4, ubi de pedaminum in vineis jugorum ac viminum prospiciendum cura agit. Ameria Umbriae urbs, non longe a Tiberi. G. 1, 265.
 Aminaeo vino e Chio insula principatum dat etiam Plin. 14, 2, propter firmitatem et senium nobile. G. 2, 97.
 Amiternum oppidum Sabinarum, 5 circiter millia ab Aquila versus Aterni fontem in loco situm, qui nunc appellatur S. Vitterino, A. 7, 710.
 amor ferri A. 7, 461. am. omnibus idem G. 3, 244.
 Amphion, conditor Thebarum, arte musica clarus, E. 2, 24.
 Ampsancti valles in Hirpinorum agro, in quibus vallibus lacus erat, cognominis tetri coloris et odoris, inter spiracula numeratus, quae Plutonia vel Charonea (Morfete) appellantur. A. 7, 565.
 amurca, ἡ ἀμύργη sive ὁ ἀμύργης, olei pars aquosa, quae in expressione prior effluit, G. 1, 194; 3, 448, triitis, amara.
 Amyclae, urbs Aesonum Taracinas inter et Cajetam, juxta mare, a serpentibus deleta fuit, unde tacita dicitur ad instar Amyclarum Laconicarum, de quibus vid. Heynii excurs. 2. ad lib. 10. A. 10, 564.
 Amphrysus, Phthiotidis in Thessalia fl., ad quem Apollo boves pavisse dicitur,

- cum Admeto, Phraeorum regi, serviret, G. 3, 2.
- Amycus, rex Bebrycorum in Mysia, A. 5, 373.
- Anagnia, urbs Hernicorum frugibus dives, A. 7, 684.
- anastrophe praepositionis E. 10, 48.
- Anchises fulmine afflatus, quod consuetudinem cum Venere evulgarat, A. 2, 648 sequ. Cf. Iulus.
- ancilia A. 7, 188; 8, 664.
- Ancus Martius, rex Rom., notatus A. 6, 813.
- Androgeus, Minois II., regis Cretensium, fil., cujus ille necem mortilius Atheniensium juvenum et puellarum annuis ultus est, A. 6, 18.
- angues tortos, quibus religatus Ixion est ad rotam, G. 3, 38.
- Anguis, sidus, G. 1, 205. Serv.: *Tres sunt angues in coelo; unus, qui in septentrione est; alter Ophiuchi; tertius australis, in quo sunt Crater et Corvus* etc. Primus hic dicitur, cujus ortus procellosus.
- Anguitia, soror Marsi, qui fil. dicitur Ulyssis et Circae, gentisque Marsorum conditor, A. 7, 759. Anguitiae lucus fuit prope Fucinum lacum in montibus Appenninis.
- Aniena fluente, Anio fl. Sabi-
norum in agro Tiburt., unde aqua Romam perducta, G. 4, 369.
- anima, aër, E. 6, 32.
- animus plantarum G. 2, 51, 350.
- anser pro colore dictus, ut etiam alibi ap. poetas, Cir. 490.
- ante expectatum, ἀπροσδοκήτως, G. 3, 348.
- Antennae. v. Atina.
- antes, ordines vitium, G. 2, 417.
- M. Antonius, triumvir, A. 8, 685.
- Anxur. v. Feronia.
- Aones primi incolae Boeotiae E. 6, 65.
- Aonius vertex, Helicon, G. 3, 11.
- Aphaea, nomen, quo Britomartis, filia Carmes, culta est ab Aeginetis, Cir. 303.
- apices lanigeri A. 8, 664. Serv.: *Flamines in capite habebant pileum, in quo erat brevis virga, desuper habens lanae aliquid* etc.
- apii genus quoddam edule Mor. 90.
- apodosis ἀσυνδετός, quam frequentat Virg., E. 8, 16; A. 3, 148, 286, 513; 7, 95; 10, 659 etc.
- Apollo Clarius, dictus a Claro oppido prope Celophonem, quod fano ejus clarum erat, A. 3, 360. deus pastorum et ipse pastor, E. 5, 35; 10, 21; G. 3, 1 sequi. Pataras urbem Lyciae deserens veno tempore, et Delum rediens ad celebranda ibi festa sollemnia, A. 4, 143. Ejus templum in m. prope Cumas antiquissimum, sub quo antrum Sibyllae, A. 6, 7. Ultimum seculum Sibylla

Solis esse dixerat, quem eundem cum Apolline recentiores putant, E. 4, 10. Appenninus pater A. 12, 703. aptus stellis axis A. 4, 482; 6, 795; 11, 202.

apum generatio G. 4, 197 seqq. v. Aristot. Hist. anim. 5, 21.

Plin. 11, 16. Sed nunc, reginam, olim pro rege habitam, communem stirpis auctorem ac parentem, ovis pariundis solam vacare, post Swammerdammi. et Reaumurii observatt. communis opinio est; unde mox apes excludi, et quidem novas matres, mares seu fucos, et mellificantes apes, in quibus nondum ulla sexus nota reperta est.

Aquarius occidit medio mense Febr., G. 3, 304.

Ara maxima A. 8, 271. Arae proprie dictae, sive Aegimuri insulae, ex adverso Carthaginis sitae, A. 1, 109.

Arabum et populorum orient. bella cum Romanis. V. Vita Virg. Heyn. ad a. U. C. 724, 5, 729, 31, 34. Arabum Eoae domus G. 2, 115.

Aracynthus m. in finibus Boeotiae et Atticae; inde Actaeus. v. h. v.

Arar sive Araris, fl. Galliae, qui in Rhodanum influit prope Lugdunum, hodie Saone, E. 1, 63.

arare aequor A. 2, 780.

Araxes, fl. Armeniae A. 8, 728.

Arcades boni cantores E. 7, 4, 5; 10, 32.

Arcadius magister. v. Aristaeus.

Archippus rex Marsorum, A. 7, 752.

Arcti duae G. 1, 245, de quibus Ovid. Trist. 4, 3, 1.:

Magna minorque feras, quarum regis altera Grajas, Altera Sidonias, utraque sicca, rates.

Arctos major, quae et Helice, sicut altera Cynosura, G. 1, 138. Illud sidus consecratum ferebant Callistoni, Lycaonis, Arcadiae regis, filiae. Arctophylax. v. Bootes.

Arcturus G. 1, 204. Veget. de Re milit. 4, 39.: *Post Septembris Idus oritur Arct., vehementissimum sidus; circa Nonas vero Octobris Haedi pluviales.* Cf. Bootes.

Ardea, urbs Latii, A. 7, 411, 631 etc. Cf. Turnus.

ardere aliquem E. 2, 1.

Arethusa, fons clarus in ins. Ortygia, quae pars quarta erat urbis Syracusarum, cuius fontis Nympham hic Noster invocat tanquam Siculus pastor et poeta, E. 10, 1.

Argento, aere etc. v. Italia.

Argileti nemus sub Capitolio, in quo nemore Argus hospes quidam Evandri occisus erat eo inscio ab Arcadibus, propterea quae nemus ei dicatum cum ara, A. 8, 345.

Argitis ('Αργίτις) uva G. 2, 99. dicitur a verbo ἀργός, quod vinum candidum reddit. Erat autem major et minor. Colum. 3, 2, 21.

Argo navis E. 4, 34.

- argumentum, documentum, exemplum, A. 7, 791.
- argutus, stridens, sibilans etc. E. 7, 1 etc.
- Argus, Inonis custos, A. 7, 791. alius A. 8, 346.
- Argyrippa sive Argyripa, metri causa A. 11, 246. v. Diomedes.
- Aricia A. 7, 762. v. Triviae lacus et Virginius.
- aridus fragor in montibus, aridarum arborum, quae franguntur, G. 1, 357.
- Arisha, urbs Troadis, ante bellum Troj. capta aliquando ab Aenea, A. 9, 264.
- Aristaeus, Apollinis et Cyrenes Nymphae fil., qui Cycladibus insulis magna siccitate et fame afflictis, cum Ceam arcessitus docuisset, quo modo placandus esset Sirius, etesiaeque aërem temperare coepissent, sub nominibus Jovis Aristaei et Apollinis Nomii cultus fuit. G. 1, 14; 4, 317 seqq. Videtur autem e patria Thessalia profectus tandem in Arcadia consedissee; unde *Arcadius* audit G. 4, 283. Cf. Eurydice.
- Ariusium vinum ex promontorio et tractu saxoso ejus nominis in Chio insula, E. 5, 71.
- arma, ὅπλα, κίρῃ, A. 12, 707 etc.
- Arpi A. 11, 250. v. Diomedes.
- arvina, ἀργεῖς δημῶ ap. Homer., A. 7, 627.
- Ascanius fl. Bithyniae, exiens e lacu cognomine sub Olympum. m. G. 3, 270. Cf. Iulus.
- Ascræus senex, Hesiodus, E. 6, 70. Cf. G. 2, 176.
- Asia, prima syllaba porrecta, Lydiae angustus tractus est paluster ad Caystrum fl., non longe a Tmolom., Homer. II. 2, 461, G. 1, 383. Inde dicta est Deiopea nympha G. 4, 343.
- Asia, prima syllaba brevi, regnum Priami dicitur κατ' ἔξοχον, utpote pars magna Asiae minoris, A. 2, 1, 557; 3, 1.
- Asinius Pollio. v. Timavus.
- Assaraci proles G. 3, 35, gens Julia, ducta ab Iulo. v. Iulus.
- Assyrium amomum, Syrium, Indicum: siquidem amomum est fruticis genus Indici odorati; Indicae autem merces fere Antiochia, Syriae metropoli, in Italiam advehebantur. E. 4, 25. venenum, fucus, purpura Syria vel Tyria, G. 2, 465.
- Asteria, Delus ins. veteri nomine, Cul. 15.
- astrum Caesaris. v. Dionaeus.
- Astur A. 10, 180.
- Asylas A. 10, 175.
- asyndeton G. 1, 135, 310, 374. Cf. v. apodosis.
- Atalanta Schoenei fil., E. 6, 61.
- Athesis fl. amoenus A. 9, 680.
- Atii unde dicti, A. 5, 568.
- Atina, urbs in Volscis, A. 7, 630. Crustumrium et Antemnae urbes veteris Latii.
- Atlanti vulgo tributa siderum

- notitia ac sphaerae inventum. A. 1, 741.
- Atlantides. v. Pleiades.
- atque, illico, G. 1, 203.
- auctor, conditor, G. 3, 36.
- Audentes Fortuna juvat A. 10, 284.
- audere in proelia A. 2, 347.
- avena G. 1, 154. sterilis dicitur propterea, quod eam frumenti vitium vett. credebant, quam recentiores peculiarem sui seminis herbam esse docuerunt.
- Aventinus, Herculis fil., A. 7, 657.
- Avernus lacus prope Cumas. v. Lucrinus.
- Augustus A. 8, 678. ejus laus A. 6, 790. Cf. Caesar Aug.
- avi avorum G. 4, 209.
- aviaria, secretu nemorum, quas aves frequentant, Serv. ad G. 2, 430.
- avis candida, invisibilis colubris, ciconia, G. 2, 320.
- aulaea, seu vela theatrorum, cum scena obtegenda esset, tollebantur, G. 3, 25.
- Aulestes, Oeni frater et Perusiae conditor, A. 10, 207.
- aures aratri G. 1, 172. videntur esse utrinque ei affixi asserculi vel feramenta, quibus sulcus latior efficitur altiorque, Streichbretter.
- auriti lepores G. 1, 308.
- auro fluens Italia. v. Italia.
- Aurunci ultra Lirim fl. habitantes in Campaniae montibus, ut Sidicini in campis, A. 7, 727, 795.
- Ausonii, Ausones, A. 11, 253.
- Auster deus G. 1, 462. ventus pestilens, Scirocco, E. 2, 28. Cf. Notus. Cum flare incipit, gratus, E. 5, 82. autem, quod minus frequens apud poetas, G. 2, 14; 3, 387, 515. Cir. 276. A. 12, 672. Cf. Sed.
- axis, polus septentrionalis, G. 2, 271; 3, 351.
- baccar seu baccharis, radix odorata, quae fascinum depellere credebatur, E. 4, 19; 7, 27.
- Bactra G. 2, 138. Etiam Bactriana e terris felicissimis, in qua Oxus fl., aurum vehens etc. Cf. Oaxes.
- Balearis funda G. 1, 309. Balaearae insulae γυμνάσια Graecis dictae, quod earum incolae nudi fundaram jactu se exercebant aestate.
- balsama G. 2, 119. Opobalsamum arbuscula odoratissima Judaeae, vallis inprimis Hierichuntinae, Arabiaeque et Aegypti.
- Barce, Cyrenaicae urbs, a Battiadis condita, A. 4, 43.
- Batum. v. Rufrae.
- Bavius et Maevius (v. Horat. epod. 10.) par ignobile poetarum E. 3, 90.
- Behrycia, Bithynia, A. 5, 373.
- bellator equus G. 2, 145.
- belli portae A. 7, 607.
- Belus, unde reges Tyrri genus ducebant, A. 1, 729.
- Benacus lacus in Veronensi (Lago di Garda), propter magnitudinem ventis et procellis obnoxius non aliter ac mare G. 2, 160; A. 10, 205.
- Bianor seu Bianorus, cognomen

- men erat Oeni sive Aucni, filii Tiberis et Mantus, unde Mantua dicta est, quam urbem ille condidisse fertur, E. 9, 60; A. 10, 198. binus A. 7, 707.
- Bis capti Phryges A. 9, 599.
- Bisaltæ, Thraces ad Strymonem fl. in Macedonia, G. 3, 461.
- Bitias, amicus Didonis, A. 1, 738. alius. v. Pandarus.
- Bola. v. Inuus.
- bonus dicere versus, bonus ad dicendum versus, græce, E. 5, 2. bonus, propitius, A. 12, 647.
- Bootes, qui et Arctophylax, G. 1, 229. In eo Arcturus, quem IV. Cal. Nov. vespere occidere dicit Colum. 11, 2, 78.
- Boreae Alpini A. 4, 442.
- Britanni longinqui E. 1, 67. In quos expeditionem Augustus tentaturus a. U. C. 727. ab eorum legatis placatus est.
- Britomartis, Jovis ex Carme filia, in Creta ins. educata, quæ amantem Minoem II., regem Cretensium, fugiens in mare se præcipitavit, Cir. 295.
- bruma dicta pro hieme G. 3, 321.
- bumastus, *βευαστός*, G. 2, 102. Plin. 14, 3.: *In pergulis (Weinlauben) seruntur — et bumasti (vites) totidem coloribus (albo et nigro).*
- buris seu bura, pars aratri veteris postica, tignum incurvatum, cui et temo iunctus et vomer, G. 1, 170.
- Busiris, rex Aegypti, quem victimas humanas Jovi sacrificantem Hercules occidit, G. 3, 5.
- Buthrotus, Epiri oppidum, A. 3, 293.
- Cacus, Vulcani fil. monstruosus, quem Hercules occidit, A. 8, 194. Fabula domestica Italorum.
- cadere, imminui, G. 3, 138.
- cadit, occidit, G. 3, 304.
- caducus bello A. 6, 479.
- Caeculus Vulcani fil., qui condidit Praeneste, A. 7, 678.
- Caeneus e juvene foemina A. 6, 446.
- Caeres, Caeretanus. v. Agylla.
- Jul. Caesar et Pompejus A. 6, 824. Caesaris necem secuta prodigia G. 1, 466 seqq.
- Caesar Augustus, Indum avertens a Rom. finibus, G. 2, 170. Vit. Virg. Heyn. a. U. C. 724.
- caestus crudus, e corio crudo factus, G. 3, 20.
- caesurae vis E. 2, 24; 6, 53; G. 1, 138; A. 1, 651; 3, 91, multisque aliis in locis; nam imprimis ea figura utitur Virg.
- caetra seu cetra, scutum breve loreum, ad modum Afrorum et Hispanorum, A. 7, 732.
- Calabris in saltibus anguis malus est chersydrus, G. 3, 425.
- Cales, vetus Ausonum, deinde Campaniae, urbs, A. 7, 728.
- Calydon, Aetoliae urbs, unde oriundus erat Diomedes, A. 11, 270.

Camarina, oppidum Siciliae, a Syracusanis conditum, florentissimumque sub Romanis, A. 3, 701, ubi Serv.: *Palus est juxta ejusdem nominis oppidum, de qua quodam tempore, cum siccata pestilentiam creasset, consultus Apollo, an eam penitus exhaurire deberent, respondit:*

Μὴ κλῦε! Καμαρίναν ἀκλῦντος γὰρ ἀμάλναν.

Quo contempto exsiccaverunt paludem, et carentes pestilentia, per eam partem ingressi hostibus, poenas dederunt.

Unde κλῦν Καμαρίναν, movere Camarinam, proverbii loco usurpatur in rebus, quae mutari sine periculo non possunt.

Camers. v. Clusium.

Camilla Volscæ A. 7, 803; 11, 535 seqq. eam comitatae virgines 11, 655.

Camilli magni G. 2, 169.

Camoenæ E. 3, 59.

cancrorum adustorum (uri autem solent in variorum morborum cura) gravis odor, G. 4, 47.

canes. v. Molossi et Spartani.

Canopus, urbs Aegypti, regionis fertilissimæ, qua pars ejus occident. designatur, G. 4, 287. Cf. Pel-laëum.

Capena urbs Etrur., Faliscis contermina, A. 7, 697.

capere locum oculis, eligere, G. 2, 230.

Caphereus, Euboeae promont. orientale, saxi la-

tentibus infame, quibus multi Graecorum Troja redeuntium perierunt, A. 11, 260. *Ullor ibi dicitur tanquam is, qui poenas excisae Trojae a Graecis reperit.*

capita, radices, G. 2, 355.

capreoli sparsis albo pellibus, h. e. semestres, E. 2, 41.

Capua dives G. 2, 224.

Capys, Capuae conditor existimatus, A. 10, 145. Cf. **Iulus**, carchesium, vas oblongum et ansatum, G. 4, 380.

carex, junci genus, G. 3, 231, unde loca eo consita dicuntur carecta.

Carinae, locus in 4. regione urbis Romae, A. 8, 861.

Carme, Phoenicis filia, mater Britomartis, Scyllae nutrix, Cir. 220.

Carmenta seu Carmentis, mater Evandri, vates fatidica, A. 8, 336.

Carpathus ins., Aegypto obversa, G. 4, 387.

casia, herba coronaria, affinis thymelaeae, E. 2, 49; G. 2, 466.

Casmilla, mater Camillae, A. 11, 543.

cassida A. 11, 775.

Casperia, nunc Aspra vel locus circa id oppidum, versus Himellae fluvii fontem, qui nunc Aja est, vetus Sabinorum oppidum A. 7, 714.

Castalia, Κασάλια (κρήνη), fons in radicibus Parnassi, G. 3, 293.

castella Norica. v. Noricum.

castratio favorum G. 4, 228. seqq.

- cateia, longius hastae genus, vox Celtica, A. 7, 741.
- Catillus Tiburtinus A. 7, 672. v. Tiburtus
- Caulon. v. Lacinia Juno.
- caurus seu corus ventus flat ab occasu solstitiali, et occidentali latere septentrionis, a Graecis dictus *Argestes*, ex frigidissimis, Plin. 18, 34. G. 3, 278.
- Cea Cycas G. 1, 14.
- Cetropiae opes, Atticae, G. 4, 177. Diophanes in Geopon. lib. 15.: Ἀριστον μέλι τὸ Ἀττικόν, καὶ τὸ Ἀττικὸν τὸ Ὑμήττειον.
- cedrus et odorata vim. habent contra serpentes. Cerd. G. 3, 414.
- Celenna. v. Rufrae.
- Celeus, pater Triptolemi, G. 1, 165.
- centaurea, majus et minus (Tausendgöldenkraut), a Centauro Chirone nomen traxere. G. 4, 270.
- Centauri G. 2, 456. Eorum pugna cum Lapithis fuscè descripta ab Ovidio Met. 12, 210 seqq.
- ceperat, acceperat, B. 8, 39.
- Ceraunia A. 3, 506, montes Epiri, qui et Acroceraunia vocantur. Cf. Minerva.
- Cerberus A. 6, 415. G. 4, 483.
- Ceres G. 1, 7, Eleusina mater G. 1, 163. flava G. 1, 96. rubicunda G. 1, 297.
- cerinthe folio candido, incurvo, cubitalis, capite concavo, mellis succum habente, Plin. 21, 12. Herba ap. nos hortorum, in Italia vero silvestris atque ignobilis, quam apes inprimis expetunt. G. 4, 63.
- certainen ponere, ἀγῶνα προτιθέναι, G. 2, 530.
- Certent cyenis ululae E. 8, 55., proverb. Theocrit. 1, 136: Σκῶπτες ἀηδοῦσι γάρυσαιντο.
- Chalcidicus versus. v. Euphotion.
- Chalybes in Ponto, ferro cudento occupati, G. 1, 58 etc.
- Chaon Trojanus secundum Virg. A. 3, 335.
- Chaones vetustissimi incolae Epiri, unde dictae Chaoniae columbae (Dodonaeae vaticinae in templo Jovis) E. 9, 13, Chaonia glans, fructus quercuum, quae celeberrimae sunt Epiri propter Dodonaeas fatidicas, G. 1, 8.
- Charybdis A. 3, 420.
- Chelae, brachia Scorpii in coelo, G. 1, 33. Sequentes ibi dicuntur, quia Scorpius Virgini a-tergo est. Franc. Guyet. in nota Ms., quam penes me habeo: Chaldaei Scorpium et Libram unum signum accipiunt: Chelae enim Scorpii Libram faciunt. Manil.: Scorpius in Libram consumit brachia. Et ad sequ. v.: plus 12. parte coeli: duas enim duodecimae occupat Scorpius secund. Chaldaeos etc. Cf. Ovid. Met. 2, 195 seqq.
- Chiron Centaurus, Saturni ex

- Philyra fil., medicae artis peritus, G. 3, 550.
- Cicones pop. Thraciae ad Hebrum G. 4, 520.
- cicutae, cannae, ex quibus fistulae fiebant, E. 2, 36; 5, 85.
- Ciminius lacus cum m. et saltu Cim. in Etruria, A. 7, 697.
- Cinna poeta Smyrnam scripsit, quod carmen 10 annorum lima perpulvit, E. 9, 35.
- Cinyphii hirci G. 3, 312. *Littore inter duas syrtes Cinyps fl. ac regio*, Plin., 5, 4., qui idem tradit 8, 50, capras in Cilicia et circa syrtes villo tonsili vestiri. Franc. Guyet. in nota Ms.: Cinyps fl. Garamantum, ap. quem nascuntur grandes hirci. Fl. vocatur etiam Cinyphus.
- Cinyras, Ligur, A. 10, 186. circlos G. 3, 166.
- Circaeum promont. Latii ad mare inferum A. 7, 799.
- Circe, Solis filia, maga, E. 8, 70.
- circum haec, *ἀμφὶ ταῦτα*, per haec, his vinoulis adhibitis, G. 4, 400.
- circumvectari singula, exponere, G. 3, 285.
- Ciris a *κελπεῖν* dicta Scylla, quia patris crinem detondit. Cir. 489.
- cisium, vehiculi genus levioris binis rotis instructi, Cat. 3 (8), 3.
- cit Cul. 201.
- Cithaeron, deus montis cognominis in Boeotia, qui magno clamore vocat poetam, ut pascua sua gregesque canat, G. 3, 43.
- Clanlus G. 2, 225. Ibi Serv.: *Acerrae civitas est Campaniae, haud longe a Neapoli, quam Clanlus praeterfluit fl., cujus frequens inundatio eam exhaurit, unde ait vacula, i. e. infrequentibus.*
- classes, populi partes, copiae, A. 7, 716.
- Atta (Attus, Attius) Clausus Sabinorum dux, auctor gentis Claudiae, secundum Virg. A. 7, 706 seqq.: nam aliter Liv. 2, 16, Suet. Tib. 1.
- claustra, fretum, A. 3, 411.
- Clitumnus, Umbriae cis Appenninum fl., qui juxta Mevaniam urbem Tiberi miscetur, armentis suis etiamnum clarus, unde taurus adducebatur candidus, quem in triumpho immolari mos erat. G. 2, 146.
- Cloelia A. 8, 651.
- Cluentii unde, A. 5, 123.
- Clusium, olim Camers dictum, urbs Etruriae, A. 10, 167.
- Cocytus fl. Inferorum G. 3, 38.
- coecus pulvis A. 12, 444.
- coelum, lucem dimotis stratis admissam, G. 3, 417.
- Coeus Titan, pater Laeonae, G. 1, 279. gigas A. 4, 179.
- Collatia, vetus oppidum Latii inter viam Praenestinam et Anienis ripam laevam, A. 6, 772.
- colligere se in arma, in cli-

- peum, elipeo se tegere, A. 12, 490.
 columnas, col. rostratas, monumenta victoriae Actiacae, G. 3, 29.
 columnis G. 2, 396, ex corulo factis, quae arbor inimica viti, *ibid.* 299.
 coniuX dictus MinoX, amatus a Scylla, Nisi filia, Cir. 533.
 Conon Samius, astronomus celeber, qui floruit sub Ptolemaeis Philadelpho et Euergete, circa a. ante Christ. 250., amicus Archimedis. Edidit librum hodie deperditum de cursu stellarum. E. 3, 40. *Alter* ibi commemoratus astronomus vel Aratus fuerit, qui artem suam ad usum agricolarum convertit in opere graeco, quod inscriptum est Phaenomena et Prognostica, vel potius Eudoxus, qui in Italia degens scripsit item Phaenomena, quibus etiam agricolae utebantur, teste Colum. 9, 14, 12.
 contractio (vocât pro vocavit) E. 5, 23. (taenîs pro taeniis) A. 5, 269. cf. petit.
 Cora, urbs vetus Latii, dein Volscorum, A. 6, 773.
 Coras A. 7, 672. v. Tiburtus.
 cornix improba G. 1, 389.
 corau, infundibulum corneum, G. 3, 509. pars exstans cristae A. 12, 89.
 Coroebus, Mygdonis fil., amator Cassandrae, A. 2, 341.
 corona navalis A. 8, 684. si-
 dus, quod Democrito (Geopon. 2, 14.) videbatur occidere adulto autumno, quem auctorem male sequitur Virg. G. 1, 222., cum Corona exoriatur cum Scorpione Nonis Oct., teste Hygino Astron. 5. — Coronae impositae signum laetitiae A. 4, 418; 7, 147.
 coronare vîna, coronis pocula circumdare, ex more superiore, A. 1, 724; 3, 525. ab-
 tum, cingere, A. 9, 380.
 Corybantia aera A. 3, 111. v. Dictaeus rex.
 Corycus Ciliciae oppidum, antro et croco notum, G. 4, 127.
 Corydon dictus pro egregio poëta E. 7, 70.
 Corythus, rex et conditor Corythi seu Cortonae, urbis Etruriae prope lacum Trasimenum, A. 3, 170.
 Cosae, urbs Etruriae, ad mare supra Herculis portum sita, A. 10, 168.
 A. Corn. Cossus, trib. mil., qui regem Vejentium occidit a. U. C. 318. A. 6, 839.
 Crataeis Cir. 66.
 crebra, crebro, G. 3, 500.
 Cremona, Italiae civitas ad Padum sita, quae Caesaris percussorum partes secuta erat, E. 9, 28. Vit. Virg. Heyn. a. U. C. 713.
 Crêusa. v. Iulus.
 Crimîsus seu Crimissus, fl. Siciliae, qui e Segesta, nobili Trojana, suscepit Acestam regem, A. 5, 38.
 Crustumium. v. Atina.
 Crustumium oppidum iuxta Vejós. G. 2, 89. Plin. 15, 15.: *Cunctis Crustumina* (pira) *gratissima*. Quae ex parte

- rubent, secund. Serv. Gallice *poire perle*.
 Cui non risere parentes etc. E. 4, extrem.
 Cumae urbs Campaniae, prope quam Sibyllae antrum, A. 3, 441; 5, 873.
 Camaeum carmen, Sibyllinum, E. 4, 4.
 cunei theatrorum, ordines ac sedilia, G. 2, 509 Plausu theatri excipiebantur olim quoque, ut nunc, qui gratiosi essent ap. pop., velut Pompejus, Cic., Maecenas.
 Cupavo seu Cubabo, dux Ligurum, A. 10, 186.
 Curetes A. 3, 131. Cf. v. Dictaetus rex.
 currus, equi Achillis duo, de quibus Homer. II. π', 148. G. 3, 91.
 Cybele A. 6, 782.
 Cyclopes incolae Siciliae G. 1, 471; A. 3, 569. alii, Vulcani ministri A. 8, 424.
 Cycnus propter Phaethontis amorem in avem cognominem mutatus, A. 10, 189.
 Cydones ex Cretensibus A. 12, 858.
 Cydonium, urbs in Creta ins.; Cretes autem boni sagittatores. E. 10, 59.
 Cyllarus, equus Pollucis, G. 3, 90.
 cymba Stygia G. 4, 506.
 Cynthius, Apollo, dictus a Cyntho, Deli m., E. 6, 3; A. 4, 147.
 Cypselides, Periander, successor Cypseli in regno Corinthio, Cir. 464.
 Cyrneae taxi, a Κύπρος, Corsicanae, E. 9, 30. Est autem arbor ea mellificio ex-tiosa. Corsicanum mel amarum. G. 4, 47.
 Cythera, τὰ Κύθηρα, ins. Laconicae objecta, A. 1, 680.
 cytisus fruticis genus, rhamno similis, colore albicante, ramis fere cubital., iucundo foliorum et odore et sapore, proptereaque apibus et capris gratum, Nostorum Cytisus Marantae, E. 2, 64.
 Cytorus Paphlagoniae m. in tractu maritimo, buxo nobilis. Adjacebat urbs cognominis. G. 2, 437.
 Daci (in Transsylv. Valach. et Moldavia) inquieti Romanorum hostes, quos tandem, Augusti auspiciis, Danubio Lentulus prohibuit a. U. C. 734, uti et Sarmatas. G. 2, 497.
 Daedala, artificiosa, G. 4, 179.
 Daedalus A. 6, 12.
 Dahae Nomades ad mare Caspium ultra Hyrcanos A. 8, 728.
 damnare votis homines dicitur deus, cum compotes eos facit earum rerum, quas ab ipso precati sunt, itaque ad solvenda vota obligat, E. 5, 80.
 Dardanus A. 3, 167. ejus genus A. 8, 134. Cf. Iulus.
 dare, edere, dicere E. 1, 19. d. dicta, idem, A. 2, 790; 6, 626 etc. permittere A. 4, 683.
 dativ. pro accusat. cum praeposit. E. 8, 101; G. 2, 452; A. 2, 186, et passim.

defrutum, vinum dulce et coctum, G. 4, 269.

Decii G. 2, 169.

deductum carmen, tenue, non pingue, ut oves, E. 6, 5.

Degeneres animos etc. A. 4, 13.

deinde insolito loco positum A. 5, 14 (Sic deinde locutus Colligere arma jubet.), 400; 7, 135.

Deiphobus, Priami fil., qui post Paradis mortem duxit Helenam, a qua proditus misere confossus est, A. 2, 310; 6, 492 seqq.

Delia, Diana, quia nata in Delo ins., E. 7, 29, puella E. 3, 67.

deliciae, amores, E. 2, 2; 9, 22.

Delos ins., quae prius dicta Ortygia, media Cycladum, G. 3, 6; A. 3, 73 seqq., 124. Latonia dicitur propterea quod Latona peperit ibi Apollinem et Dianam.

dens uncus ligonis seu bidentis G. 2, 423. Cf. Saturni dens.

dentale, vomeris dens, quo solum infringitur, G. 1, 172.

deo, numine, τῷ θεῷ, A. 2, 632.

depellere, deorsum agere, quia vicus Andes in edito loco situs, E. 1, 22,

deponere v. ponere.

deprensis, tempestate, G. 4, 421.

Dercennus, rex Aboriginum, A. 11, 850.

desinere aliquid E. 5, 19.

Deucalion G. 1, 62. v. Pyrrha.

deus, vir divinus, praestantissimus, A. 5, 391.

Di meliora piis etc. G. 3, 513.

Diana Hippolytum amans A. 7, 774.

Dictaeus rex, Jupiter, in Dicto m. Cretensi nutritus ab apibus, quas Curetes, Cretae ins. primi cultores, Cybelesque sacerdotes, qui et Corybantes dicuntur, cymbalorum suorum sono allegerant, G. 4, 150 seqq.

dictamnium, pulegio similis planta, quam inter origana Linn. refert, utilem ad vulnera purganda, A. 12, 412. die, diei, G. 1, 208.

digerit, interpretatur, A. 2, 182.

diluvium, ruina, A. 7, 228.

Diomedes, Argyrippae sive Arporum, urbis in Apulia conditor, A. 11, 226. Ejus comites mutati in aves (ib. 272), Diomedes dictas, avium genus in insulis Diomedis conspici solitum, quae insulae littori Apuliae e regione montis Gargani adjacent. Aves ibi etiamnum frequentes hodie Arternas vocant. *Procellaria Puffinus* Linn. esse creditur.

Dionaeus E. 9, 47. vocatur Caesar propterea quod genus ab Iulo, Diones seu Veneris nepote, ducere credebatur. Cuius *astrum* ibi dicitur stella crinita illa, quae a. U. C. 711. mense Iul. inter ludos funebres, in ejus honorem habitos ab Augusto, apparuit.

dira, magna, Serv. A. 9, 185.

Dirae, Furiae, A. 4, 473.

Dis G. 4, 519.

dives pecoris E. 2, 20.

Dodonae victus, v. *Chaonia glans* in v. *Chaones*.

Dodonaei lebetes, *Epiroticae*; *Nesptolemi*, A. 3, 466.

Dolopes, *Myrmidontibus accensi*, A. 2, 29.

Dolus an virtus etc. A. 2, 390.
donaria, eorum loca, templa, G. 3, 533.

Doto, Nereis, A. 9, 102.

Drepanum, urbs *Siciliae* in agro arenoso, A. 3, 707.

Dryades G. 1, 11 etc. eadem quae *Hamadryades* E. 10, 62 etc.

Dryopes pop. circa m. *Parnassum* A. 4, 146.

ducere bellum, producere, non intermittere, A. 8, 55.

Dulichia seu Dulichium, ins. ex *Echinadibus* prope *Cephalleniam*, A. 3, 271. pro *Ithaca*, ut videtur, dicta, E. 6, 76. Vid. vir clariss. J. H. Voss.

dum praesenti junctum in re praeterita, more constante, de quo vidd. Voss. ad G. 4, 559, Heindorf. ad Horat. Sat. 1, 5, 72. E. 7, 6.

dumi, sepes e dumis factae, G. 4, 130.

uplicare, curvare, A. 11, 645.

E littera elisa in alveo et similibus G. 2, 453; 4, 34; A. 1, 726 etc.

ebenum Indicum: nam in *India* quoque nascitur id ligni genus. G. 2, 117.

ebur, tibia eburnea, G. 2, 193.

effoeta veri, in qua nihil veri iudicii inest, A. 7, 440.

effoetus, viribus exhaustus, G. 2, 417.

Egeriae Nymphae fons et lucus prope *Ariciam* A. 7, 775.

In eo loco *Diana* colebatur cultu peregrino, de quo vid. Heyn. excurs. 8. ad A. 7.

electrum metallum ex auro et argento constans, quod etiam arte fingebatur, A. 8, 402.

Eleus campus, *Olympiacus*, G. 3, 202.

eliso vocalium cessans E. 2, 53; 3, 6, 63; 7, 53 et multis aliis in locis. Cf. litt. o.

ellipsis familiaris in re turpi

E. 3, 8. in verbis *Hoc ubi*, (accidit) G. 2, 312. in verbis

Quid dicam, qui, et *Quid, qui*, G. 1, 104, 111,

h. e. *Quid dicam de illo, qui etc.* in verbis *Quid, quae etc.* E. 9, 44. h. e.:

Quid agunt illa, quae etc.? quid de illis fiet? num eorum

quoque meministi? ell. a

Comicis inprimis frequentata. cf. G. 3, 264. Ell. no-

minis vel pronominis in verbo *Eripite* A. 3, 560. prono-

minis, ex praegressis intelligendi, E. 7, 19. (*alternos*

Musae meminisse volebant), ubi intellig. *eor*, *Coryd.* et

Thyrsidem; h. e. *Musae* volebant, hos pastores ver-

sus alternos meminisse seu cantare. Aliorum explicatt.

minus probabiles. E. 7, 23.

id intell. in verbis *si non possumus omnes* (proxima *Phoe-*

bi carmina facere). Ell. ver-

- bi *dicat* seu *dedicat*, more
 epigrammatariorum, E. 7, 29;
 A. 3, 288. verbi *dixit* E. 10,
 31; A. 12, 154 etc. verbi
 eo in *pervenimus* E. 9, 2. ver-
 bi *esse* E. 5, 22; G. 1, 466;
 3, 393; 4, 43; A. 1, 237 et
 passim. verbi *filiam* G. 1,
 138; A. 6, 36. verbi in pro-
 ximis positi E. 3, 88. (*qua*
te quoque gaudet venisse,
 quod intelligendum ex *ve-*
nias); 8, 83; A. 1, 730; 2,
 223; 5, 599. Cf. Hor. Od.
 3, 27, 13, etc. verbi *se in*
volventia G. 1, 163.
 Elysi campi G. 1, 38.
 Emathia pars Macedoniae, ejus-
 que antiquum nomen; ad
 quam proprie nec Pharsa-
 lus, oppidum Thessaliae
 Pompeii notum clade, nec
 Philippi, urbs in veteris
 Thraciae parte, ad quam
 urbem caesi Brutus et Cas-
 sius, referri possunt; sed
 poetae latius eo nomine
 utuntur. G. 1, 492; 4, 390.
 ἔν δὲ δὲ δὲ δὲ, v. pateris etc.
 en unquam, unquamne, E. 1,
 68; 8, 7.
 Enceladus A. 3, 578; 4, 179.
 enim, utique, *οὐ γὰρ δὲ*, A. 8,
 84.
 Enipeus, Thessaliae fl., G. 4,
 368.
 Eous, Lucifer, G. 1, 288;
 A. 3, 588.
 Ephyreia, Corinthia: nam
Ephyrā ante dicta Corinthus,
 ait Plin. H. N. 4, 4. G. 2, 464.
 Epidaureus cum tota Argolide
 equorum cura nobilis, G. 3,
 44.
 Epirus equos egregios alens
 G. 1, 59.
 equus Pallantis mortui lacri-
 mans A. 11, 90. Thracius
 praestans A. 5, 565.
 Erato A. 7, 37.
 Eretum oppidum in colliculo
 ad Tiberim, qui locus ap-
 pellatur hodie Rimane, A.
 7, 711.
 ergo, causā, A. 6, 668. qua-
 re, G. 2, 293.
 Erichthonius, rex Athenien-
 sium quartus, Vulcani fil.,
 G. 3, 113. Alterum vide v.
 Iulus.
 Eridanus rex fluviorum, Pa-
 dus, qui in Adriaticum ma-
 re influit, G. 1, 482; vio-
 lens 4, 372. alius ap. Inferos
 A. 6, 657.
 Erigone filia Icarii, a Baecho
 amata, quae inter stellas
 relata Virgō dicitur, G. 1,
 33.
 Erinnys, Furia, pestis, A. 2,
 573. Cf. Furia.
 eripe fugam A. 2, 619.
 Eriphyle Amphiarai uxor,
 quem quia prodiderat, auro
 corrupta, ab Alcmaeone
 filio occisa est, A. 6, 443.
 erubescere aliquid A. 2, 542.
 Eryx, Veneris ex Buta fil., rex
 Siciliae, A. 5, 392.
 esseda, currus bellici Belga-
 rum et Britannorum, G. 3,
 204.
 et, et quidem, E. 1, 48; A.
 8, 668, 698; 9, 373, 783.
 et audacius postpositam
 E. 4, 54; G. 1, 160.
 etiam indignantis cum impe-
 rativo A. 11, 373. Vid. Vir-
 gil. Virgilian. ad h. l.

- Evadne**, uxor Capanei, unius e septem, qui Thebas oppugnarunt, A. 6, 445.
- Evander**, Mercurii dictus fil., cum matre Carmenta (Carmente) seu Nicostrata ex Arcadia profectus, Pelasgos suos a. ante Christ. 1230, ante Rom. cond. 480., in loca circa Tiberim adduxit, et in m., qui inde Palatinus dictus, oppidum Pallanteum, mox Palantium et Palatium appellatum, condidit. Fuerat jam in Arcadia pagus Pallantium, et inter Evandri proavos Pallas, aquo Arcades orti dicuntur A. 8, 51, filiusque Evandri nomen habuit. evantes A. 6, 517.
- evincere A. 2, 497, 630.
- Eumenides** G. 4, 483.
- evolvisse, exposuisse, narrasse, G. 4, 509.
- Euphoriion**, Chalcide in Euboea oriundus, poeta et bibliothecarius Antiochi M., regis Syriae, E. 10, 50.
- Cf. Clav. Cicer. Ejus fabulas obscuriores nec stilo simplici scriptas modo Hesiodo imitatus erat Galus. E. 6, 70.
- Euphrates** Mesopotamiae fl., ultra quem Parthi habitabant, G. 1, 509. Anno autem U. C. 717. M. Antonius Parthis Syriae jamdudum infestis bellum intulit, Agrippa Rhenum transierat, Sext. Pompejus rebellabat. Vid. Vit. Virg. Heyn. sub eo anno, et de Augusto *fulminante ad Euphraten* sub anno 734.
- Eurous**, ab Euri parte veniens, ut Arctous, Lesbous, A. 3, 533.
- Eurotas** Laconiae fl., auris aliisque arboribus consitus, ad quem Phoebus descendit visurus Hyacinthum, Oebali Spartani filium, E. 6, 83.
- Euryalus**. v. Nisus.
- Eurydice** Dryas, cum Aristaeum fugeret, a serpente morsa est ad mortem, G. 4, 457 seqq.
- Eurystheus** rex Mycenarum, notus ex historia Herculis, G. 3, 4.
- Eurytion**. v. Pandarus.
- excretos, ab excernendo, separatos, G. 3, 398.
- exedere, conficere, perdere, A. 5, 785.
- expectatum. v. ante exp.
- explere alicujus A. 2, 586.
- exsors, qui extra sortem datur, eximius, *ἐξαιρῆτος*, 8, 552.
- expersa limina sanie A. 3, 625.
- extrema, mortem, A. 1, 219.
- Extremum, fato quod te alloquor, hoc est, A. 6, 464.
- exuberans annus pomis G. 2, 516.
- Fabaris**, Horatio aliisque, Farfarus, nunc Farsa fl., qui ad Tiberim descendit, A. 7, 715.
- facere munera A. 4, 263.
- faciem falle, simula, A. 1, 684.
- fallere, latere, A. 2, 744.
- Fama A. 4, 173 seqq.
- famam extendere factis etc. A. 10, 468.
- faseli picti G. 4, 289.

- fastigia, altitudo, profunditas, G. 2, 288.
- fatigare Martem, excitare, quiescendi copiam non facere, A. 4, 572; 7, 582.
- Similia sunt *fat. diem et noctem* A. 8, 94; *silvas venatus* A. 9, 605; *exercere diem* A. 10, 808; *colles*, A. 11, 319; *lacersse bella* A. 11, 254.
- Faunus A. 7, 47. Fauni G. 1, 10. Cf. Picus.
- feritate, ob feritatem morum, animum indomitum, A. 11, 568.
- fermentum, hordeum vel frumentum fermentatum, cerevisia, G. 3, 380.
- Feronia, uxor Anxuris sive Anxuri (qui et Axur dicitur, estque Volscorum lingua Jupiter), ex Latii deis Indigetibus. Ejus lucus cum fonte et templo erat ad 3. lapidem ab Anxure, cui urbi, quae post Tarracina dicta est, nomen dedisse videtur Anxur. A. 7, 799.
- ferre, referre, nuntiare, A. 8, 119. velle dicere A. 2, 75, 161, 230. f. se, se conferre, A. 2, 456.
- fervere A. 4, 409.
- Fescennia, urbs Etruriae, A. 7, 695.
- fiabra, venti, G. 2, 293.
- flava Lavinia A. 12, 605.
- Flavina seu Flavinium, urbs vetus Etruriae, A. 7, 696.
- Flectere si nequeo Superos, etc. A. 7, 312.
- fluere ac retro fegri A. 2, 169.
- fl. dicuntur viles, quae mustum reddunt, G. 2, 100, 190.
- Fluvius, deus fluvii, A. 6, 66.
- fori, tabulata navium, naves ipsae, A. 4, 605.
- Fors, Fortuna, E. 9, 5. Cf. ludens etc.
- fors, fortasse, A. 2, 139.
- forte sua A. 1, 379.
- fortuna laborum, remedium, G. 3, 452.
- Foruli, oppidum in Sabinis inter vetus Amiternum et Aquilam, recentiore civitatem; nunc Civitas Tormassa dictum, A. 7, 714.
- fovit humum G. 3, 420, multum et assidue morari in eo solitus est.
- fraterna caede, a fratre patrata, A. 4, 21.
- frenos G. 3, 184.
- Fucinus lacus. v. Anguitia.
- fuga, cursu veloci, G. 3, 201.
- fugit, velociter abit, migrat, G. 3, 462.
- Fugit irreparabile tempus G. 3, 284.
- fuit, abscessit, esse desiit, A. 7, 413. Sic et *Fuimus Troës*, fuit Ilium etc. A. 2, 325.
- fulgere A. 6, 824.
- funda, rete, G. 1, 141.
- funeris descriptio A. 6, 210.
- fungi lucernarum G. 1, 392.: *nam, ut dicit Plin., cum aer humidus esse coepit, favilla, quae cum fumo solet egredi, prohibita aëris crassitate in lucernis residet, et quasdam velut fungorum imitatur imagines.* Serv.
- furiarum ventorum A. 10, 694.
- Furiarum maxima Celaeno. A. 252.
- furor, amor furori similis, E. 10, 38.

- futuro (Zukunft) G. 4, 239;
 futurae apium conditioni,
 cum hiems durior longior-
 que eas a melle colligendo
 deteruerit.
- futurum pro imperativo G. 4,
 544 seqq. etc.
- Gabinus cinctus A. 7, 612., a
 Gabiis translatus et sacris
 servatus. Serv.: *G. C. est
 toga sic in tergum reiecta, ut
 ima ejus lacinia a tergo re-
 vocata hominem cingat, simul
 caput tegat et ambiat. Vide
 vet. monumenta, inprimis
 nummos.*
- Galaesio fl. Tarentinorum ager
 fertilissimus irrigatur. G. 4,
 126.
- Galatea Nerine, a Polyphemo
 compellata, E. 7, 37.
- galbanum, succus ferulae na-
 scentis in Syria, cujus usti-
 midore serpentes fugaban-
 tur, G. 3, 415; 4, 264.
- galla, excrescens in glandife-
 rarum quarundam arborum
 foliis tumor, insectis gra-
 vidus, adstringentem habet
 naturam, itaque profluvium
 sistit alvi, quo apes e quo-
 dam pabuli verni genere
 laborant. Colum. 9, 13; 2;
 Varro 3, 16, 22. G. 4, 267.
- Gallorum habitus A. 8, 659.
- Corn. Gallus, poeta nobilis et
 a Virgilio magni factus, sed
 homo flagitiosus. Vide Clav.
 Cic. et Vita Virg. Heyn. ad
 a. U. C. 728. E. 10.
- Gangaridae, Indi ad Gangis
 ostia habitantes ab occiden-
 tali parte, G. 3, 27. Indi
 legatos ad Augustum mise-
 runt amicitiae petendae
 causa, teste Suetonio Oct.
 21.
- Ganges pulcher G. 2, 137.
- Ganymedes Troia, regis Tro-
 janorum, fil. A. 5, 252. Cf.
 Iulus.
- Garamantes ultimae Africae
 pop. post Gaetulos E. 8, 44.
- Garganus Apuliae m.; hodie
 monte di S. Angelo, A. 11,
 247.
- Gargara, Gargarus, pars Idae
 m. in Phrygia, G. 1, 103;
 3, 269.
- Gela, Siciliae urbs, unde dicti
 Geloi campi A. 3, 701, 2.
- Geloni, pop. Sarmaticus ad
 Borysthenem, qui corpora
 pingebant, more barbaro-
 rum, G. 2, 115; 3, 461.
 Cf. A. 4, 146 etc.
- gemma, poculo gemmeo, sive
 ex gemma facto, G. 2, 506.
- Genius loci A. 7, 136. G. 1.
 aut famulus Anchisae de-
 functi creditus serpens, A.
 5, 95.
- Germania E. 1, 63.
- Geryones, rex Hispaniae tri-
 corpor, ab Hercule occisus,
 ejusque boves abacti, A. 8,
 202.
- Getae pop. Scythicus ad Istri
 ostia G. 3, 462.
- Gigantes G. 1, 280.
- gilvus (gelb) medius color in-
 ter album et rufum, qui ad
 mellis proxime accedit, G.
 3, 83.
- Glauco e piscatore factus ma-
 ris deus G. 1, 437. alius,
 Sisyphi fil., Potniis habi-
 tans in Boeotia, qui cum
 equas admissura prohibe-
 ret, quo velociore essent;

- Venere instigante mordicus ab iis discerptus est, G. 3, 267. ibique Serv.
- Gnosia seu Cnosia, Cretica, ab urbe Cnoso seu Cnoso, G. 1, 222, h. c. Ariadnae, regis Cretensium filiae, cuius corona in astra relata est.
- Gracorum virtutes A. 6, 845.
- Gratior et pulchro veniens in corpore virtus A. 5, 344.
- graves, graveolentes, ut ulcus putre, G. 3, 415.
- Graviscac, urbs Etruriae, sita in palustri planitie sub montibus Cornetanis a laeva Martae fl., *intempestae* dictae ob gravem aërem, A. 10, 184.
- Gryneum, τὸ Γρύνειον, oppidum Aeolidis in Asia minore, Apollinis fano et oraculo nobile, E. 6, 72; A. 4, 345.
- Gyaros Cyclas A. 3, 76.
- habendo, dum manibus habetur, G. 2, 250; A. 12, 88. Lucret. 1, 313.
- habere, habitare, A. 7, 131.
- haec, quae narravit Peleus, G. 4, 509.
- Haedi. v. Arcturus.
- Haemus m. Thraciae, G. 1, 492. Lucan. 1, 680: *lotosque Haemi sub rupe Phlippos*. G. 2, 488.
- halcyones G. 1, 399; 3, 338. Aves, quae raro in conspectum veniunt, nec nisi Virgiliarum occasu, tempore pluvioso et circa solstitium brumale. Plin. 10, 32, s. 87. Aristot. H. N. 5, 9.
- Harpalyce, Harpalyci, regis Thracum, filia venatrix, A. 1, 317.
- Harpylae A. 3, 211 seqq. baud mora pro adverbio *statim* vel simili positum, A. 11, 713 etc.
- haurire oculis A. 12, 946.
- Hebrus fl. Thraciae E. 10, 65 etc.
- hedera alba seu pallens, quia ejus plantae genus est colore albo, aliud nigro, E. 3, 39; 7, 38; G. 2, 258. *bederae doctorum praemia frontium* Hor. Od. 1, 1, 29. E. 7, 25.
- Helenium, virum me mortalem, neque ad Parcarum secreta admissum, A. 3, 380.
- Helenus, Priami fil., vates, rex Epiri factus post Trojae excidium A. 3, 295 seqq.
- Helicon, m. Boeotiae, prope Thebas, Apollini et Musis sacer, A. 7, 641 etc.
- Helorus fl. in littore orientali Siciliae, paulo supra Pachynum promont. A. 3, 698.
- herbae. v. Sardoae.
- Herculis facta A. 8, 288 seqq.
- Herilus, Praenestinatorum rex tricorpor, ab Evandro occisus, A. 8, 563.
- Hermione, Helenae filia, A. 3, 328.
- Hermus Lydiae fl., aurum vehens, G. 2, 137; A. 7, 721.
- heroës, viri fortes, A. 5, 684.
- Hesiona, Telamonis uxor, A. 8, 157.
- Hesperidum mala pro aureis dicta E. 6, 6. earum templum A. 4, 484.

- Hi** motus animorum etc. G. 4, 86.
- Hiera.** v. **Iaera.** Illud vitiosum.
- Himella.** v. **Casperia.**
- Hippodame,** Oenomai, regis Pisae urbis in Peloponneso filia, quam Pelops cursu quadrigarum obtinuit, G. 3, 7.
- Hippolyte,** Amazonum regina, ab Hercule victa, A. 11, 661.
- Hippolytus.** v. **Virbius.**
- hippomanes** G. 3, 280; A. 4, 515.
- hircos** mulgere, proverb. in rem inutilem, E. 3, 91.
- hoc,** τῷ Homer., hac re, propterea, G. 2, 425. Hoc habet, solempne verbum de accepto vulnere letali, A. 12, 296, hos, horum animos, A. 5, 231.
- Homerus** Colophoniacus Cir. 65.
- Homole** m. Thessaliae A. 7, 675.
- honestum** caput, honoratum, pulcrum, G. 2, 392; A. 10, 133.
- honor** deorum, sacrificium, G. 3, 486, A. 3, 177.
- Hora,** oppidum Etruriae ad ostia Naris, qua Tiberi immittitur, A. 7, 716.
- Horatius** Cocles A. 8, 650.
- horrens,** horrida propter hispidum corticem, G. 2, 69.
- hostiae** humanae A. 10, 517 seqq.
- hyacinthi** ferruginei G. 4, 183.
- Gloss. vet. ap. Fabrum: *Ferrugo, πορφύρεα μέλαινα.*
- Cf. E. 2, 18. v. **Hibera** et J. H. Voss. ad G. 4, 137.
- Hyades,** Suculae, in capite Tauri, quae oriuntur Non. IV. Junii, G. 1, 138.
- Hybla** Siciliae m., thymi et salicum copia abundans, E. 1, 55.
- Hydaspes** Medus. v. **Persarum** vetus etc.
- Hylæus** Centaurus G. 2, 457.
- Hylas** Argonauta, raptus a Nymphis in Mysia, et frustra ab Hercule quaesitus, E. 6, 33; G. 3, 6, ubi dicitur pro omnibus Argonautis, quorum res gestas multi poëtae cecinerunt.
- Hyperboreus,** Seythicus, septentrionalis, G. 3, 196, 381.
- Hypanis** Sarmatiae fl., hodie dictus Bog, G. 4, 370.
- I** littera pro consona G. 1, 482. (Fluviorum rex Eridanus etc.) A. 2, 16 (abiète), 442. Et ita expediveris locos illos, ubi prior u littera in connubium corripitur videtur, velut A. 1, 73; 3, 136, quae alibi producitur ex regula.
- I,** vel **Inunc,** κατ' εἰρωνείαν, A. 7, 425; 9, 634.
- iacit,** loquitur, G. 4, 294. v. praefat.
- Iaera** A. 9, 673.
- iamdudum,** quam primum, A. 2, 103.
- Ianus** et **Ianiculum** A. 8, 357.
- Iapetus,** Titan, Promethei pater, G. 1, 279.
- Iapis** **Isides,** medicus A. 12, 391.

- Iapydes, Illyrici pop., G. 3, 475.
- Iarbas, Jovis Hammonis fil., rex Numidia, A. 4, 36, 198 seqq.
- Iasius, Dardani frater, A. 3, 167.
- Ibera sive Hispana purpura ferruginei seu nigricantis coloris A. 9, 582. Cf. v. hyacinthi etc.
- Iberi, Hispani, latrocinii infames, G. 3, 408.
- Ilda Nympha A. 9, 177.
- Idaeus. v. styrax.
- Idalium, τὸ Ἰδάλιον (ὄρος), m. in Cypro ins., Veneri sacer, A. 1, 681.
- idem, similis, A. 7, 321.
- Idomeneus, rex Cretensium, incerta de causa actus in exilium a populo post bellum Trojanum, A. 3, 122; 11, 264.
- Idume sive Idumaea pro tota Judaea dicitur, quae regio palmis frequens, G. 3, 12. ignescunt irae A. 9, 66.
- Ignipotens, Vulcanus, A. 8, 414.
- ignobilis, ignotus, ut recte explicat Serv.; vel is, qui nosci non posset, A. 7, 776.
- Ilia A. 6, 776.
- Ilione, Priami filia, A. 1, 653.
- ille, ille notus, ut ille Jupiter A. 7, 110; ille Simois A. 11, 257, illa Fides Cul. 227, et passim. Ille pro aliquis, ut videtur, A. 11, 809.
- Illi inter sese etc. G. 4, 174; A. 8, 452.
- illusas auro vestes G. 2, 464, in quibus artifex ludens auro aliqua depinxit, Serv.
- Ilva, nunc Elba, ins. urbi Populoniae obiecta, olim aeris, post ferri fodinis nobilis, A. 10, 173.
- Ilus. v. Iulys.
- imago vocis offensa G. 4, 50.
- immanis dicitur Gela urbs Siciliae, fertilissimis campis clara, A. 3, 702., h. e. ingens, potentissima, ut quae Syracusis diu restiterit, cuiusque colonia fuerit Agrigentum, non minus potens. Cf. A. 4, 199; 6, 17.
- Improbe amor etc. A. 4, 412.
- in ordine E. 7, 20, ordine, ut G. 4, 4 etc. in plumam, in plumae speciem, A. 11, 771.
- Inachus rex et fl. Argolidis, A. 7, 792.
- Inarime seu Pithecusa, quae et Aenaria dicitur, ins. non procul ab ostio Tiberis, nunc Ischia, A. 9, 716.
- incidere animos A. 9, 721. lites, praecidere, E. 9, 14.
- incrementum Jovis, soboles, alumnus, E. 4, 49.
- Indigetes, inquit Serv., ad G. 1, 498., proprie sunt dii ex hominibus facti; velut Aeneas, qui dictus est Jupiter, seu Pater Indiges, A. 12, 794.
- Indis, Aethiopibus, ut late patere solet Indiae nomen, G. 4, 425. Cf. ibid. 116.
- indubitare A. 8, 404.
- insula G. 3, 487. Serv. ad A. 10, 538.: *Insula est fascia in modum diadematis, a qua vittae ab utraque parte dependunt. Circumdabatur autem victimarum capitibus.* Cf. lexica.

- ingratus salutis (causa), A. 10, 666.
 injustus, justo gravior, G. 3, 347.
 insincerus sanguis, corruptus ex putredine, G. 4, 285.
 insistit, cogitat, A. 4, 533.
 inspicare, in spicae formam sive in acutam cuspidem concidere. *Spicatas faces* habet Grat. Cyneget. 484, quas pro oleo ad lucendum rustici adhibent. G. 1, 292.
 instar, imago, effigies, exemplar, ut apud Suet. A. 6, 863.
 interlegere, hic illic legere. Pallad. Febr. c. 25.: *Si spissa poma ramos onerabunt, interlegenda sunt quaeque vitiosa.*
 intonsi montes E. 5, 63.
 Inuus ex Faunis veterum Italorum fuit, Castrum Inui colonia vetus Latinorum, ut et Bola, quamvis illud oppidum in Rutulis situm esset, hoc in Aequis. A. 6, 773.
 Io, Inachi filia, a Jove amata, quam Juno in vaccam mutavit etc., A. 7, 789.
 Ionium, Ionium mare inter Italiam et Graeciam, G. 2, 108.
 Iopas, citharoedus, quod genus hominum crinem alebat, A. 1, 740.
 ipse, sponte sua, non alio auctore, G. 1, 34; A. 2, 321.
 ira deorum, Harpyiae, A. 3, 215.
 ire Afros, ire ad Afros, E. 1, 65.
 Iris. v. Thaumantias.
 is porrectum in verbis *pulevis* et *sanguis*. A. 1, 478 et 10, 487, utrobique in caesura, Ismara, Ismarus, m. Thraciae versus Aegaeum mare, E. 6, 30; G. 2, 37.
 Italiae laus G. 2, 136 seqq. 165 seqq. Abundabat Italia argento, aere, omnibusque metallis; sed ea exercere SCto erat vetitum. Plin. H. N. 3, 20 s. 24. In Pado auro segmenta reperiri idem tradit 33, 4. Italiae vetus disciplina et vita, quae in Sabinis diutissime vixit, A. 9, 603 seqq.
 Italus rex A. 7, 178.
 Ithaca ins. A. 3, 272.
 Ituraei, Arabes latrones in Syria ad Jordanem fl., sagittandi artis peritissimi, G. 2, 448.
 iubae, cristae galearum, A. 2, 412.
 Iulia gens. v. Iulus.
 Iulus sive Ascanius, Aeneae fil. A. 1, 267; 8, 556 etc. Ab eo duci solebat gens Julia: nam a Jovis et Electrae filio Dardano ortus credebatur Erichthonius, cujus fil. Trōs illum Ganymedem et Assaracum genuit. Ex Ilo Laomedon, Priamus; ex Assaraco Capys, ex hoc Anchises, Aeneae pater; ex quo et Crēusa Ascanius. Venisse autem in Italiam creditur Aeneas a. ante Christ. 1179, ante Romam conditam 429, biennio post captam Trojam.

- Iuno inferna, Proserpina, A. 6, 136.
- Iupiter auctor agriculturæ G. 1, 125 seqq. ejus lucus Olympiæ, in quo erat stadium, G. 3, 181. Stygius A. 4, 638.
- iusiurandum deorum per Stygem A. 11, 816.
- Iuturna Nympha, soror Turni, A. 10, 439 etc.
- Ixion, rex Lapitharum, incerto genitus, Pirithoi pater, secundum Apollod. 1, 8, Junonis tentator, G. 3, 38; A. 6, 599. *Ixionis orbis vento consistere rota* dicitur G. 4, 484., quæ vento seu procellæ, qua ipsa sive orbis Ixionius circumagebatur, restitit, vel eo vento cessante stetit.
- labi fluctu A. 10, 687, pennis, volare, A. 4, 223. polo (vom Himmel herabschweben). A. 11, 580. Cf. rotarum lapsus.
- Laticum antiquissimum Latii oppidum, colonia Albanorum, A. 7, 796.
- Labor omnia vincit G. 1, 145.
- Labyrinthus Cretensis A. 5, 588.
- laccessere bella, A. 11, 254. v. fatigare.
- Lacinia Iuno, dicta a templo in promontorio Lacinio, quod templum 6 milia aberat a Crotone, A. 3, 552. Promont. illud antiquitus appellabatur Caulon seu Caulonia.
- lacrima alicujus rei, quæ propter eam effunditur, A. 1, 462; 2, 784.
- laetari malorum A. 11, 280. Virg.
- laetitia dei A. 1, 636. v. Virg. Virg.
- Lageos (Λάγεις) vitis græca parum cognita Plin. 14, 3. G. 2, 93.
- lagunæ, lagenæ, ut in inscriptione ap. Gruter. Inscriptt. 778. G. 3, 365.
- lanæ vellera in coelo G. 1, 397.
- Laodamia, Protesilai uxor, A. 6, 445.
- Laomedontæe, quæ Laomedontis fuit, ut qui ibi regnaverit, G. 1, 502. Cf. Iulus.
- Lapithæ, pop. Thessaliæ, G. 3, 115. ap. Inferos A. 6, 599.
- lappa, *ἐπαπλή*, Kletten, G. 1, 153.
- Larius lacus permagnus sub Alpibus in agro Mediolanensi, nunc Lago di Como, G. 2, 159.
- Latinus rex A. 7, 45 etc.
- Latium unde dictum sit, A. 8, 322.
- Latonia. v. Delos.
- Laurens ora A. 10, 706. Cf. sequentia.
- Laurentia palus silvosa prope Laurentum oppidum inter Ardeam et Tiberim, versus mare Tyrrenum A. 10, 709.
- Lausus. v. Mezentius.
- Leander, Hellespontum transiens propter Heris amorem, G. 3, 259 seqq.
- Leleges et Cares ab ora maritima Asiae minoris in interiora terræ repressi ab Ionibus, A. 8, 725.

- Lenaeos latices, Bacchicos, vinum, G. 3, 510.
 lena praestans et copiosa in Aegypto; unde G. 1, 228. *Pelusiaca* dicitur, h. e. Aegyptiaca, ab urbe Pelusio, sita ad extremum Nili ostium, Arabiam versus.
 leones bini Phrygii, matri Idaeae sacri, A. 10, 157. Poeni, Africani, E. 5, 27.
 letat Cul. 325.
 Lethaeus amnis A. 6, 703. somnus G. 1, 78.
 Letum G. 4, 481.
 Leucates, ὁ Λευάτης, promont. Epiri, amantium salu- tum nobile, A. 3, 274.
 liba adorea, placentae ex farre, quibus alios cibos Trojani forte imposuerunt, A. 7, 109.
 Liber G. 1, 7.
 Libethros, Libethra, Libethron, antrum cum fonte in m. Helicone E. 7, 21.
 Libycum pecten telarum, factum ex ebore Libyco, Cir. 179.
 Ligures A. 10, 185. fraudulentum A. 11, 701, 715 sequi.
 Lilybeum Siciliae promont. australe Africaeque oppositum A. 3, 706.
 Linus poeta vetus E. 4, 57. pastor E. 6, 67.
 Lipare, ins. Aeolia, A. 8, 417.
 liquesfactum plumbum A. 9, 588. Liques fieri volando plumbum fundae credebant.
 liquida mella, pura, faece ac sordibus non crassa, G. 4, 102.
 lita, illita, inducta, G. 4, 99.
 loco statuere, locum restituere, A. 12, 506.
 Locri Epizephyrii in Bruttia, coloni Locrorum Opuntiorum, quorum urbis Narycis rex fuit Oileus, Ajacis alterius pater, A. 3, 399. Locrorum Ajacis Oilei comitum nonnulli in Africam delati post bellum Trojanum, A. 11, 265.
 lolium, lolium, temulentum, Linn., Lolch. G. 1, 154.
 lorica bilix, trilix, et duplicatis vel triplicatis hamis constans, A. 3, 467; 5, 259; 7, 639.
 lotus, genus arboris, in Italia frequentis, dulcissimo fructu, quem zizyphum seu jujubam nostram putant, G. 2, 84. herba pratensis, pectori grata, Steinklee, G. 3, 394.
 Luciferi, primo cum sidere G. 3, 324, ἄμ' ἡοῦ Φαινομένης, Franc. Guyot. in nota Ms.
 Lucrinus lacus G. 2, 161. Suet. Oct. 16.: *Bellum Siculum* (contra Sext. Pompejum) inchoavit in primis, sed diu traxit, intermissum saepius, modo reparandarum classium causa, quas tempestatibus, duplici naufragio, et quidem per aestatem, amiserat; modo pace facta flagitante populo ob interclusos comineatus famemque ingruiscentem; donec, navibus ex integro fabricatis, 20 servorum millibus manumissis et ad remum datis, portum Julium apud Bajas, immisso in Lu-

- lii, cum in eo esset, ut id a Gallis caperetur, A. 8, 652.
- Mantua, urbs Galliae transpadanae clarissima, a Mantone, filia Tiresiae, dicta, E. 9, 27 sequ.; A. 10, 200. Ejus cycni G. 2, 199.
- manus, facta, A. 6, 681. opus 11, 439.
- mapalia, casae sen tuguria cannis ferulisve confecta in conis seu furni aut carinae speciem, sparsim solo fixa, seu plaustis imposita, *mobilis*, ut ex Sallustio Jug. 21. notum. G. 3, 340.
- M. Claud. Marcellus, bello Pun. 2. clarus, qui Gallorum Insubrium ducem occidit Virdomarum, et tertia post Romulum et Coesum spolia opima dicavit Jovi Feretrio, A. 6, 853.
- Mareoticum vinum, appellatum a lacu Mareotide super Alexandriam, G. 2, 91. Hor. Od. 1, 37, 14.
- Marii G. 2, 169.
- marmor, mare, A. 7, 28. Cf. 6, 729.
- Marrubia, Marsorum metropolis, A. 7, 750.
- Marsi, fortissimi pedites, et Sabini, severae disciplinae adsueta, primo inter Italiae populos loco memorari solent. G. 2, 167. Marsi serpentum incantationibus et veneficiis infames, A. 7, 753.
- Martis, equi, noti ex Iliad. 6, 119 (*Δαίμος* et *Φόβος*), G. 3, 91.
- masculum thus optimum, alias *stagonias* appellatum, quia rotundum erat in guttae speciem, E. 8, 65.
- Massicus m. Campaniae ad Sinuessam, vitium ferax, G. 2, 143.
- Massyli, Afri, in mediterranea parte Mauretaniae circum Syrtes et ad m. Atlantem habitantes, A. 6, 58.
- Massylia A. 4, 132.
- matres, foeminae, pars pro toto, G. 4, 520; A. 7, 813; 9, 272. Alibi tamen distinguuntur a nuribus, velut A. 11, 215.
- Mavortia tellus, Marti sacra Thracia, G. 4, 462.
- Maurusia, Mauria, A. 4, 206., ubi Heyn: Mauri, inquit, vel Mauretani, quibus h. l. Iarbas imperare traditur, apud Justinum 18, 6. *Muxitani* sunt, iidem fortasse, qui *Mazyes* vel *Maxyes*, Nomadum genus, sive improprie Mauri a poetis dicti (infra 320 *Nomades*), sive illi ab initio eas terras tenuerunt, quas postea Numidae occuparunt; quamquam et hi origine Mauri esse potuere: nam *Nu-midarum* nomen non tam stirpem, quam vitae genus, Nomadum, designat, pluribus diversae stirpis populis commune.
- Medica, herba pecori gratissima, a Persis advecta in Graeciam, et inde propagata, Lucerne, G. 1, 215. Medica mala (Citronen) G. 2, 126. Eorum succus dicitur tristis, h. e. acidus et pungens, saporque tar-

- dus, ut qui palato diutius
 inhaereat. Habita sunt pro
 antidotus venenorum.
 medium coeli et terras A. 4,
 184.
 Megara Hyblensia, dicta olim
 Hybla parva, non longe a
 Syracusis, A. 3, 689.
 Melampus, fil. Amythaonis,
 qui fuit Aesonis frater, aug-
 ur celeber, G. 3, 550.
 Meliboea ins., in Orontis, Sy-
 riae fl., ostiis sita, A. 5, 251.
 Frequentes in eo littore mu-
 rices, unde dicitur purpu-
 ra Meliboea.
 Meliboeus A. 3, 401, h. e. Me-
 liboeensis, dicitur Philocte-
 tes, Meliboea, urbe Thes-
 saliae, oriundus, unde, Tro-
 ja redux, per seditionem
 fugit, condiditque Petiliam
 seu Peteliam, oppidum in
 Bruttis.
 Melicertes, Inus fil., deus ma-
 ris, G. 1, 437.
 melisphyllum seu melissophyl-
 lum, apiastrum, vulgo Me-
 lisse, G. 4, 63.
 Mella fl. prope Brixiam G. 4,
 278.
 Memmii unde originem du-
 cant, A. 5, 117.
 mergite, manipulo spicarum,
 G. 2, 517.
 merops avis, apibus inimica,
 Bienenspecht, G. 4, 14.
 Messapus, Neptuni fil. invul-
 nerabilis, A. 7, 691.
 Metabus, Camillae pater, A.
 11, 540.
 Methymna urbs in Lesbo ins.,
 vino nobilis, G. 2, 90.
 Metus seu Mettus Fuffetius,
 Albanorum dux perfidus in-
 ventus in bello Romano-
 rum adversus Veientes et
 Fidenates, quem victor rex
 Tullus Hostilius in diversum
 concitatis equis discerpi
 jussit. Liv. 1, 28. A. 8, 642.
 Metus personificatus G. 3, 552.
 Mezentius, dux Etruscorum,
 Lausi pater. A. 7, 647. ty-
 rannus saevus A. 8, 482 seqq.
 mi pro mihi ante consonam A.
 6, 102, 121.
 Milesiae lanae tinctae nobiles
 G. 3, 306.
 Mincius fl., qui non longe a
 Mantua lacum efficit, et pa-
 lustris habet ripas, E. 7, 13;
 G. 3, 15.
 Minerva, oleae inventrix, G.
 1, 18. Ejus templum ab Ido-
 meneo, ut ferebatur, con-
 ditum in Iapygiae dorso ad-
 versus Ceraunia, ubi et por-
 tus, A. 3, 531.
 Mipio fl. Etruriae, haud longe
 a Centumcellis, hodie Ma-
 gnone, A. 10, 183.
 Minotaurus A. 6, 24.
 mirari alicujus rei, graece di-
 ctum, A. 11, 126.
 Misenus, Hectoris olim comes,
 A. 6, 160.
 molles (castaneae) maturae,
 Octobre et Nov., E. 1, 82.
 Molorchus Cleonacus, homo
 de plebe et mercenarius,
 qui tamen hospitio Hercu-
 lem excepit, occiso leone
 ludos Nemeaeos restituen-
 tem, G. 3, 19.
 Molossi oanes et Spartani G. 3,
 405. Hi quidem sagaces in-
 primis erant velocesque,
 proptereaue venationi ad-
 hibebantur; qui Amyclaei

- vocantur 345. Molossi sive Epirotici canes gregum imprimis custodes. Quanquam Horat. Epod. 6, 3, permutat hisce inter se partibus: *Nam qualis aut Molossus aut fulvus Laco, Amica vis pastoribus, Agam per altas aure sublata nives, Quaecumque praecedet fera.*
- Monoeci ark, promont. cum portu et templo Herculis Monoeci sub Alpibus maritimis, non longe a Nioaea, ubi nunc Monaco, A. 6, 631.
- monstrare, jubere, G. 4, 549.
- monstrum, res praeter naturam facta, G. 4, 554.
- Monstrum horrendum etc. A. 3, 658.
- Morbi Gr. 3, 552.
- Morini, pop. in extrema Gallia Belgica ad fretum Britannicum, A. 8, 727.
- moveri, mutari, A. 3, 700.
- Multa dies varique labor mutabilis aevi Retulit in melius A. 11, 425.
- multum, grave, utile, G. 2, 272.
- L. Mummius Achaicus, qui Corinthum delevit a. U. C. 606, ante Christ. 144., quo anno diruta etiam Carthago, A. 6, 834.
- munere, officio, pietate in functam, G. 4, 520.
- Musa, carmen E. 1, 2; 3, 60; 8, 1. Musae Sicelides, Theocriti Syracusani, E. 4, 1.
- Musaeus, vates antiquissimus, cujus magna olim auctori-
tas fuit propter institutas ab eo religiones et myste-
ria, A. 6, 665.
- mutare magno, emere aut vendere magno pretio, G. 3, 306.
- Mutusca A. 7, 711 est Trebula Mutusca, non longe a vi-
co, quem nunc Oliveto di-
cunt, quo ipso nomine epi-
theton *oliviferae* declaratur.
- Myconos Cyolas A. 3, 76.
- myrtus Veneri sacra G. 2, 64.
- Mysia, regio Asiae minoris ad Hellespontum et Aegaeum mare, agricultura nobilis, G. 1, 102.
- nam quis, quisnam, G. 4, 445.
- Napaeae, *Ναπαιαί, α νάπη* seu *νάπος*, Nymphae fontium et silvarum, G. 4, 535.
- Nar fl. A. 7, 517. v. Triviae lacus.
- Narycium, Locrorum urbs Epicnemidiorum, Ajacis alterius patria, unde in Italiam deducta colonia Locros condidit in Bruttis. Expetebatur autem pax Bruttia, praesertim ea, quae fiebat in m. et silva Sila (A. 12, 715. Strab. 6. p. 400. B.) G. 2, 438.
- Naryx seu Narycium, urbs Locrorum Opuntiorum, ex adverso Euboeae ins., A. 3, 399.
- Natura G. 1, 61.
- naves Aeneae in nymphas ae-
quoris mutatae, A. 9, 117
seqq. Cf. 10, 219 seqq.
- nautae miseri G. 3, 313.
- Neptunus creator equi G. 1, 14.

- Nereus, deus maris antiquissimus.** Hesiod. Theog. 233 + 392. G. 4, 392. dictus pro ipso mari A. 10, 764.
- Neritos ins. prope Ithacam.** Mela 2, 7. A. 3, 271.
- Nescia mens hominum etc.** A. 10, 501.
- Niphates Armeniae fl.** G. 3, 30. Parthi Armenia cesserunt, et signa militaria M. Crasso ademta reddiderunt, oblati etiam obsidibus, a. U. C. 734, ante Christ. 16.
- Nisus et Euryalus** A. 5, 294; 9, 176 etc.
- Nisus, rex Megarensium, Minos II, regi Cretensium, a filia Scylla, secto ipsius capillo purpureo, proditus, et in haliaetum mutatus, sicut filia in cirin,** G. 1, 404 seqq., Cir. 112, 537.
- nomen loco pronomini significanter** A. 5, 194, 354; 10, 677; 11, 537 etc.
- Nomentum, Latii oppidum vetus,** A. 6, 771.
- nominat. pro vocativo, graece,** A. 11, 464, 5.
- Noricum, terrae, quas hodie occupat episcopatus Salisburgensis, magna Austriae pars cum Stiria et Carinthia, ferri fodinis nobiles, quanquam Norico ferro Sericum et Parthicum Plin. anteponit H.N. 34, 14. Montani ibi in castellis habitabant, ut Alpium incolae.** G. 3, 474.
- nostrò numine, propitio,** A. 2, 396.
- Notus ventus perniciosus** G. 1, 444. Ejus et Austri nomina promiscue usurpantur a poetis.
- nova, insolenti, inaudita,** G. 3, 370.
- nubes, examina,** G. 4, 557.
- Numa rex Rom.** A. 6, 806.
- numero, rationabiliter, ait Serv.** A. 11, 599. Possis et interpretari cito, ut apud Plautum.
- numerus impar sanctus, inprimis ternarius,** E. 8, 75. in numerum, *κατὰ τριῶν*, E. 6, 27, G. 4, 175.
- Numicius fons et amnis in Latio, unde Vestae libari fas fuit,** A. 7, 797.
- nunc, igitur?** E. 1, 74. pro tunc G. 2, 55.
- Nursia, nunc Norcia, Sabinarum civitas, versus fontes Naris fl. in montibus sita,** A. 7, 716.
- nutritor imperat. pass. pro nutrito,** G. 2, 425.
- Nysa urbs Indica ad montem cognominem,** A. 6, 803.
- Ø correptum ante vocalem, ut et aliae vocales longae nonnunquam corripuntur, more graeco,** E. 2, 65; G. 1, 281 (Pelio Ossam), 332. neque correptum neque elisum G. 1, 437 (Glaucio et Panopeae et Inoo Melicertae).
- Ø mihi praeteritos etc.** A. 8, 560.
- Oaxes** E. 1, 66. J. H. Vossio dictus videtur pro Oxo fl., qui ab oriente in mare Caspium influit. Cf. Bactra.
- obtusa pectora, stupida,** A. 1, 567.
- Oceani amnes, quia terram**

- ambire Oceanus credebatur more amnis, G. 4, 233.
- Ocnus: v. Bianor.
- Octavius Cul. 1. videtur esse historicus ille scriptor, cuius mentio fit apud Horat. Sat. 1, 10, 82, morsque deflatur Catal. 14.
- odora, odorem sequens, A. 4, 132.
- Oeagrus, rex Thracum, Orphei pater; unde Hebrus fl. dicitur Oeagrius, h. e. Thracius, G. 4, 524.
- Oebalia G. 4, 125. dicta arx Tarenti, h. e. Spartana, ab Oebalo, vetere Spartanorum rege, patre Tyndarei. Occuparunt arcem eam Parthenii, duce Phalantho, a. U. C. 107, ante Christ. 643. Alius Oebalus ille est, de quo v. Teleboae.
- Oenotri, Oenotria, A. 3, 165; 7, 85 etc. Oenotrus, Lycanionis fil. natu minor, sumtum et colonos praebente fratre Nyotimo, ex Arcadia profectus dicitur in Italiam, eamque suo nomine appellasse.
- olentia, grave olentia, G. 2, 134.
- Olympici ludi. v. Pisa.
- omina (auspicia) repetere, ut faciebant interdum Rom. imperatores, cum ex castris domum revertebantur ob malum omen, quod inciderat, etc. A. 2, 178.
- onager, asinus ferus in Phrygia et eo tractu, Syria, Arabia atque Africa, G. 3, 409.
- Opis, nympha Dianae, A. 11, 532.
- Optima quaeque dies miseris mortalibus aevi Prima fugit etc. G. 3, 66.
- orbes, vias flexas, A. 12, 481 etc.
- orbita proprie vestigium rotarum decurrentis, G. 3, 293.
- orchades G. 2, 86. sunt oleae oblongi generis, sicut *radii* longioris. *Pausiae* virides et acerbae (*amara bacca*) leguntur. Colum. 12, 47, 1.
- ordine uno, uno loco, A. 2, 102.
- Orestes furivus A. 4, 471.
- orgia Bacchi nocturni G. 4, 521.
- orichalcum A. 12, 87., ad quem locum sic Heyn.: Cum de metallis omnino multa, fide parum explorata, crediderit vetustas, etiam pretiosum aliquod et auro proximum metallum narrant poetæ *ὀρείχαλκον* (v. c. hymn. Homer. 5, 9), male a nonnullis redditum aurichalcum; cf. h. l. Serv. Fuisse illud aeris genus aliquod pallidius, ex Virgiliano l. l. colligitur; v. Bochart. Hieroz. P. 2; 6, 16. Hoc melius, quam quod Serv. affert, album dici auri comparatione: nam per se album non esse. Nisi album simpliciter ad splendorem spectat, uti Hesiod. Sc. Herc. 122. *ὀρείχαλκιο Φαεινῆ* dixit; quod jam Cerda aliique maluerunt. Adde Apollon. 4, 973. cum Schol.

- Winkelm. Monum. ined. 2. p. 172. alia profert parum subtiliter dicta; in hoc tamen audiendus, quod albo ejusmodi metallo vasa in Museo Herculanensi extare narrat. Locus Plinii 34, 2. accuratiore tractatione indiget; manifestum tamen ex eo fit, veteres nativum aliquod aes candidum notum habuisse, simile vulgari huic (Messing), ad quod vulgo nomen est tractatum. Vid. J. Beckmann. ad Aristot. Mir. aud. p. 132.
- Oricia terebinthus, ligno nigro et lento diuque durante, frequens circa Oricum, Epiri urbem ad sinum Ionium, A. 1, 136.
- Orion, rex urbis Tenagrae in Boeotia (si quidem Hyrieum patrem ejus fuisse credamus Tzetzae apud Natal. Com. l. 8. c. 13. p. 871; certe ibi sepultus fuit: Paus. Boeot. c. 20.), statura gigantea; unde per mare incedere dicitur A. 10, 763 seqq.; venationi inprimis deditus. Ejus sideris ortus procellosus. A. 1, 535 etc.
- Orithyia, Erechthei, Athenarum regis filia, rapta a Borea, rege Thraciae, equis a Borea, rege Thraciae, equis alendis olaro, G. 4, 463; A. 12, 83.
- Orpheus et Eurydice G. 4, 454 seq.
- Ortygia, Siciliae adjacens insula, in qua fons Arethusa, A. 3, 694. Cf. Delos.
- Osci sive Opici proprie idem populus atque Ausones et Volsci; post ita appellati sunt Sabelli seu Samnites illi, qui in Campaniam migrarunt secundum Niebuhr. Hist. rom. 1, 48 seqq. A. 7, 730.
- oscilla, αἰώρας, personas e corticibus factas, quales, ex arboribus suspensae, etiamnum conspiciuntur in gemmis artisque monumentis, G. 2, 389.
- Osinus, Clusinorum rex, A. 10, 655.
- ostro Tyrio conspectus dicitur poeta G. 3, 17, tanquam magistratus ludos editurus, qui praetexta indutus erat.
- Othrys in Thessaliae A. 7, 675.
- ovantes gutture corvi G. 1, 423.
- Pachynum, Siciliae promontorium australe, A. 3, 429.
- Padus, Graecis dictus Eridanus, Italiae fl. prope Patavium celeberrimus, A. 9, 680.
- Padusa unum e duobus tum Padi ostiis (nam hodie sunt 7), et quidem orientale, quod prope Spinam mare excipit, A. 11, 457.
- Paeoniis, Apollineis, Aesculapii, A. 7, 769.
- Paestum, seu Posidonia, Lucaniae urbs ad sinum Paestanum, non longe a Silaro fl., vosis clara apud poetas, nuper ruinis repertis celebrata. Biferi, in quo uno anno bis nascitur rosa, inquit Serv., ut de Mileto Aethlius tradidit secundum

- Athenaeum** 14. c. 19. p. 379. Schweigh.: *σῦνον καὶ ῥόδα δις τὴ ἐνιαυτῷ ἐγένετο*. Qua re coeli clementia, instar Phaeacum Odyss. 4, 117 — 121. significatur. G. 4, 119. Recte ibi monet Wunderlich. in minore ed. Heyn., non videri Paestanam rosam singulari aliqua virtute excelluisse; alioqui Plinium, ubi de praestantibus rosarum generibus agit, 21, 4, inter Praenestinam, Campanam aliasque illam quoque recensiturum fuisse. Commemorat eam Columella quoque 10, 37. (*Paestique rosaria gemunt*), ubi vid. interpp.
- palatia Romana** G. 1, 499.
- Pales**, dea pabuli et gregum pastorumque, cujus sacra solvuntur II. Calend Maji, et Palilia vocantur. Serv. ad G. 3, 1. Cf. 294; 4, 113 sequ.
- Palici fratres gemini**, Jovis ex Aetna Nympha filii, dei indigetes Siciliae, A. 9, 585.
- Palinurus**, Iasii fil., gubernator navis Aeneae, A. 3, 202, 513; 5, 857; 6, 337 etc.
- Pallas**, Evandri fil., A. 8, 104, etc.
- Pallene**, pars Macedoniae, in formam insulae procurrens, G. 4, 391.
- palumbes aëriae** E. 3, 69.
- Pan deus Arcadiae**, in qua praecipue colebatur, teste Paus. Arcad. c. 26. E. 10, 26; G. 3, 392; fistulae inventor E. 2, 32; 8, 24; Luna potitus sub specie arietis G. 3, 392; ovium custos G. 1, 17; rubens, ut Priapi, Satyri, Bacchus quoque olim et Diana Ephesia, E. 10, 27.
- panacea**, *πανᾶκεια*, medicorum succus fabulosus. Callim. hymn. in Apoll. 40. A. 12, 419. De dea ejus nominis medica vid. Paus. Att. c. 34.
- Panchaia**, fabulosa Euhemeri insula, Arabiae ab oriente objecta, pro Arabia dicta, G. 2, 139. Inde ignes Panchaei pro thuribus ex Arabia incensis G. 4, 379.
- pandae lances**, curvae, ventriosae, G. 2, 194.
- Pandarus et Eurytion**, filii Lycaonis Lycii, sagittandi arte clari, A. 5, 495 sequ. P. et Bitias, fratres, Trojani, gigantum similes, A. 9, 672 sequ.
- pandere Helicon**, canere, A. 7, 641; 10, 163.
- pangere, figere, constituere, facere**, A. 8, 144.
- Panopea**, *Πανόπεια*, seu Panope, Nereis, G. 1, 437; A. 5, 240.
- Pantagias**, fl. parvus Siciliae infra Leontinos, cujus ostium praeruptis utrinque rupibus includitur, nunc Fiume di Porcari, A. 3, 689.
- papaver Cereale** dicitur G. 1, 212., quia Cereris ornamentum est in artis monumentis et ap. poetas, *διὰ τὸ πολύσπορον τῷ μήκωρος*, ut suspicatur Franc.

- Guyet. in nota Ms. pro inferis oblatum G. 4, 545.
- papulae, pustulae, carbunculi, G. 3, 564.
- para (ῥό) armari pubem, h. e. armatum pubis, A. 7, 429.
- Parcae E. 4, 47.
- Parcere, subjectis etc. A. 6, 851.
- Paris, Priami fil., non imbellis fictus, more poetarum Homero posteriorum, A. 5, 370.
- Parnasus seu Parnassus, m. notissimus in Phocide prope Delphos. Ibi Apollo et Musae versari credebantur, sicut in Pindo et Helicone. E. 10, 11 etc. Cf. 6, 66.
- partes easdem ex iisdem partibus petere A. 7, 69. videtur idem esse ac partem ex parte, sive aliud ex alio petere, donec omnibus positus sis.
- Parthus, Parthi, E. 1, 63. Cf. Niphates. Parthum cornu E. 10, 59, quia Parthi perite sagittabant.
- Pasiphaë, Minois II., Cretensium regis, uxor, amore tauri infamis, E. 6, 46. A. 6, 23, 445.
- passae palmae A. 3, 263, passae, expansae.
- passivum verbum pro activo G. 2, 425.
- pastor. v. Sicalus.
- pater Romanus, Jupiter Capitolinus, A. 9, 449.
- pateris et auro, pateris aureis, G. 2, 192.
- pati, durare, κατρεψῖν, E. 10, 53.
- pausia. v. orchades.
- pax, venia, A. 10, 31.
- Pelethronius saltus in m. Thessaliae, G. 1, 281; 3, 94.
- Pellaeus G. 4, 287. dicitur Canopus (ὁ Κάναβος), h. e. Macedonicus (a Pella, Macedoniae urbe nobili, cuius alumni fuerunt reges Philippus et Alexander M., qui inde Pellaeus audit), propterea quod Macedones sub Ptolemaeis Aegyptum obtinuerunt.
- Pelops, Tantalus, Phrygiae regis, fil., a patre mactatus et deis in convivio appositus, cuius humerum sinistrum cum Ceres comedisset, eburneum pro eo habuit ab Interis puer revocatus, G. 3, 7.
- Pelorus promont. Siciliae ad fretum Siculum A. 3, 411.
- Pelusiaca lens. v. lens.
- penates, focus, A. 1, 704.
- Penthesilea, Amazonum regina, quam Achilles occidit, Priamo opitulantem, A. 1, 490; 11, 662.
- Pentheus, Thebarum rex, furis agitatus, A. 4, 469.
- perfectum ἀορίσως G. 1, 263, 330 sequ.; 2, 141 seqq.; 3, 378. pro plus qpf. conj. A. 11, 112.
- Permessus, Boeotiae fl., ex Helicone m. descendens, E. 6, 64.
- pero, corium bubulum tegendo pedi, καρβαρίνη, A. 7, 690.
- Persarum vetus imperium significari, videtur Cerdæ

aliisque G. 4. versibus 210
seqq. Illis enim subjectae
fuerunt Aegyptus, Lydia,
quae *ingens*, h. e. ingentis
famae, dicitur ob Croesi
victorias et opes, Pariho-
rum terra et India, cuius
fl. Hydaspes tam ob causam
Medus vocatur, h. e. Per-
sicus. Persas autem reges
suos servilem in modum
veneratos esse constat.

pestis, Furia, A. 7, 505.

Petilia. v. Meliboeus.

petit, petit, A. 9, 9. v. con-
tractio.

Phaeacum artes, montes Cor-
cyrae ins., A. 3, 291.

Phaedra, uxor Thesei, quae
privignum amans Hippoly-
tum cum corrumpere non
potuisset, calumniando apud
patrem perdidit, A. 6, 443.

Phaethontides sorores, luctu
ob mortem Phaethontis fra-
tris, qui Solis currum pa-
tris imperite regis prae-
cipitatus est, in aethos mu-
tatae, E. 6, 62.

phalarica, hasta latioris ferri,
A. 9, 785.

Phanaeus rex viatorum G. 2,
98. dicitur vinum Phanis
(ἐν Φάνας), porta et pro-
montorio Chii ins. prove-
nient, A. 2, 367.

Phasis fl. in Colchida G. 4,
267.

Pheneus (ὁ ἐν Φηνεός),
Arcadiae fluvius antiquus, A.
3, 165.

Philippi. v. Emachia.

Philodotes. v. Meliboeus.

Philomela. v. Tereus.

Phlegrae, Ixionis pater, qui
templum Delphicum incen-
dit, A. 6, 616.

Phoebe, luna, G. 1, 431.

Phoebus, cantor optimus, E. 5,
9. Ejus chorus E. 6, 66. Cf.
Parnasus.

Pholus, Centaurus, G. 2, 456.

Phorci chorus A. 5; 240.

Phorcus (Φόρκος, seu Φόρ-
κος) Ponti et Terrae fil.,
Nerei frater, praecipuusque
maris deus.

Picus rex Aboriginum in Ita-
lia, Saturni fil. et Fauni
pater, quo imperante Evan-
der venit in Italiam. v.
Evander. A. 7, 48.

Pihumnus, Tarni abavus, A.
9, 4; 10, 619.

Pinarii et Potitii, familiae ma-
ximas inclitae sub Evandro
in eo, quem regnabat, tra-
ctu Italiae, qui sacro, Her-
culi ab Evandro facto ob
interitum Caeam, adhibi-
ti sunt. Liv. 1, 7. Forte
ita tuenit, ut Potitii ad tem-
pus (sacrificii faciendi) pra-
esto essent, usque extis appo-
nerentur. Pinarii, extis
adesit, ad ceteram veni-
rent dapem. Inde institutum
mutavit, donec Pinarium ge-
nus fidei, ne extis sollemni-
um vescerentur. Potitii, ab Evan-
dro edocti, antistites sacri ejus
per multas aetates fuerunt, do-
nec, tradito servis publicis
sollemni familiae ministerio,
genus omne Potitiorum inte-
ruit. Hae sacra Romulus una
ex omnibus peregrina suscepit,
quam tum immortalitatis curavit

- te partur, ad quam tantis suis fata dicebant, fultor.* A. 8, 269, 281.
- Pindus**, Thessaliae m. in finibus Macedoniae et Epiri, E. 10, 11. Cf. Parnassus. pingui, pinguedine, sagina, G. 3, 124.
- pinos** G. 2, 443. loquentes E. 8, 22.
- Pirithous**, Ixionis, regis Lapitharum, fil., qui cum, Theseo auxiliante, Proserpinam rapere conatus esset, uterque captus a Plutone et in vincula coniectus est, quibus Theseum Hercules liberavit, A. 6, 599.
- Pisae**, v. Pisae.
- Pisae**, urbs Etruriae, a Pelasgis et Aboriginibus tempore antiquissimo condita, quae Pisa Eklidis urbe, ludis Olympiis clarissima, profectos arbitrabantur, unde *Alphrae Pisae* A. 10, 179. quia Pisam Alpheus fl. praeterfuit.
- Piscis** aquosi sidus G. 4, 234. J. H. Voessio dici videtur tempus hiemale, quemadmodum *sidus* nonnunquam certum anni tempus significat. Tac. Ann. 1, 70: *sidus aequinoctii* etc. Pisces autem mensibus hibernis tota nocte conspici possunt, qui dicuntur *aquosi*, tanquam auctores tum fere ingruentium imbrium ac tempestatum. Eos fugere Pleiades dicuntur tum occidentos. Cf. Pleiades.
- pistrix** vel pristis, bellua marina, A. 3, 427.
- pix** (liquida, Teer.) Idaea in Phrygia praestans G. 3, 450; 4, 41.
- placatam**, a Napaeis, G. 4, 544.
- placidum** ventis stans mare E. 2, 26. Sophocl. Ajac. 674: *Δενδὼν τ' ἄγμα πνευμάτων ἐκρίμισε*. *Στένοντα πάντων*.
- plaustra** bobus juncta, rotis parvis et solidis, sine radiis (*tympana* appellantur G. 2, 444), cujusmodi rotae etiamnum in Longobardia visuntur. G. 1, 163.
- Pleiades**, Atlantis filiae, Vergiliae Romanis dictae, in dorso Tauri, G. 1, 138; 4, 232. Colum. 11, 2, 36.: *VI. Idus Majus Vergiliae totae apparent. Occidunt mane a. d. IX. Cal. Nov. ad brumae tempora*. Colum. 2, 8, 1. Tempestuosum etiam id tempus, esse solet.
- Plemyrizum** promont. Siciliae ad aditum sinus et portus Syracusani, A. 3, 693. *Undosum* dicitur, quod aestuantis maris fluctibus alluitur; unde et ipsum nomen *Πλημύριον*, a graeco *πλημύρα* (*πλημυρία*, *πλημυρίς*), quod fluctum aestuantis maris significat.
- plus septima**, plus quam sept., G. 4, 207.
- pocula**, docta, ubi petant armenta et pecudes, E. 8, 28; G. 3, 529.
- Polites**, Priami fil., a Pyrrho occisus, A. 3, 564.

Pollio. v. Timavus.

Polydus, Coerani fil., vates, qui, male habitus a Minoë II., Creta aufugit et a Megarensium rege Niso hospitio exceptus est, quem deinde Minos bello repetiit. Apollod. 3, 3. Cir. 112.

Polyphemus, Neptuni fil., Cyclops, A. 3, 619. Ejus, Galateam amantis, cantas E. 9, 39 seqq.

Pometii seu Pomentini, quorum urbs Suessa Pometia in Volscis, A. 6, 773.

ponere, seu deponere, pignus, E. 3, 31 seqq. positae, ordinatae, E. 2, 55. posuere, quiescere, A. 7, 27.

Pontus, Mithridatis postea regnum, positum propter vicinitatem pro Oulchide, patria Circes et Medae, magarum, E. 8, 85.

Populonia seu Populonium, urbs Etruriae, A. 10, 172.

potro flumina, *πρόρροθαι παραρρέοντα*, longe inde discurrentia, A. 6, 709.

porrum capitata Mor. 74.

Portena, rex Etruscorum, A. 8, 646.

Portunus, Palaemon, ante Melicerta dictus, deus maris, A. 5, 241.

positio debilis E. 4, 51; G. 1, 352, 371; G. 4, 222 etc.

poteras pro potes, E. 1, 80.

abi Wunderlich, in ed. Heyn. min.: „Poteras cave pro posses accipias. Juv. 3, 315.:

His alius poteram et plures subnectere causas.

Horat. Sat. 2, 1, 16. *Atta-*

men et justum poterat et scribere fortem.) Ita Graeci loquuntur. Soph. Aj. 1400.: *Ἀλλ' ἡδύλαον μὲν εἰ δὲ μή, κ. τ. λ.* Ovid. quogae Met. 1, 679:

Quisquis es, hoc poterat mecum considerare saxo,

ubi vidd. interpp.

Potitius. v. Pinarii.

potitur secundum 3, conjug. A. 3, 56; 4, 217.

Potniades quadrigae. v. Olauus Sisyphi fil.

potuit, sustinuit, ausus est, G. 3, 433.

praecordia sedes etiam mentis secundum Empedoclem, G. 2, 484. Schol. Cruq. ad Horat. A.P. 465: *Emped. dicebat, tarda ingenia frigido circum praecordia sanguine impediri.*

praesens *ἀνθρώπος*, E. 6, 30; 8, 45; A. 1, 517. pro praeterito A. 9, 712.

Pretiae (vel Pretiae, vitis), inquit Plin. 14, 2., duo genera magnitudine acini discernuntur, quibus materies plurima, utraque ollis utilissima, folium apio simile.

premere, plantare, G. 2, 346; 4, 131. pressit, repressit, loquentem interpellavit, A. 7, 119.

Priamus Laomedontis fil., rex Trojae, A. 2, 479 etc. Cf. Iulus.

Priapus, Bacchi fere et Veneris creditus fil., hortorum deus, Lampaci ad Hellepontum in Mysia praecipua cultus, G. 4, 111.

prima, elementa, E. 6, 33.

primitiva pro derivatis, E. 6, 65.

pristis. v. pistris.

Privernum, Volscorum, dein Latinorum, urbs prope Amasenum fl. A. 11, 546.

prias, potius, A. 2, 190.

proceleusmaticus pro dactylo in hexametro heroico G. 1, 397; A. 5, 432. Cf. i lita pro censa.

Prochyta, nunc Procida, ins. Miliæ, Campaniæ promontorii, e regione sita, A. 9, 715.

Progne, hirundo, G. 4, 15. v. Tereus et Ovid. Met. 6, 669 seqq.

Procris, Erechthidis regis Atheniensium, filia, Caphalo Phocææ nupta, a quo forte inter uxandam occisa est. Vnde interpreti. ad Ovid. Met. 6, 681, A. 6, 443.

prodere, propagare, A. 4, 231.

producere, provehere in malam partem, redigere, E. 1, 73.

Proetides, Proeti, regis Argivorum, filiae, quas Juno offensa ad insaniam adegit, ut sibi in vacca mutatae esse viderentur; quas Melampus sanavit, E. 6, 48.

profecto cum imperatix A. 8, 532.

Proserpina, Cereris filia, Plutonis conjux, G. 1, 39 etc. protenus seu protinus agere, ante se agere, προάγειν, E. 1, 13.

Proteus, deus maris fatidicus, G. 4, 388. Agebat ad Phæacum insulam, Aegypto ob-

jectam; unde A. 11, 262. dicuntur Protei columnae, ut Hercules, pro extremis ab ea parte plagæ orbis terrarum. Menelaus in reditu a Troja delatum eo fuisse, ex Homero constat.

Psithia (vitis), ἡ Ψιθία (σα-φύλη), Geopon. 5, 2, 4, Nicand. Alexiph. 181 etc., G. 2, 93. Plin. 14, 9: *Psithium* (seu *Psithium*) et *Melampsitium* passi generant, suum sorem, non vinū, referentia.

pubentes herbae, florentes, G. 3, 126.

puer, adolescens, G. 1, 19.

pulchra proferans per vulnera mortem A. 9, 401.

pulsatos, violatos, ignominiosae habitos, A. 12, 286.

Pulveris exigui jactu etc. G. 4, 87.

Purpurea vitis G. 2, 95. dicitur καὶ ἐξοχήν, quae est ex genere Columbinarum. Plin. 14, 13.

Pyrgi, castellum Etruscorum, cum piraticam exercebant, secundum Serv. etc. A. 10, 184.

Pyrrha, Epimethi et Pandorae filia, nupta Deucalioni, Promethi filio, qui regnabat secundum Marm. Oxon. epoch. 4. etc.) Lycerae ad Parnassum, et cum ea diluvio absumptum genus humanum jactis lapidibus restituit. E. 6, 41. Cf. Ovid. Met. 1, 322 seqq.

Qua, qua parte, ubi, G. 3, 349.

Quadrupedante putrem etc.

A. 8, 595. Cf. 11, 875.

quae, qualia, quam egregia,

E. 9, 21; G. 3, 265.

quasita, desiderata, quia nul-

las erant, G. 3, 532.

quam longa, quam longa sit,

totam, A. 4, 193. Cf. 8, 86.

quapam, quare, quomodo,

A. 5, 13; 10, 6. Vox Ennii

et veterum, a Virgilio usur-

pata ad spargendam aucto-

ritatem, testibus Quintili-

ano, Prisciano, Charisio.

Servio etc.

quid? τί δα; in principiis

orationum, G. 3, 265.

quidam G. 4, 219. Pythago-

rei, quorum doctrinam de

mundi anima Platonici quo-

que ac Stoici suo quique

modo amplexi sunt.

quippe circa finem sententiae

A. 12, 422.

Quirinalis trabea, v. trabea.

Quirini, Quirinalis, Romani,

ut Romulus dicitur pro Ro-

muleus etc. G. 3, 27.

Quirites, Curites, Curenses,

ex Curibus Sabinis, A. 7,

710.

Quisque suos patimur Manes

A. 6, 744.

Quo fata trahunt etc. A. 5,

703.

Quod optanti divum promit-

tere etc. A. 9, 6.

quendam, nunquam, G.

3, 99; A. 2, 367.

quum, quum, tamen, A. 5,

810.

radii, v. orchades.

rapere, praecipitare, A. 10,

14.

rapidus cretas, qui cretam se-

cum rapit sive agit, lutosus;

quod de Oxo narrat Curt.

7, 10, 13. E. 1, 66.

rarescere, laxari, patere, A.

3, 411.

rationis egens, ἀμήχανος, A.

8, 299.

recidiva, restituta, A. 4, 344.

rec. arundo, iterum iterum

que regerminans, Mor. 62.

redire, flecti, G. 3, 351.

refuso ponto, infuso, immisso

in portum Julium, v. Lucri-

nus lacus.

regales, regali modo ornatas,

A. 7, 75.

reice, rejice, E. 3, 96.

repeto, memini, A. 3, 184.

repostae, pretiosae, opiparae,

G. 3, 527. Hor. *spod.* 9. 1.:

repositum Caecubum. repostas,

remotas, A. 3, 364.

requiescant active Cir. 233.

resonat, resonare facit, perso-

nat, A. 7, 12.

resultare, resonare, A. 8, 305.

retulit, appellavit, A. 8, 343.

Rex Jupiter omnibus idein A.

10, 112.

Rhadamanthus, Jovis ex Eu-

ropa fil., Inferorum iudex,

A. 6, 564.

Rhamnēs, rex et augur Ratu-

lorum, A. 9, 325.

Rhaetica (vitis) in *Veronensi*,

Plin. 24, 6. G. 2, 95.

Rheni frigora E. 10, 47.

Rhesus, Martis fil., rex Thra-

ciae, qui opem Trojanis tu-

lit, et a Diomede atque Ulys-

se noctu obtruncatus est in

castris suis, G. 4, 462.

Rhipaei, *Ῥίπαϊοι*, montes

Scythiae, G. 1, 240. Rhi-

- paens, Scythicus seu borealis, quoniam is ventus terras septentrionales maxime infestat, G. 3, 382.
 Rhodium vinum inter sales enumeratur a Plinio 14. 8., Coo simile. Cf. 14, 3. G. 2, 102.
 Rhodope m. Thraciae E. 8, 44.
 Rhoebus, equus Mesentii, A. 10, 861.
 Rhoeteum, Troadis oppidum et promont., A. 5, 646.
 Rhoetus, Centaurus, G. 2, 456. alius; Marrubiorum rex, A. 10, 388.
 Roma pulcherrima rerum G. 2, 534.
 Romanorum virtutes A. 6, 849 seqq.
 Romulus G. 1, 498, etc.
 Rosea, seu campi Roseae, ad lacum Reatinum; summae olim fertilitatis, A. 7, 712. Cf. Clav. Cic.
 rostra tridentia navium A. 8, 690.
 rostrata navali corona tempora Agrippae, h. e. rostris ex auro vallata. Donatus autem ea corona paulo ante fuerat, a. U. C. 717., ante Christ. 33., in bello Siculo, victo Sexto Pompejo. Vellej. 2, 81, 3. Cf. nummos Agrippae. A. 8, 684.
 Rostris stupere, vehementer admirari oratores pro Rostris dicentes, eloquentiae forensi studere, G. 2, 508.
 rotarum lapsus, rotae, quae labuntur, h. e. volvuntur, A. 2, 235.
 rubor. v. Tyrius.
 Ruffrae, seu Ruffrium, in Hirpinorum finibus, ut etiam Batulum et Celenna, A. 7, 738.
 rumor, strepitus aquarum, A. 8, 90.
 rumpentes arbusta cicadae G. 3, 328, personantes. Proprie aer in arbutis rumpitur voce, cantu, vel clamore.
 Rutuli. v. Turnus.
 rusticus, stultus, E. 2, 361.
 Sabaei, Arabiae felices incolae, dicti a metropoli Saba, unde thus mittitur, G. 1, 57.
 Sabellicus, Sabinus, G. 3, 255.
 Sabinus rex, Sabinorum gentis, quae Ausonum vetustissima fuit, auctor, A. 7, 178.
 Sacrani, sacerdotum Ardeae collegium, quod Magnae deae Matris sacra curabant; unde sic dici videntur Ardeates A. 7, 796.
 saevus Oriens dicitur A. 6, 789, quia umbris eripit usum lucis.
 Salii in sacro Herculis A. 8, 285. Proprie Salii Martis sacerdotes erant ap. Romanos ex Numa instituti; sed in vetere Latio Saliorum nomen communis sacerdotum fuisse videtur a saliendo: quoniam olim multis res sacrae cum tripudio et cantu conjuncta erat. Serv.: SALII. Qui (fort. Quia) tripudiantes assu circuibant. Apud Festum Saliae virgines Cincius ait esse conductitias, quae ad Salias adhibebantur cum apicibus paludatae etc. Sallentini incolae oppidi Sal-

lenticiae in Calabria A. 3, 400.

salsae herbas G. 3, 395., sale mixtas secundum J. H. Voss., qui laudat Aristot. Hist. anim. 8, 10.

Salmoneus (Σαλμωνεύς) A. 6, 683; ubi Serv.: *Salm. Aeoli fil. fuit, non regis; ventorum, sed cuiusdam apud Eli-dem, ubi regnavit; qui, fabricato ponte aereo, super eum agitabat currus ad imitanda tonitrua; et in quin fuisset iaculatus facem, eum iube-bat occidi. Hic postea verum expertus est fulmen.*

Samb seu Samos dicta olim ins. Cephaellenia, A. 3, 271.

Samos, ins. Asiatica in mari Aegaeo cum urbe cognomi-ne, cultu Junonis antiquo clara, A. 1, 16.

Sapientia Campaniae urbs A. 7, 729.

Sardoae herbae, genus batrachii seu ranunculi (Hah-nenfuss), vi caustica, cujus succus insanire facit biben-tes; unde risus Sardonius dicitur E. 7, 41. Magnus enim ejus herbae proven-tus erat in Sardinia.

Sarrastes, Sarai fluvii accolae, in Campania, graecae se-cundum nonnullos originis, A. 7, 738.

Satura palus circa Ugentem amnem ad Pominas palu-des A. 7, 802.

Saturnus, Coeli et Terrae creditus filius, Titan, qui patre castrato regnavit; mox autem a filio Jove in

exilium actus primum in Peloponnesum, deinde in Italiam se contulit, ibique, a Jove in regni societatem abstinens, agricultura et a latrocinis abhorrentem docens vitae rationem adeo homines beavit, ut seculum ejus aureum diceretur. G. 2, 538; A. 8, 349. Philytas, Oceani filiae amator forma laquei G. 3, 92. Ejus datus G. 2, 406, est salt amputatoria, notum dei insignis in num-mis aliisque artis veteris monumentis: nam denter, ut ait Nonius, non solum sunt, quibus cibum atteritur, sed quo-ne, quo aliquid excorari vel teneri possit. Serv.: *Ex cur-vo Saturni denter. I. e. falcis, quae est in ejus tutela. Ejus stella observanda esse dicitur G. 1, 336, ut sciatis, quo se recipiat, th. e. cum quo sidere se conjungat in Capricorno enim, inquit Serv., facit gravissimas plu-vias, et praecipue in Italia, ad in Scorpio grandinae. Ei frigus tribuitur: v. Plin. 2, 8, 6.*

Saturnia regna E. 4, 6; 6, 41; Sat. tellus, Italia, G. 2, 173.

saturum Tarentum dicitur G. 2, 197. propter insignem agrorum ubertatem.

saturus color, quo satira est lana, quae satis eo inabuta est, G. 4, 835.

saxosum sonans G. 4, 370, ita sonans, ut qui saxa vol-vat.

saxum, non exsuperabile G. 3,

39. est Sisyphus, regis Cossinthiorum, qui hospites saxo imposito necabat; quapropter saxo in montem altissimum volvendo, quod identidem refaberetur, punitus est apud Inferos. v. scythiacae rei origo apud Graecos O. 2, 380. seqq.
 scylla, cepe marinum, G. 3, 451.
 Scipiadae G. 2, 170. duo fulmina belli A. 6, 840.
 Scylaceum seu Scylacium, Atheniensium colonia inter duo promontoria Iapygum et Coeintam, qui tractus procellis obnoxius, A. 3, 553.
 Scylla, Nisi, regis Megarensium filia, confusa cum Phorai, ut etiam apud alios, E. 4, 72. Cf. Cir. 49 etc.
 Phorai filia, monstrum marinum, A. 3, 429. seqq.
 Scythia B. 1, 66., ad quem locum vir illustris J. H. Vossius: *Scythiam*, die Nordseite des Erdkreises bis um den 54. Grad, zwischen Nordwest, wohin man den Rhenus setzte, und Nordost in Asien, wo die Indier anfangen.
 Sebethus fl. prope Neapolin A. 7, 734.
 secare spem A. 10, 707. ab aliis aliter exponitur, a Servio sequitur, *tenet, habet*, (cui simile videtur Iamnia, quod legitur A. 6, 900.: *Ineviam secut ad naves*); a Turnebo *sumit*: nam qui aliquid secet, sibi solere partem sumere; a Stange-

ro. et Berda. *aperit sibi spem factis*, ut viam secans aliquis aperiat; ab Heynio *spem incidit; intercipit, tollit*; cui loquendi formulae vicina sit Horatii *spem longam rescasse* Od. 1, 11, 7. Mihi quidem Turnebi explicatio arridet, quo modo dicitur *in partem aliquius rei venire* etc.
 sed autem A. 2, 101. sed enim A. 6, 26.
 sedet A. 6, 617. Theseus moerens, et quem admissi sui in Proserpinam posnitet.
 Selinus oppidum Siciliae palmarum sonitum A. 3, 703.
 Semper honos etc. E. 4, 78.
 sensit delapsus in hostes A. 2, 377.
 sequaces undae, flexibiles, tortuosae, A. 5, 193.
 sequestra pace A. 11, 133., h. e., inquit Heyn., induciarum fide et auctoritate. *Sequester*, seu medius et arbiter inter duo litigantes, fidem facit ejus, de quo convenitur, vel res ejus arbitrio constituitur. *Pax*, pactio, tutos praestabat h. l. et Latinos et Trojanos, ut permixti discurrerent.
 Seres. vid. v. Aethiopum nomora.
 Sergii unde, A. 5, 121.
 serpyllum, *Ἐρπύλλον*, Quendel, E. 2, 213.
 C. Attilus Serranus, ab aratro arcessitus ad consultum, quem hic gessit, de Poesis in Sicilia victis triumphavit priore, sive a U. C. 495. A. 6, 841.

Cervus. v. **Tetricon**.

Chilivora A. 2, 211.

Chio, ut erat, terram prospiciens, A. 1, 225.

Sic itur ad astra A. 9, 641.

Sican ad **Tithirim**, ut videtur, in finibus Rutulorum, A. 7, 795; 11, 317. **Plin.**

3, 9, eos recenset inter populos Latinos.

Sicelides. v. **Musa**.

Siglia avulsa terrae motu ab Italia, A. 3, 414 seqq.

Siculus pastor, **Theocritus**, E. 10, 51.

Sicyon olivifer G. 2, 519.

Cl. Ovid. in **Ibin**, etc.

Est autem ea civitas una de 7 veteribus Graecorum in Peloponneso, prope Isthmum.

Sidicini. v. **Aurunci**.

sidus triste **Minervae** A. 11, 259, tempestas a dea comota. **Cl. A.** 1, 39 seqq.

2, 163 seqq. Nam tempestates per siderum ortus vel occasus significari solent.

Sideris in numerum, **lex** sidera, G. 4, 227. **Sidera** planetarum G. 1, 335; **zodiacus**

A. 6, 793.

Sila, m. et silva in **Bruttis**, G. 3, 219; A. 12, 715.

Silarus **Lucaniae** fl., hodie **Selo**, qui **Tanagrum**, hodie **Negro** appellatum, recipit, G. 3, 146.

Silentes, umbrae, **Inferi**, A. 6, 432.

Siliquae (sive folliculi vel thecae leguminum) fallaces, quia in grandioribus parvis nonnumquam foetus inest, G. 1, 195.

Silvanus, arborum et pecoris deus, E. 10, 24; G. 1, 20;

A. 8, 604. **scro** dicitur videtur G. 2, 484, propter antiquissimum ejus cultum in Italia.

Vid. J. H. Voss. ad E. 10, 24.

simplex pro composito, v. **ceperat**, **tenere**, **tulit**.

simplex, **sultus**, **Cul.** 89.

sin, vero G. 4, 251, si minus, si vero id non facient: affecti erunt; quod certis, signis agnoscat.

sine more, sine lege, temere, A. 8, 635.

sinuant, **sinuantur**, A. 2, 208.

Sithon **Thraciae** antiquitus **Thracia**, auctore **Gellio** **Noct.**

Att. 14, 6. **Cl. Plin.** 4, 18.

E. 10, 66.

solum, mare, quod navigatur, A. 5, 199.

Somnus deus **Palinurum** perdens A. 5, 839 seqq.

Somni portus, **dux** A. 6, 891 seqq.

sonipes, equus, A. 11, 600.

sonoribus **spera** **atma** A. 9, 651.

Soracte m. in **Faliscis**, **Apol-**

lini sacer, A. 7, 686, ubi **Heym**: De **Soracte** monte

(*Monte di S. Silvestro*), et **Hirporum** familiae, quae

Apollinis sacra in eo curabant, super ambustam ligni struem ambulantes; locus

class. **Plinii** 7, 2, et **Salmasii** **Exerc.** **Plin.** p. 59. **Simile** quid occurrat ap. **Soph.**

Electr. 263, ubi vid. **Brunck.**, et ap. majores

nostros. Eodem **Hirpos** attigerat **Att.** 696.

Qui Soractis habent amnem.

tor hujus loci Sil. 5, 175
seqq. Sacrum id in loco
Pesconiae fieri solitum nar-
rat Strab. 5, p. 364. A.

sorbus, Sperberbaum, Arles-
beer, G. 3, 380. Pallad. 2,
15, 4: *Item ex sorbis matu-
ris, sicut ex piris, vinum fe-
ri traditur et acetum.* Me-
morat Plin. inter reliquia
vini fictili genera 14, 16.
c. 19.

sorores κατ' ἐξοχὴν dietae
Musae E. 6, 65.

Spartana vingo Ae. 1, 315.
Spartanum, inquit Serv.,
dicitur est Laconiae, ubi sunt
puellae venatrices. Sed, de
hoc quidem alia veterum
testimonijs nihil constat;
scimus tantummodo, et pue-
ros Spartae et puellas sal-
tationi, cursui, luctae, et
jaculando, operam dedisse:
vide Plut. Lycurg., Xe-
noph. de republ. Lacæd.
cap. 1, §. 4, Strab. 10, cap.
481, Lucian. dial. περὶ ὀρ-
χήσας; Cid. Tusc. Quæst.
2, 15, Propert. eleg. 3, 12;
quæ loca laudat vir erudi-
tus G. O. S. Nöpke in li-
bro bonas frugis plenissi-
mo, qui sic inscriptus est:
Über die Gesetzgebung
und Gerichtsverfassung der
Griechen, Erford. 1806,
pagg. 200 seqq. Nihilomi-
nus vel his ipsis Virgilii
versibus efficitur, virginis
Tacaenae, utpote peritas
jaculatricis, etiam venatio-
ni nonnunquam vacasse;
neque tum alio quam con-

sueti habitu eas usas fuisse
credibile est, prævixibus tuni-
cis et ad femur usque dissu-
tis, ut nudum femur in in-
cessu appareret, unde Παρ-
νομήδες dietae sunt.

sparus, telum rusticum, pedo
simile, A. 11, 682.

sperare, præsagire, timere,
ut ἔλπεσθαι, E. 8, 26; A.
1, 543; 4, 419.

spinus, oxyacantha, Schleh-
dorn, cui jam insula erat
prunus, G. 4, 145.

spirantia freta, effervescentia,
ebullientia, G. 1, 327.

sput terram, conspuat, G. 4,
97.

spuma argenti, deservescens,
dum coquitur, Silberglätte.
Plin. 33, 6. G. 3, 449.

squalentes autem maculae G. 4,
91.

stat, durat, manet incolomis,
G. 4, 209.

sternax equus A. 12, 364.

structurae μέρη, massae
ferri, quae proceduntur, A.
8, 421.

Strophades, inquit Heyn. in
nota ad A. 3, 215., insulae
duae in mari Ionio, ex ad-
verso Peloponnesi ante Za-
cynthum sitae; olim Πλωται
(Πλωται, natantes) dictae.
Sed, propulsis ex Phinei
domo ad eas usque insulas
Harpyiis, Boreae filii ὕπε-
ρβροχον ἐπὶ ἐπὶ νῆα, unde
Ἑρπεδάδες dici coepe-
runt. Vid. Apollon. 2, 285
seqq., Apollod. 1, 9, 21.
ibique Obs. p. 77 seqq.

Strymoniae græves, a Strymone, fluvio Thraciae, hinc ingruente ih Graeciam venientes, G. 1, 120.

styrax Cfr. 168. Heyn.: Styra, frutex et succus (seu gummi) officinis adhuc nostris pharmaceuticis frequens, storax vulgo dictus, ex Syria plerumque potabatur. Plin. 12, 17, 40. Styraem Idaem, h. e. Casticum. (Plin. 12, 17, 40). Phario perum probari lib. 12, 25, 55, a Scaligero notatum est.

Styx fl., inferorum. G. 3, 480

subsiderere aliquem, ex invidia adoriri, A. 11, 268.

sufficere, dare, praebere, genere, G. 2, 191, 424.

sulfura viva G. 3, 449. Sulfur duplex est, alterum

εὐρυπὸν, seu vivum, alterum περὺρωμένον, sive

igne incoctum, secundum Dioscor. c. 124. Cf. Cerd.

super, super his, praeterea, A. 7, 462. super his, post

haec, inde, A. 2, 348.

superb, expugna sacris faciendis, placae, A. 3, 439 etc.

suus sopor, illis debitus pro labore diurno, G. 4, 190.

Symaethus fl. in orientali parte Siciliae, A. 9, 584.

Syracosius versus, Theocritus, E. 6, 1. Cf. Musab Sicelides.

Syria pira G. 2, 88. Plin. 15,

15.: Proxima iis (Crustumini piris, Poire perle, sec.

Dalechamp.) Falerna (Ber-

gamote), a pora. — Lactea (Blanchete) haec vocantur, in iisque alia (leg. uligina) colore nigro amantur Syriae. Syrium. v. Assyrium.

tabularia. G. 2, 502.: Nec populi tabularia vidit. H. e., inquit Heyn., nullum vectigal,

nec portorium, nec pascha, a populo publicanis conduxit; quarum redemptio

tabulae, publica instrumenta, in tabulario servabantur,

quod Romae erat in atrio Libertatis. v. Liv. 43, 16.

Taburnus m. Samian, olivis nobilis, G. 2, 198.

Taeonius Laconiae oppidum,

portus et promontorium, in quo spectus per quem adiri

Inferi credebantur. G. 4, 467.

Tanager fl. y. Silarus tantum, modo, secundum

Serv., E. 6, 16.

Tarcho, Telephi fl. quicquam Tyrrheno profectus in

Raliā duodecim nobiles Tyrrhenorum urbes obdidit,

inprimis Tarchonem seu Tarquinios. Strab. 5, p.

191. A. 8, 603.

tardi menses G. 1, 52. dicantur aestivi, in quibus Virgo

et Libra oriuntur, quod si menses durare longius

videntur quam hiberni, cum dies sunt breviores.

Tarentum A. 3, 591. dicitur Herculeum, sive quod in

Herculis tutela fuit, ut incerto auctore tradit Pompon. Sabinus (quo perti-

nere videtur nuncius aureus Tarentinorum, Hercu-

lis imaginem ostendens leonem occidentis apud Gelz. Numm. Sic. et Graec. M. 33, 4, neque non verisimile id reddit Tarentum postea ducta a Phalantho Heraclide Lacedaemoniorum colonia; sive poeta loquitur per proleptin, ipseque intelligendus est Phalanthus, quem octavum ab Hercule facit Servius, quod visum Mazochio in libro de tabulis Heraclensis. Prodr. c. 4, ubi multa de veteri Tarento; quemadmodum Horat. dixit *Lacedaemonium Tarentum*. Od. 3, 5, 56. Cf. Haynii excurs. ad A. 3, et supra v. satyrum etc.

Tarquinus Superbus, rex Rom., A. 8, 646.

Tartara, ultima Letia G. 4, 434. Tatus, rex Satyrorum, qui, postquam Romulus cum quinque virginibus Sabinas rapuissent in Consulibus, bello illato Capitolium, prodicione Tarpeiae virginis, cepit et Romam invasit, ubi dein pax facta cum Romulo per quinquennium regnavit. Liv. 1, c. 10, A. 8, 638.

Taygeta seu Taygetus, m. Lacedoniae, Libero sacer, G. 2, 488.

Taygete Pleias, ex qua Jupiter Lacedaemonem suscepit, urbis cognominis conditorem, G. 4, 232.

Tegea, oppidum Arcadiae, unde Pan G. 1, 18. appellatur Tegeaeus, h. e. Arcadius v. Pan.

Teleboae, relicta Tapho, quae est, ex Echinadibus insulis, Agarnaniae objectis, Capreas occupasse dicti sunt, quorum rex Telon A. 7, 734. Ibidem commemoratur ejus fil. Oebalus, qui partem ipsius Campaniae sibi, subjecit.

Tellus, prima deorum, A. 7, v. 136.

Telon seu Telon v. Teleboae.

Tempe Peneia, Thessaliae locus amoenissimus ad Peneum fl., fusc. descriptus ab Aeliano Var. Hist. 3, 23 a quo loco similia deinceps appellata sunt. G. 4, 317.

tendere, protendere, offerre, G. 4, 535; A. 2, 674. Verbis respondere A. 9, 377.

tenere, continere, retinere, G. 2, 371.

terere, labrum calamo, fistula canere, E. 2, 34. terere, torquere, G. 2, 444.

Tereus, Marus fil., rex Thraciae, Procnes, Pandionis regis Athenarum filiae, maritus, qui Philomelam, suam sororem, a se compressam, cum injuriam ea celare nollet, crudeliter mutilavit, et in avem post epopeam mutatus est, E. 6, 78.

terga agrorum, aequor, superficies, G. 2, 236.

testudo, cithara, ut quam, testa animalis nervis intensa, Mercurius effecerit, G. 4, 464. Cf. Schneideri lexico. graec. v. *χέλυς*, testudo, locus cameratus, A. 1, 505,

- ein Gewölbe. Serv.: *Cambræ obliqua (?)*, quae secundum eos, qui de ratione scripserunt templorum, ideo sic fit, ut simulacro cotli imaginem reddat, quod constat esse convexum. Cf. Vitruv. 7, 3. etc.
- Tethys, Oceani uxor, G. 1, 31.
- Tetrica urbs et m. Severus in jugis ad orientem Nursiae, A. 7, 713. Vid. Heynii excurs. 8. ad eum librum.
- Thalia (*Θαλία*), Musa, inventrix culturae arborum et agrorum, E. 6, 2. Vid. Plut. Sympos. 9, 14 etc.
- Thapsus, peninsula in mare procurrente, plana et paene fluctibus par, ut ait Sasy., quae includit a parte australi sinum Megarensē, Golfo di Augusta, prope Syracusas, A. 3, 689.
- Thasus, ins. graeca juxta Thraciam, marmore et vino clara, G. 2, 91.
- Thaumantias, Iris, Thaumantis filia, A. 9, 5.
- Thermodon, Ponti fl. in Scythia, ad quem Amazones habitasse credebantur, A. 11, 639.
- Thersandrus, Polynois fil., A. 2, 261.
- Thesidae, Athenienses, dicti a rege Theseo, G. 2, 383.
- Theseus, Aegēi fil., rex Atheniensium, qui poenas post mortem dedit apud Inferos ob raptam Proserpinam, A. 6, 617. Cf. ibid. 122, 397. et nomen Pirithoi.
- Thetis, Nereis, Potei, Thetysae regis, conjux, dieta pro mari E. 4, 32.
- Thule insularum una Shetlandicarum, quae Britanniae a septentrione objectae sunt, finis olim orbis terrarum ab ea parte credita, G. 1, 30.
- thurea virga G. 2, 117. Cf. v. Sabaei.
- Thymbra, oppidum Teuthrae in Asia minore supra Aeolida, quam regionem (Teuthraniam dico) Mysi antiquitus tenuere, Apollinis fano clarum, quod inde Thymbraeus dicitur. Plin. 5, 30. G. 4, 323; A. 3, 85.
- thymbra, cunila, sive satureja (Saturei), Satureja hortensis Linn., herba apibus grata, G. 4, 31.
- Thymostes Trojanus fortissimus, a Turno caesus, A. 2, 32; 10, 123; 12, 364.
- Tiberinus, dens Tiberis fluvii, A. 7, 797.
- Tiberis fl., ante dictus Albulā, A. 8, 332. Tuscus, quia venit ex Etruria, G. 1, 409.
- Tibicines. v. Tyrrheni etc.
- Tiburinus, seu Tiburtus, Coras et Catillus, fratres, qui Tibur condiderunt, A. 7, 670 seqq. Plin. 16, 44.: *Tiburtes originem multo ante urbem Romam habent. Apud eos exstant ilices tres, etiam Tiburto conditore eorum vetustiores, apud quos inauguratus traditur. Fuisse autem eum tradunt filium Amphiburni (vatis Argivi), qui apud*

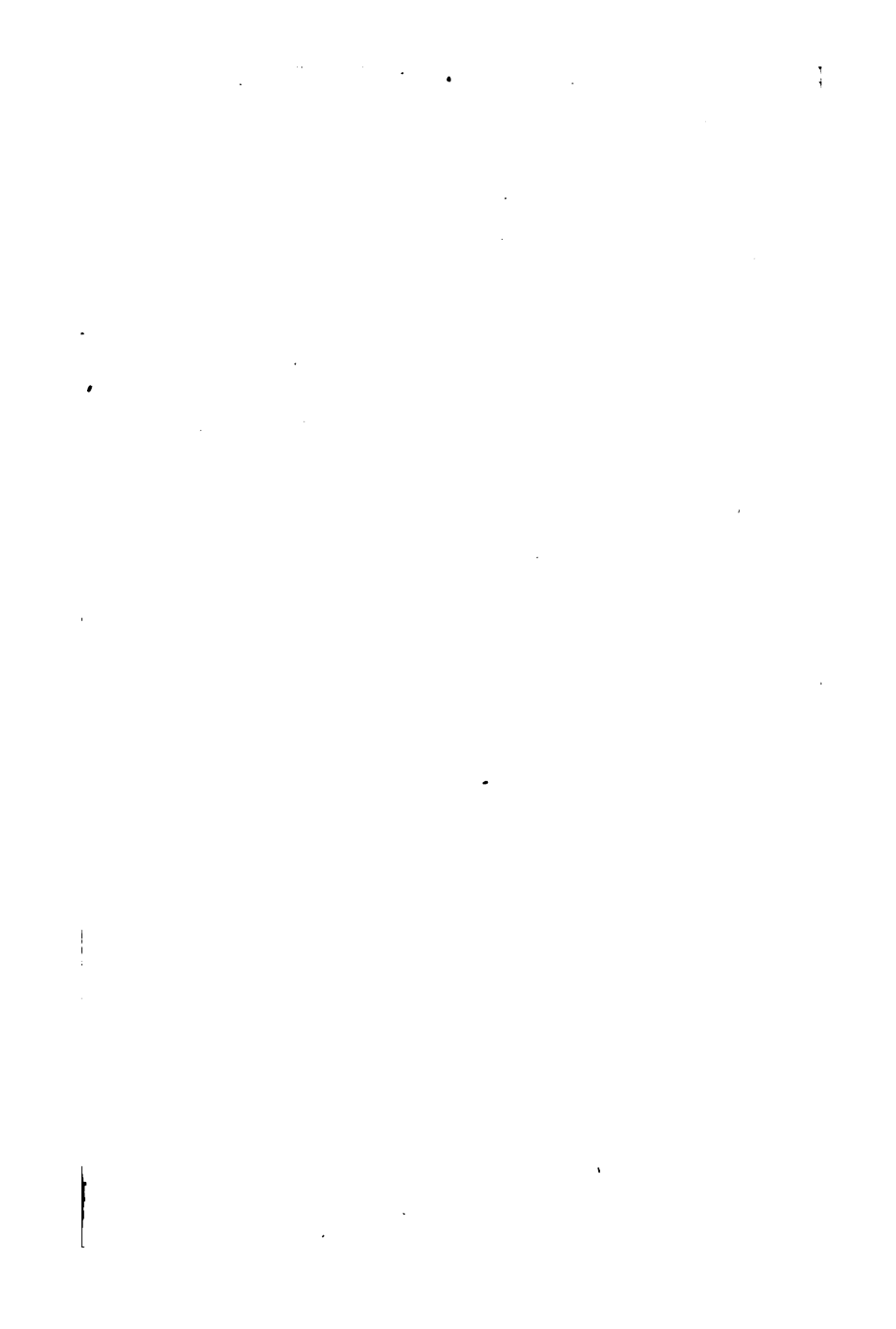
- Thebas obierit una aetate ante Iliacum bellum.*
- tigres Armeniae, E. 5, 29. dictae pro Hyrcanis. Plin. 8, 18. *Tigris Hyrcani et Indi ferunt, animal velocitatis tremendae, et maximae cognitae, dum capitur.*
- Tigris fl., Armeniae rapidissimus, E. 1, 63.
- Timavus fl., in Carnorum finibus, Aquilejam inter et Tergeste, qui tractus saxeus est et scopulosus, ubi hodie incolitur vicus S. Joannae, non longe a castello Duino (Tywein). Ibi 7 aut 9 ingentes inter rupium antra fontes prosiliunt, qui post cursum brevem in unum illud flumen coeuntes, latum iis altumque redditum, uno ostio in mare effunduntur. Hinc magnus Timavus E. 3, 6, quem superans Asinius Pollio, h. e. Istriam praenavigans, redire ex Illyrico est cogitandus, ubi Parthinos, M. Antonii auspiciis, in bellum Parthicum proficiscentis, debellaverat a. U. C. 715; de quibus triumphavit sequente anno. Cf. G. 3, 475; 475; A. 1, 244.
- Timeo Danaos et dona ferentes A. 2, 49.
- Tiphys, gubernator Argus, navis Argonautarum, E. 4, 34.
- Tisiphone, Furia, A. 6, 569.
- Titanes, Coeli et Terrae filii, inter quos Coeus, Hyperrion, Iapetus, Oceanus, Saturnus, A. 6, 578.
- Tithonus, Laomedontis regis Trojanorum filius, Troia abnepos, quem Aurora rapuisse dicta est ob venustatem, G. 3, 48.
- Tityos seu Tityus, Jovis et Elarae filius, gigas, qui Lalonae vitium per vim offerens ab Apolline et Diana confossus est, A. 6, 593.
- Tmarus, Epiri m., sub quo Dodona, E. 8, 44.
- tmesis E. 9, 39; G. 2, 366; 3, 381; A. 6, 60; 9, 288; 10, 794 etc.
- Tmolus, Lydiae m., crocus et vino nobilis, G. 1, 56; 2, 89. Quanquam non ibi, sed in Cilicia, crocus frequens provenire dicitur, praesertim ad Corycium promont.; sed veteres communi fere errore Tmolum Ciliciam accensent. Vide Burm. ad G. 1, 56. et Ovid. Met. 12, 109.
- Tolumnius, augur Rutulorum, A. 11, 429; 12, 258. tori riparum A. 6, 672.
- trabea, genus togae, A. 7, 612; Plin. 8, 48. *Trabeis usos accipio reges.* Et 9, 39. *Purpurae utrum semper Romae fuisse video, sed Romule in trabea.* Serv. ad l. l. Aenideos: Suetonius, inquit, in libro de genere vestium dicit, tria esse genera trabearum: unum diis sacratum, quod est tantum de purpura; aliud regum, quod est purpureum, habet tamen album aliquid; tertium augurale de

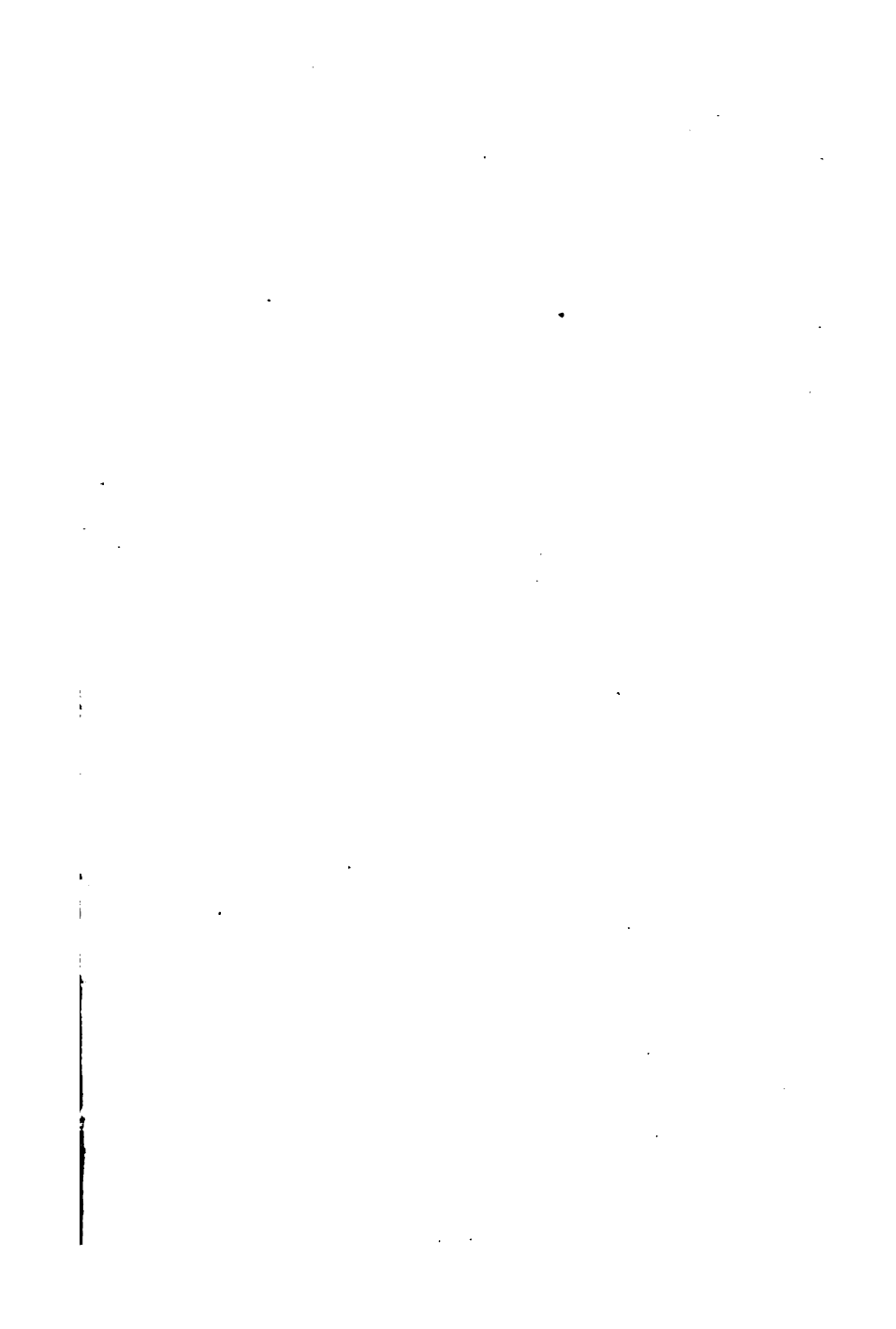
- purpura et cocco* (Scharlach).
Quirinalis ergo, *reguli*. Dictum *Quirinasi* per prolepsin, h. e. trabea, quasi post usus est Quirinus, sed Romulus.
- trabea, seu traha, vehiculi genus sine rotis, Schleife, Schlitten. Sed vet. Gloss. ap. Fabrum in Thesaur. erud. scholast.: *Trabea*, *τῶνελῃ* (leg. *τὸνῆλῃ*) *τὰς βῶλας ἀφαιλάσα* (Walze?). G. 1, 164.
- Trahit sua quemque volutpes E. 2, 65.
- trāpetum, quo oleae teruntur, mola olearia, G. 2, 519.
- tribuli, spinæ genus frequens in Italia, Burzeldorn, G. 1, 153; 3, 385.
- tribulum fit e tabula lapidibus aut ferro asperata, quæ imposito auriga aut pondere grandi trahitur jumentis junctis, ut discutiatur e spina grana. Varro de Re R. 1, 52. G. 1, 164.
- tridente Nereus saeviens A. 2, 418.
- trifaucis A. 6, 415.
- Triptolemus Eleusinius, arationem edoctus a Cerere, G. 1, 19.
- tristia, atrocia, A. 2, 548.
- Triviae lacus A. 7, 516. est Lacus Aricinus cum nemore et templo Dianæ nobilissimo. (cf. ibid. 761.) nunc Lago di Nemi, haud longe a vico Gensano. Paulo remotior ab his locis versus septentrionem Nar.
- fl. inter Sabina et Umbros ad Tiberim descendit, *sulfureis* ille notus aquis, de quo jam Ennius Annal. 6.:
Sulfureas posuit spiramina
Naris ad undas
 (Cluver. p. 705.) quarum natura candorem facit. — Lacus Velinus amne cognomine efficitur, stagnante inter montium juga super Reate, qui lacus in Narem aliquando a M. Curio, exciso monte, emissus est. Cic. ad Att. 4, 15. Plin. 3, 12 s. 17. — Aricia oppidum Latii ad viam Appiam post Albanum m., quod clarum fuit lucco Dianæ, in quo Egeriae fons.
- Trivias sive Hecatae sacer lucus, per quem ascendebatur ad templum (aurea tecta) Apollinis Cumani, commemoratur A. 6, 11.
- trivias, otiosi vulgi et puerorum conventicula, E. 9, 26.
- triumphatas his, seu hinc triumpho, gentes Heyn. haud nolit intelligi Aegyptios sub Cleopatra et Cantabros, quibus populis bellum Augustus intulit annis U. C. 723. et 728., quo pertinere censet etiam duo tropæa diverso ex hoste repta verem præcedente.
- Troja capta. v. Iulus.
- Troja, ludus, Augusto vehementer probatus, teste Suet. Oct. 43., A. 5, 602.
- Tros, rex. v. Iulus.
- Tros Rutulorum fuit etc. A. 10, 108.

- Tu ne cede malis etc. A. 6, 93. Ita *Fal* solet usurpari in praeceptis: cf. Hor. Sat. 2, 2, 26, et ibi Heindorf.
- Tuba Tyrrhena, A. e. Tyrrhenica, sive Tusca, quae a Tyrrhenis inventa fuit, A. 8, 526.
- Tullus, abstulit, A. 2, 555.
- Tullus Hostilius, rex Rom., A. 6, 843; 8, 664.
- Turdis, Iovani et Veniliae fil., rex Rétulorum, quorum caput Ardea, A. 7, 783, etc. Repetit autem Virg. Turni genus a Danaë, Perses matre, Iuliae, Iran patris Acrisii metuhans, navi aufugerit in Italiam, ibique Ardeam urbem condiderit, sive famam secutus, sive ingenio ductus, cum vulgo narent Graeci, iaculum arcae Danaë cum puero mari ad Seraphia insulam enatasse.
- Typhoeus seu Typhon, Tartari et Terrae fil. monstruosus atque terribilis, G. 1, 279; A. 3, 298; 9, 716.
- Tyrannus, rex, A. 7, 266.
- Tyrtus rubor, purpura, G. 3, 307.
- Tyrrhena vincula A. 8, 458, ubi Serv.: *Dicit crepidas, quas primo habuere venatores, post equites Romi, nunc milites.*
- Tyrrheni sive Etrusci thibicines adhiberi solebant ad sacrificia, quibus uaginabantur, G. 2, 193. Cf. interpp. ad Plauti Aul. 2, 5, 6.
- U vocalis pro consona (tenuis), nisi proclitumasticum usurpatum esse patet pro dactylo, G. 1, 397. Cf. 2, 121, 180; 4, 38 etc.
- uber, ubertas soli, G. 2, 185.
- Ucalegon, senex Trojanus nobilis et prudens, A. 2, 312.
- udis villis G. 3, 446, ubi Serv.: *Musomonem* (leg. *Musimonem*) *dicis, ducem gregis, quem ita ut Varro commemorat. Huic autem partem aliquam lanæ pastores solent relinquere: unde ait udis villis.*
- Ufens, dux Latinorum, A. 7, 745 etc. Volscorum fil., qui labitur per Pomtinas paludes, et in mare inferum immititur, A. 7, 802.
- uligo proprie est naturalis humor terrae, ex ea nunquam recedens. Serv. ad G. 2, 184. *Dulcis* opponitur putridae lacunarum et locorum stagnantium. Cf. G. 2, 238.
- ultima, mortem, A. 2, 446.
- Umbro canis venaticus, A. 12, 753. Est autem Umbria silvosa et feris abundans Italiae regio, quae pertinet a mari supero ad montem Appenninum et ultra.
- Umbro, Marsorum sacerdos fortissimus, A. 7, 752.
- Una salus victis etc. A. 2, 354.
- uncta, pice delibata, A. 4, 396.
- unda sumi A. 8, 257. saluantum G. 2, 462.
- undans bello Nilus G. 3, 28.
- upilio pro opilio sive evilio, metri causa, ut censet Serv., E. 10, 19.
- urbs, civitas A. 3, 79. *urbs*

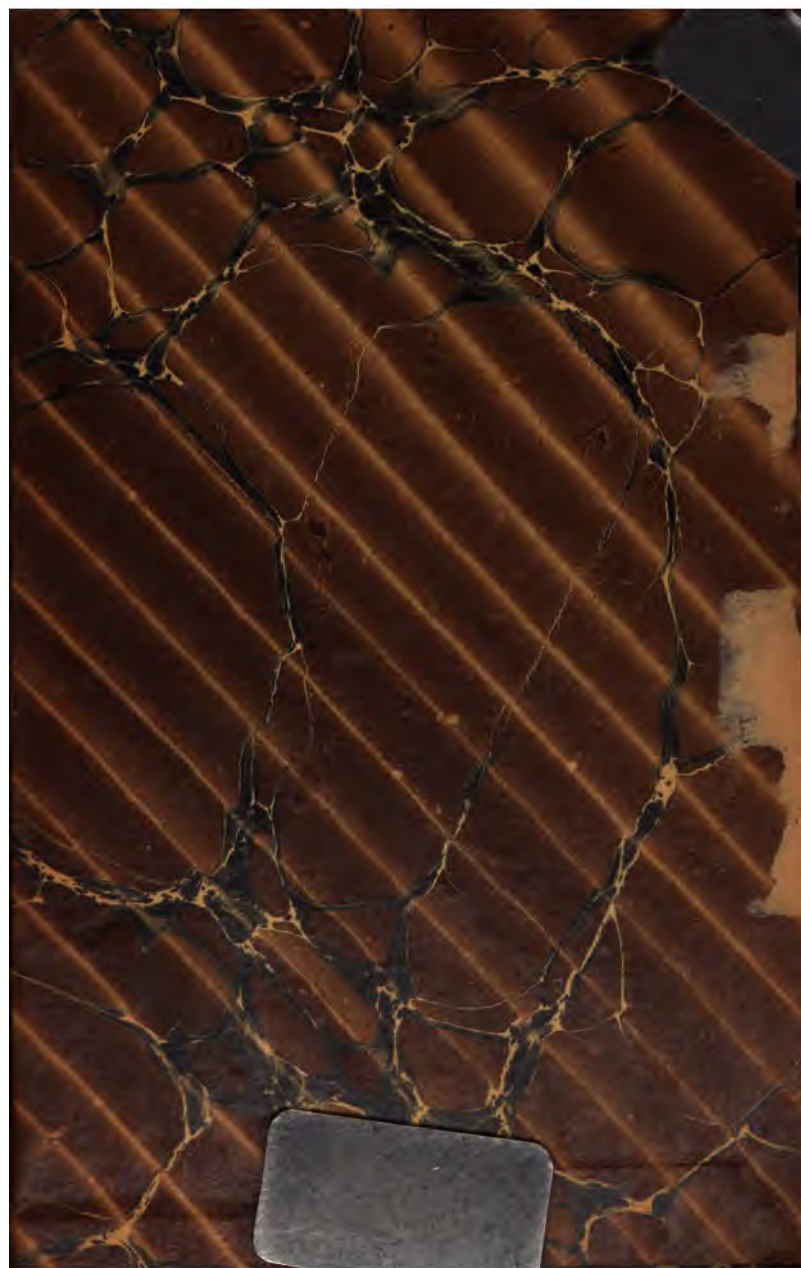
- G. 1, 510, intelligendae sunt Ubiorum et Suevorum civitates. Bello enim vexati a Suevis Ubii a. U. C. 717., ante Christ. 33., ab Agrippa in fidem recepti et in coloniam Agrippinensem deportati sunt. Tacit. Ann. 12, 27; Germ. 28.
- urere, aridum reddere, G. 1, 77. laedere herbas, seu serrato dente, seu saliva, ut exarescant, G. 2, 196.
- uri, quos Italia non alit, dicti pro bubalis, seu bobus bubalis Linn., G. 2, 374; 3, 532.
- usus, opus, A. 8, 441.
- ut causale intelligendum A. 1, 645; 4, 289, 684; 8, 507.
- ut, postquam, G. 2, 426 etc.
- Ut vidi, ut perii etc E. 8, 41.
- uva, apes in uva formam (*Βοτρυδών* Iliad. 2, 89) ab arbore dependentes, G. 4, 558.
- Uxerius A. 4, 266.
- vacare, abesse, Mor. 57. Lucan. 5, 326.:
- Invenient haec arma manus, vobisque repulsis Tot reddet Fortuna viros, quot tela vacabunt.*
- Quem locum in contrariam sententiam interpretari Heynium cum Wernsdorfio, non possum non mirari; neque ad Moreti versum laudatum pertinent verba praecedentia *Non illi suspensa focum carnaria juxta*, sed in iis intelligendum erant, quae ellipsi nihil paritius apud poetas.
- vannus lacchi mystica, cuius et cratium usus in mysteriis Eleusiniis, G. 1, 166.
- Varium et mutabile semper foemina A. 4, 569.
- L. Varius, poeta epicus et tragicus, amicus Virgilii et Horatii, E. 9, 35, ubi vid. J. H. Voss. Cf. Quintil. 10, 1.
- Varus E. 6, 7 seqq. et 9, 26 J. H. Vossio videtur esse L. Alfenus Varus, tribunus mil., qui cum aliis agros assignare jussus est veteranis post pugnam Pharsaliam a. U. C. 713, cujusque benevolentiam expertum eo tempore putat hunc Nostrium. Discipulus fuerat Syronis Epicurei, ut tradunt Scholiastae. Vid. Voss.
- vel per contemptum E. 3, 50.
- velamina, cilicia ex villis hircinis, G. 3, 313.
- velandi se mos sacrficalis A. 3, 405, 545.
- Velinus lacus. v. Triviae lacus.
- vellera nivea, infulae et vitae laneae, A. 4, 459.
- venenatae sagittae A. 9, 773; 10, 140; 12, 857.
- venia, gratia, A. 4, 435.
- Venilla. v. Turnus.
- venire in unum. A. 8, 576. venias, evadas, sis, G. 1, 29.
- veniens Auster, oriens, flare incipiens, E. 5, 82.
- Venus, amica E. 3, 68., ut apud Plautum non semel: vide Phil. Parei lex. Plaut. h. y.
- verbum proprie dictum pro nomine substant. A. 7, 429.
- verius, aequius, A. 12, 694.
- versicoloribus, quae variis coloribus rutilant, A. 10, 181.

- versus hypermetri G. 1, 279, 295 etc.
- versus, ordo, G. 4, 144. Ulmos *κατά στίχους*, h. e. in ordines distulit, seu disposuit; tranplantavit eas jam adultas; unde *serae* dicuntur, et pirus edura, h. e. praedura, seu jam valida, etc.: versus ordo remigum, A. 5, 119.
- veru Sabellum A. 7, 665. videtur esse jaculum, seu teli missilis genus.
- veruti Volsci G. 2, 168. v. veru.
- vescus, exilis, parum succosus, G. 3, 175; 4, 131.
- Vesuvius, seu Vesuvius, m. notissimus prope Neapolim, G. 2, 224.
- Vesta, ignis, G. 4, 384. Vesta mater G. 1, 498. Vetus dea etiam Trojanorum, cuius post Romae cultus fuit celeberrimus, A. 2, 296 sequi. Vid. de *Ἑστία* et Vesta praestantissimus. Creuzerus Symbol. et Mythol. 2, 418 seqq.
- vestigia facere G. 2, 474.
- Vesulus m. in finibus Ligurum A. 10, 708.
- via, ars et ratio, G. 2, 22. via, modus agendi, A. 12, 405.
- vices Danaum, casus pugnae cum illis, A. 2, 433.
- vincula. v. Tyrrhena.
- violae pallentes, gelbe Veil, E. 2, 47, ubi vid. J. H. Voss.
- vir gregis caper E. 7, 7.
- Virbius, Hippolyti fil., ex Aricia Nympha susceptus; secundum A. 7, 762. Quod tamen nomen et ipse Hippolytus gerit, Thesei fil., a morte revocatus; ibid. 777.
- virgea pabula G. 3, 320.
- Virgo, Justitia, sive Astraea, E. 4, 6.
- virosa, grave olentia, G. 1, 58.
- vitea pocula, vinum, G. 3, 380.
- vitta soluta A. 3, 370, ubi Heyn.: Sacrificantium, inquit, et vatium habitus *vitta* vel *infula*; *solvitur* h. l. illa religioso more, animi respectu, quem jam ab omni cura rerum mortalium vacuum deo soli vacare significabant.
- vocalis longa, alia sequente non liquescens, G. 1, 162.
- volema pra, dicta ab eo quod manum impleant, G. 2, 88.
- volumina, crurum alterna equus sinuans G. 3, 192.
- volutabra aprorum silvestria G. 3, 411.
- vomis, vomer, G. 1, 162.
- vox, maris fragor, A. 3, 556.
- Vulturnus, Campaniae fl. prope mare A. 7, 729.
- Zacynthus, Graeciae ins. in mari Ionio, Aetoliae proxima, silvosa (*ὄλησις* vel *ὄλησσα* *Ζάκυνθος* ap. Homer.) A. 3, 270.
- zodiacus descriptus G. 1, 238 seqq.
- zonae coeli G. 1, 233.

Lv 19.135.5
Virgilius Virgillanus,
Widener Library

004565951

3 2044 085 243 814